

การศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครู ของโรงเรียนรัฐบาล
ในภาคศึกษา 10 ปีการศึกษา 2513

ปริญญานิพนธ์

ของ

ไพรง เลิศพิริยกุล

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

3 มีนาคม 2514

การศึกษาสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครู ของโรงเรียนรัฐบาล
ในภาคศึกษา 10 ปีการศึกษา 2513

บทคัดย่อ

ของ

ไพโรธ เลิศพิริยกุลมณ

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

3 มีนาคม 2514

การศึกษาด้านภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครู
ของโรงเรียนรัฐบาล ในภาคศึกษา ๑๐
ปีการศึกษา ๒๕๑๓

การศึกษากครั้งนี้เพื่อทราบสถานภาพการใช้อาคารสถานที่และกำลังครูของ
โรงเรียนรัฐบาล ภาคศึกษา ๑๐ ปีการศึกษา ๒๕๑๓ โดยวิธีส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่
๓๔ คน ครู ๕๒๐ คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา
ในภาคศึกษา ๑๐ คือ จังหวัดอุบลราชธานี มหาสารคาม นครพนม ร้อยเอ็ด และกาฬสินธุ์
ผลของการศึกษาปรากฏดังนี้คือ เกี่ยวกับอาคารสถานที่ โรงเรียนส่วนใหญ่
ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน ห่างไกลจากแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม การคมนาคมถึงโรงเรียน
สะดวก โรงเรียน ๓ ใน ๔ ของทั้งหมดมีสภาพที่ดินเป็นที่ดอน ประมาณ ๑ ใน ๒ ของทั้งหมด
มีสนามกีฬาและใช้ไถ่ตลอดปี แหล่งน้ำดื่มน้ำใช้ส่วนใหญ่เป็นบอบาบาดและน้ำประปา มี
โรงเรียน ๑ ใน ๕ ยังดื่มและใช้น้ำคลอง อาคารเรียนและอาคารประกอบส่วนใหญ่เป็น
อาคารไม้ สภาพพอใช้ได้ครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งหนึ่งควรรื้อปลูกใหม่ และควรซ่อมแซม อาคาร
อุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ส่วนใหญ่สภาพยังใหม่และใช้ได้ดี สุขลักษณะของอาคาร
อยู่ในเกณฑ์พอใจ การใช้อาคารและห้องเรียนโดยมากคือ ๑๕๔ % อาคารและห้องต่าง ๆ
เฉลี่ยใช้วันละ ๕ ชั่วโมงขึ้นไป โรงอาหารหอประชุมใช้วันละ ๓ - ๔ ชั่วโมง ห้องสมุด
มีขนาดแคบ เฉลี่ยใช้วันละ ๑ - ๒ ชั่วโมง ส่วนเป็นส่วนตัวทั้งหมด ส่วนใหญ่อยู่ในอาคารและ
ติดอาคาร สุขลักษณะพอใช้ได้ สภาพควรรื้อปลูกใหม่และควรซ่อมแซม จำนวนส่วนและที่ปัสสาวะ
ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ปัญหาในการดูแลอาคารสถานที่คือภาระงานน้อย ไม่มีรั้วและไม่มี
เงินซ่อมแซมความต้องการอาคารมากที่สุดคือ อาคารเรียนโรงอาหาร และหอประชุม โรงฝึกงาน
บ้านพักและสวนตามลำดับ

เกี่ยวกับกำลังครู ครูหญิงมากกว่าครูชายเล็กน้อยส่วนใหญ่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อายุไม่เกิน ๔๐ ปี อายุราชการ ๖ ปีขึ้นไป เงินเดือนไม่เกิน ๑,๓๐๐ บาท ครูใหญ่ชายมีมากกว่าหญิง ส่วนใหญ่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีอายุ ๔๑ ปีขึ้นไปเป็นครูใหญ่ไม่เกิน ๕ ปี เงินเดือนระหว่าง ๑,๘๐๐ - ๒,๙๕๐ บาท อัตราครูต่อนักเรียน ๑ ต่อ ๒๓ ครูส่วนใหญ่สอนสัปดาห์ละ ๑๖ ชั่วโมงขึ้นไปครูเงินเดือนค่าสอนมากกว่าครูเงินเดือนปานกลาง ครูใหญ่มีชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ ๑๑ ถึง ๑๕ ชั่วโมง งานพิเศษที่ครูทำมากที่สุดคือ งานครูประจำชั้นและงานปกครอง รองลงมาคือธุรการ แะแนว กิจกรรม และบริการนักเรียน ปัญหาในการจัดครูเขาสอนส่วนใหญ่ครูไม่พอครูสาขาวิชาที่ขาดมากที่สุดคือ แะแนว บรรณารักษ์ โสตทัศนศึกษา พละนาฏย ภาษาอังกฤษ และศิลปะตามลำดับ ครูหญิงมากกว่าครูชาย ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมากกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ครูอายุมาก อายุราชการมาก และเงินเดือนสูง มักจะลามากขึ้นด้วย ครูส่วนมากไม่ปล่อยชั้นวางและต้องสอนแทนครูที่ไมมา ครูและครูใหญ่พอใจในระดับมาตรฐานการเรียนของนักเรียน

ด้านสวัสดิการและขวัญของครู ครูส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่บ้านพักครู และต้องการจะอยู่อาศัยในบ้านพัก ครูส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจพอควร ครูผู้ต้องการให้ส่งเสริมขวัญและกำลังใจมากขึ้น ครูและครูใหญ่มีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจปานกลาง ครูเงินเดือนต่ำและอายุราชการน้อยมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจน้อย ครูส่วนใหญ่ไม่ต้องการย้าย และครูที่ต้องการย้ายส่วนใหญ่ต้องการกลับภูมิลำเนา

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันสัปดาห์ได้พิจารณาประเด็นที่เสนอ เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปรียุทธการศึกษามหาบัณฑิต ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้

พจนานุกรมศัพท์ ประธาน

1. คณะกรรมการ

2. คณะกรรมการ

3 มีนาคม 2514

ประกาศคุณูปการ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกียรติ ศรีพงษ์ และอาจารย์ปรีดี อังสุสิงห์ ที่ได้แนะนำช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณกรมวิสามัญศึกษา ที่ได้กรุณาช่วยส่งแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รับ - ส่ง ได้ให้ความสะดวกอย่างดียิ่ง

ผู้เขียนขอขอบคุณเพื่อนร่วมโครงการทั้งหมด คือ คุณณมศ การกุศล คุณจินตนา งามสุทธิ คุณเฉลิม คำฉาย คุณบุญชัย คັນโถง คุณประยุทธ เกิดนวล คุณพนม ลีอารีย์ คุณไพศาล ไกรสิทธิ์ คุณทวี ทองสว่าง คุณทองอยู่ แยมคง คุณณิคม หมดทิพย์ คุณสมพันธ์ เลชะพันธ์ และ คุณสุวิทย์ มานิตกุล เพื่อนที่กล่าวนามมานี้ ได้ช่วยกันดำเนินงานการวิจัยให้สำเร็จได้อย่างรวดเร็ว ส่วนคุณประสิทธิ์ บัวคลี่ ได้ให้คำปรึกษาด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์สมควร ธรรมคุณ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ ที่ได้ช่วยเหลือให้ใช้เครื่องคำนวณ นักศึกษาวิทยาลัยครูเชียงใหม่ หลายคนได้ช่วยรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และเพื่อนร่วมงานที่วิทยาลัยครูเชียงใหม่ได้ช่วยเหลือเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ไพโรธ เล็กพิริยกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษา	4
ความสำคัญของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	
3. วิธีดำเนินการ	
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	
การวางแผนสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการ	
การรวบรวมข้อมูล	
การจัดกระทำข้อมูล	
สถิติวิเคราะห์	
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์	
เกี่ยวกับอาการสุขภาพ	
ผลการวิเคราะห์	
ผลการวิเคราะห์	
อาการ	
ผลการวิเคราะห์	
การ	

บทที่

หน้า

เกี่ยวกับกำลังครู

93

ผลการวิเคราะห์ จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู

93

ผลการวิเคราะห์การไขและปัญหาการใช้กำลังครู

101

ผลการวิเคราะห์สวัสดิการและขวัญของครู

149

5. สรุปผลการค้นคว้าและขอเสนอแนะ

186

ความมุ่งหมายในการศึกษาคนควา

186

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

186

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

187

สถิติวิเคราะห์

187

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

187

อภิปรายผลและขอเสนอแนะ

192

บรรณานุกรม

194

ภาคผนวก

199

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนครู อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา แผนกโรงเรียนส่วนภูมิภาค กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ภาคศึกษา 10 จำแนกตามสถานศึกษา	27
2	แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามระยะทางจากแหล่งชุมชน จำแนกตามรายจังหวัด	34
3	แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามความห่างไกลจากแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม และเป็นรายจังหวัด	35
4	แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามความสะดวกในการคมนาคมถึงโรงเรียน เป็นรายจังหวัด	36
5	แสดงจำนวนโรงเรียน แจกแจงตามขนาดที่ดินของโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	37
6	แสดงการแจกแจงสภาพพื้นที่ของโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	38
7	แสดงการแจกแจงสภาพสนามกีฬาของโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	39
8	แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามสภาพร่มไม้และที่พักผ่อน เป็นรายจังหวัด	40

9	แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามแหล่งน้ำค้ำน้ำใช้ เป็นรายจังหวัด	41
10	แสดงการแจกแจงโรงเรียน อาคารเรียน และห้องเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	43
11	แสดงการแจกแจงลักษณะอาคารเรียน เป็นรายจังหวัด	45
12	แสดงการแจกแจงอาคารเรียน จำแนกตามอายุ เป็นราย จังหวัด	46
13	แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารเรียน จำแนกตามสภาพของอาคาร เป็นรายจังหวัด	47
14	แสดงการแจกแจงการรายเฉลี่ยสุขลักษณะของห้องเรียน จำแนก ตามรายจังหวัด	48
15	แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีห้อง เฉพาะวิชา	49
16	แสดงการเฉลี่ยของห้องเฉพาะวิชา จำแนกตามประเภทของห้อง เป็นรายจังหวัด	51
17	แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และ คหกรรมศิลป์ จำแนกตามรายจังหวัด	52
18	แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ จำแนกตามประเภทอาคาร เป็นรายจังหวัด	53

ตาราง		หน้า
19	แสดง การแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมกิลป์และคหกรรมกิลป์ จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	54
20	แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมกิลป์และคหกรรมกิลป์ จำแนกตามสภาพอาคาร เป็นรายจังหวัด	55
21	แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดลักษณะอาคารอุตสาหกรรมกิลป์และคหกรรมกิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด	56
22	แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีโรงอาหารและหอประชุม จำแนก เป็นรายจังหวัด	57
23	แสดงการแจกแจงจำนวนโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารที่ร่วมกับ หอประชุม จำแนกตามลักษณะอาคาร เป็นรายจังหวัด	58
24	แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหาร ที่ร่วมกับหอประชุม จำแนกตามอายุอาคาร เป็นรายจังหวัด	61
25	แสดงการแจกแจงสภาพอาคารโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารที่ ร่วมกับหอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด	64
26	แสดงค่าเฉลี่ยสูงขั้วณะของโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารที่ร่วมกับ หอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด	67
27	แสดงอัตราเฉลี่ยจำนวนนักเรียนต่อส้วมและที่ปัสสาวะ 1 ที่ จำแนก เป็นรายจังหวัด	68

ตาราง		หน้า
28	แสดงจำนวนของส้มและที่ปัสสาวะ จำแนกตามตำแหน่งที่ตั้ง	69
29	แสดงชนิดของส้มในโรงเรียนของภาคศึกษา 10	70
30	แสดงการแจกแจงสภาพของส้มและที่ปัสสาวะ จำแนกเป็น รายจังหวัด	71
31	แสดงคาเฉลี่ยสุลักับณะของส้มหญิง ส้มชาย และที่ปัสสาวะ จำแนกเป็นรายจังหวัด	73
32	แสดงการแจกแจงความเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับการคัดแปลง ห้องเรียนเพื่อไ้ประโยชน์อื่น จำแนกเป็นรายจังหวัด	75
33	แสดงการแจกแจงความถี่ของชั่วโมงที่ไ้ของเรียนแต่ละหลัง โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกเป็นรายจังหวัด	76
34	แสดงการแจกแจงการไ้ที่เรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	77
35	แสดงการแจกแจงความถี่ของชั่วโมงที่ไ้ของเฉพาะวิชา โดยเฉลี่ย ใน 1 วัน จำแนกตามห้องเฉพาะวิชา	78
36	แสดงความถี่ของการไ้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ใน หน้าที่ต่าง ๆ จำแนกตามประเภทอาคาร	79
37	แสดงความถี่ของจำนวนชั่วโมงที่ไ้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และ คหกรรมศิลป์โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกตามประเภทอาคาร	80
38	แสดงความถี่ของการไ้โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารที่รวมกับ หอประชุม จำแนกตามประเภทอาคาร	82
39	แสดงความถี่ของจำนวนชั่วโมงที่ไ้โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหาร ที่รวมกับหอประชุม จำแนกตามประเภทอาคาร	83

ตาราง	หน้า
40	แสดงจำนวนห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับความสะดวกในการใช้ห้องสมุดของครู และนักเรียน จำแนกตามรายจังหวัด 86
41	แสดงจำนวนความถี่ของห้องสมุดที่นักเรียนสามารถเข้าใช้ได้พร้อมกัน ในคราวเดียว จำแนกเป็นรายจังหวัด 87
42	แสดงความถี่ของการใช้ห้องสมุด จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้โดยเฉลี่ย ใน 1 วัน เป็นรายจังหวัด 88
43	แสดงความถี่ของปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ จำแนกเป็น รายจังหวัด 90
44	แสดงลำดับความต้องการอาคารใหม่ จำแนกตามประเภทอาคาร เป็นรายจังหวัด 91
45	แสดงจำนวนครู จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ อายุราชการและเงินเดือน เป็นรายจังหวัด 93
46	แสดงจำนวนครูใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ อายุราชการและ เงินเดือน เป็นรายจังหวัด 95
47	แสดงการแจกแจงค่าความสนใจแสวงหาความรู้ของครู ในทัศนะ ของครูในโรงเรียนเดียวกัน จำแนกตามรายจังหวัด 97
48	แสดงระดับความสนใจแสวงหาความรู้ของครู ในทัศนะของครูใหญ่ 98
49	แสดงจำนวนครูที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรม และการนำความรู้ ที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน จำแนกเป็น รายจังหวัด 99

50	แสดงจำนวนครูใหญ่ที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรมและการนำ ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน	100
51	แสดงจำนวนเฉลี่ยนักเรียนต่อครู 1 คน จำแนกเป็นรายจังหวัด	10
52	แสดงจำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	102
53	แสดงการแจกแจงชั่วโมงสอนของครู จำแนกตามวุฒิ เป็นราย จังหวัด	10
54	แสดงการแจกแจงชั่วโมงสอนของครู จำแนกตามอายุ เป็นราย จังหวัด	108
55	แสดงการแจกแจงชั่วโมงสอนของครู จำแนกตามอายุราชการ เป็น รายจังหวัด	111
56	แสดงการแจกแจงจำนวนชั่วโมงสอนของครู จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	114
57	แสดงการแจกแจงจำนวนชั่วโมงสอนของครูใหญ่โดยเฉลี่ยใน 1 สัปดาห์	117
58	แสดงจำนวนชั่วโมงที่ครูต้องสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหา ใน 1 สัปดาห์	118
59	แสดงค่าเฉลี่ยภาระงานนอกเหนือจากงานสอนของครู จำแนกตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ	119

ตาราง		หน้า
60	แสดงจำนวนครูที่ประเมินจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นที่ตนเองสอน จำแนกเป็นรายจังหวัด	121
61	แสดงจำนวนครูที่สอนตรงและไม่ตรงตามความรู้ความสามารถ จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	122
62	แสดงปัญหาครูใหญ่ในด้านการจัดครูเข้าสอน	124
63	แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีครูสาขาวิชาต่าง ๆ ไม่พอและเกินต้องการ จำแนกเป็นรายจังหวัด	125
64	แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีความต้องการครูเพิ่มอีกในปีการศึกษา 2513 จำแนกเป็นรายจังหวัด	127
65	แสดงความเหมาะสมของงานนอกเหนืองานสอน กับความรู้ความสามารถของครู จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	128
66	แสดงการรายเฉลี่ยเวลาที่ใช้เตรียมตัวเข้าสอน เมื่อสัญญาณเริ่มแล้ว เวลาที่อยู่โรงเรียนก่อนโรงเรียนเช้า และหลังโรงเรียนเลิกแล้ว จำแนกเป็นรายจังหวัด	129
67	แสดงจำนวนวันลาพักและลาป่วยของครูในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	130
68	แสดงจำนวนวันลาพักและลาป่วยของครูในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	131

ตาราง	หน้า
69 แสดงจำนวนวันลาภิจและลาป่วยของครูในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	132
70 แสดงจำนวนวันลาภิจและลาป่วยของครูในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	133
71 แสดงจำนวนวันลาภิจและลาป่วยของครูในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	134
72 แสดงจำนวนวันลาภิจและลาป่วยของครูใหญ่ในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 จำแนกตาม เพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และ เงินเดือน	136
73 แสดงจำนวนครูที่เข้าสอนแทนครูที่ไม่มา จำแนกตามราย จังหวัด	143
74 แสดงจำนวนครูที่สังเกตการปล่อยให้ชั้นว่างโดยไม่มีครูเข้าสอน จำแนกเป็นรายจังหวัด	144
75 แสดงจำนวนครั้งของการประชุมปรึกษางานของครู ใน ภาคศึกษา 10	145
76 แสดงระดับความพอใจของครูเกี่ยวกับระดับมาตรฐานการเรียน ของนักเรียน เมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น จำแนกเป็นราย จังหวัด	146
77 แสดงระดับความพอใจของครูใหญ่ เกี่ยวกับระดับมาตรฐานการเรียน ของนักเรียน เมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น	147

78	แสดงการใช้เวลาว่างของครูในระหว่างปฏิบัติงานที่โรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด	14๕
79	แสดงการอาศัย ไม้อาศัยบ้านพักครู ความสะดวกสบายของผู้อยู่อาศัย บ้านพัก และความต่องการอยู่อาศัยบ้านพัก จำแนกตามราย จังหวัด	14๖
80	แสดงจำนวนครูที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสะดวกในเรื่องอาหาร กลางวันและน้ำดื่มที่ครูได้รับ จำแนกเป็นรายจังหวัด	15๐
81	แสดงความพอใจของอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอนที่โรงเรียน จัดไว้ให้ครู จำแนกเป็นรายจังหวัด	15
82	แสดงการรายเฉลี่ยการส่งเสริมขวัญและกำลังใจที่ครูได้รับ จำแนก ตามเพศ วุฒิ และอายุราชการของครู	15๔
83	แสดงระดับความสนใจให้อาสาสมัครและขอฝึกเห็นในการทำงาน ของครู ในทัศนะของครูใหญ่	15๖
84	แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน ความรู้สึกปลอดภัยและทัศนคติ ต่ออาชีพครูของครู ในฐานะของครูในโรงเรียนเดียวกัน จำแนก ตามเพศ เป็นรายจังหวัด	15๗
85	แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน ความรู้สึกปลอดภัยและทัศนคติ ต่ออาชีพครูของครู ในฐานะของครูในโรงเรียนเดียวกัน จำแนก ตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	15๘

86	แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน ความรู้สึกปลอดภัยและทัศนคติ ต่ออาชีพครูของครู ในฐานะของครูในโรงเรียนเดียวกัน จำแนก ตามอายุ เป็นรายจังหวัด	156
87	แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน ความรู้สึกปลอดภัยและทัศนคติ ต่ออาชีพครูของครู ในฐานะของครูในโรงเรียนเดียวกัน จำแนก ตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด	157
88	แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน ความรู้สึกปลอดภัยและทัศนคติ ต่ออาชีพครูของครู ในฐานะของครูในโรงเรียนเดียวกัน จำแนก ตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	158
89	แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนความร่วมมือกันทำงานและ ทัศนคติต่ออาชีพครู ของครูในโรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็น รายจังหวัด	159
90	แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน ความร่วมมือกันทำงานและ ทัศนคติต่ออาชีพครู ของครู ในทัศนะของครูใหญ่	160
91	แสดงจำนวนครูที่ต้องการย้ายและ ต้องการย้าย จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด	161
92	แสดงเหตุผลที่ต้องการย้ายของครู จำแนกตามเพศ เป็นราย จังหวัด	163
93	แสดงจำนวนครูที่ต้องการย้ายและ ไม่ต้องการย้าย จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	165
94	แสดงเหตุผลที่ต้องการย้ายของครู จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด	167

ตาราง		หน้า
95	แสดงจำนวนครูที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด	169
96	แสดงเหตุผลที่ต้องการย้ายของครู จำแนกตามอายุ เป็นราย จังหวัด	171
97	แสดงจำนวนครูที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุ ราชการ เป็นรายจังหวัด	173
98	แสดงเหตุผลที่ต้องการย้ายของครู จำแนกตามอายุราชการ เป็น รายจังหวัด	174
99	แสดงจำนวนครูที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด	177
100	แสดงเหตุผลที่ต้องการย้ายของครู จำแนกตามเงินเดือน เป็นราย จังหวัด	178
101	แสดงความต้องการและไม่ต้องการย้ายของครูใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และเงินเดือน	182
102	แสดงเหตุผลที่ต้องการย้ายของครูใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่และเงินเดือน	184

บัญชีตารางภาพ

ภาพ	หน้า
1 กราฟแท่งเปรียบเทียบฐานะของอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคารคหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารที่ รวมกับหอประชุม	60
2 แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบอายุอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารที่รวมกับหอ ประชุม	63
3 แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบสภาพอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารที่รวมกับ หอประชุม	66
4 เส้นภาพเปรียบเทียบการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารที่รวมกับหอประชุม	85
5 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ห้องเรียน ห้องเฉพาะวิชา และห้องสมุด โดยเฉลี่ยใน 1 วัน	89
6 เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ของครูชายและครูหญิง	104
7 เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ของครูวุฒิ ต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป	107
8 เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ของครูอายุ ไม่เกิน 40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป	110
9 เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ของครูที่มี อายุราชการไม่เกิน 5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป	113

ภาพ		หน้า
18	กราฟแท่งเปรียบเทียบครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ที่ต้องการขายและไม่ต้องการขาย	171
19	กราฟแท่งเปรียบเทียบครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี และครูที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป ที่ต้องการขายและไม่ต้องการขาย	175
20	กราฟแท่งเปรียบเทียบครูเงินเดือนน้อย เงินเดือนปานกลางและเงินเดือนมากที่ต้องการขายและไม่ต้องการขาย	180

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสมัยก่อนการพัฒนา เศรษฐกิจและการศึกษาไม่ได้ทำให้สอดคล้องกันเลย แต่ต่อมาประเทศต่าง ๆ เริ่มมองเห็นว่า ถ้าไม่พัฒนาการศึกษาควบคู่กันไปและให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจแล้ว จะทำให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายได้ยาก ประเทศไทยได้พยายามที่จะเร่งรัดพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเวลานาน นักเศรษฐกิจการศึกษาได้พยายามวางแผนผลิตกำลังคนระดับต่าง ๆ ออกมาให้พอกับความต้องการของประเทศ โดยเฉพาะกำลังคนระดับกลางซึ่งหมายถึงบุคคลที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา นักการศึกษาหลายท่านได้มองเห็นแล้วว่า การศึกษาเป็นเรื่องที่น่าหนักใจในอนาคต ยิ่งเมื่อหันมาพิจารณาอัตราการเกิดของพลเมืองในประเทศไทยแล้ว ภาระหน้าที่ของผู้จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ยิ่งยุ่งยากเป็นทวีคูณ เพราะต้องเผชิญกับปัญหาเด็กไม่มีที่เรียน ปัญหางบประมาณ ปัญหาอาคารสถานที่ ครู และประสิทธิภาพของการศึกษา พลเอกเนตร ชมะโยชิน (เนตร ชมะโยชิน, 2512 : 1) ได้กล่าวเกี่ยวกับจำนวนพลเมืองและการศึกษาว่า "ด้วยพลเมืองซึ่งมีอยู่ขณะนี้ประมาณ 34 ล้านคน เป็นประชากรเยาวชนหรือคนรุ่นหนุ่มสาวซึ่งอยู่ในระหว่างเล่าเรียนประมาณ 5 ล้านคนเศษ ในจำนวน 34 ล้านคน อาจแบ่งแยกออกเป็นชั้นประถมศึกษาถึงชั้นอุดมศึกษา แต่อีก 32 ปีข้างหน้า ในเมื่อพลเมืองจะเป็น 103 ล้านคนนั้น จะมีเด็กหรือผู้ซึ่งเราจะต้องให้การศึกษา 17 ล้านคน นี่เป็นตัวเลขซึ่งได้จากสถิติ จำนวน 17 ล้านคนนี้ จะต้องเพิ่มครูเท่าไร เพิ่มอาคารเรียนและสิ่งอุปกรณ์อื่น ๆ และงบประมาณเท่าไร" สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่นักการศึกษาต้องวางแผนแก้ไขในอนาคต

อย่างไรก็ดี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาไม่เป็นปัญหาเฉพาะแค่อนาคต แม้ปัจจุบันนี้ การศึกษาระดับนี้ก็ประสบปัญหาอยู่แล้ว คือรัฐไม่สามารถหาที่ให้นักเรียนที่อยู่ในวัย 14 ถึง 19 ปี หรือระดับมัธยมศึกษาได้เรียนอย่างทั่วถึง (เนตร ชมะโยชิน, 2512 : 2) ขณะนี้มีเด็ก

เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาได้เพียง 1 ใน 10 ของจำนวนเด็กที่มีอายุระหว่าง 14 ถึง 19 ปี และผู้เรียนในชั้นอุดมศึกษามีเพียง 2 % ของเด็กหนุ่มสาวที่มีอายุระหว่าง 19 ถึง 23 ปี เหตุที่เป็นดังนี้ อาจวิเคราะห์ได้อย่างหยาบ ๆ ว่า มีหลายสาเหตุด้วยกัน เกี่ยวกับงบประมาณ กิจการ เกี่ยวกับจำนวนครูบาอาจารย์ก็เกี่ยวกับสถานที่เล่าเรียนอะไรต่าง ๆ เป็นต้น จากตัวเลขนี้แสดงให้เห็นว่า ใน 10 คนของเด็กในวัยที่ควรเรียนชั้นมัธยมศึกษา ได้เรียนเพียง 1 คน ส่วนอีก 9 คนไม่ได้เรียน ทำให้เสียกำลังคนที่จะพัฒนาประเทศ และทำให้การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

นอกจากนี้จำนวนนักเรียนมัศึกษายังมีน้อย เมื่อเทียบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา (เนตร เขมะโยธิน, 2512 : 6) เช่น ชั้นมัธยมศึกษาสายสามัญคอนตัน มีนักเรียนทั้งสิ้น ประมาณ 300,000 คน ซึ่งเท่ากับ 15 % ของผู้มีอายุ 14 ถึง 16 ปี ประมาณ 53 % ของนักเรียนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ อีก 47 % อยู่ในโรงเรียนราษฎร์ มัธยมศึกษาสายสามัญคอนปลาย มีนักเรียนทั้งสิ้นประมาณ 50,000 คน ซึ่งเท่ากับประมาณ 5 % ของผู้มีอายุระหว่าง 17 ถึง 18 ปี ประมาณ 44 % ของนักเรียนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ และ 56 % อยู่ในโรงเรียนราษฎร์ การที่มีนักเรียนระดับนี้น้อย จึงจำเป็นต้องขยายรับนักเรียนให้ได้จำนวนมากที่สุดที่จะสามารถทำได้ แต่ก็ไม่สามารถจะหาครู อาคารสถานที่ได้เพียงพอ จึงจำเป็นที่จะต้องใช้อาคาร สถานที่และครูที่มีอยู่แล้วอย่างมีประสิทธิภาพ คือให้ได้ประโยชน์มากที่สุด และสิ้นเปลืองน้อยที่สุด

นายกอ สวัสดิ์พาณิชย์ (กอ สวัสดิ์พาณิชย์, 2511 : 171) เคยกล่าวว่า "การมัธยมศึกษาเป็นเรื่องความเป็นความตายของประเทศไทยขณะนี้ ทั้งนี้เพราะจำนวนนักเรียนในชั้นมัศึกษามีจำนวนน้อยเกินไป เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนในระดับอื่น เทียบกับความต้องการกำลังคนระดับกลางและระดับสูง และเทียบทางสถิติกับประเทศเพื่อนบ้าน" เมื่อความจำเป็นในด้านการศึกษาระดับมัธยมมีมากเช่นนี้ และจำเป็นต้องขยายคุณภาพและปริมาณอย่างรวดเร็ว จึงต้องพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้มากที่สุด ให้เสียประโยชน์น้อยที่สุด การใช้อาคารสถานที่และครูที่มีอยู่จึงมีความสำคัญยิ่ง (ชู แสงศักดิ์, 2509 : 40) การใช้อาคารสถานที่ อาคารสถานที่เป็นการลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างหนึ่ง การมีอาคารมากเกินไปไม่ใช่ให้เป็นประโยชน์เท่าที่ควร ย่อมจะสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ผู้บริหารบางคนมักจะพยายาม

หาทางให้คัมห้องเรียนให้มากโดยมีได้คำนึงถึงการใช้ประโยชน์ (Utilization) ให้คุ้มค่า การวางแผนอย่างนี้จะทำให้ประหยัดมากขึ้น แล้วนาเงินที่ประหยัดนั้นไปใช้ทางค่านอื่นที่มีความ จาเป็น ส่วนในค่านครู จานวนครู และอัตราครูที่สอนแต่ละโรงเรียน เป็นวิธีคิด ประสิทธิภาพของการศึกษาอย่างหนึ่ง เพราะงานอย่างเดียวกัน ถ้ามีครูมากเกินไปแต่ได้ผลงาน เท่ากัน ประสิทธิภาพการศึกษาจะต่ำ จึงต้องป้องกันแก้ไข

การพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั้งในค่านคุณภาพและปริมาณ เพื่อให้ทันกับความ ก้องการของประเทศในปัจจุบัน กรมวิสามัญได้คำนึงถึงปัญหาประสิทธิภาพการศึกษา เป็นอย่างคี่ (กรมวิสามัญศึกษา, 2512 : 3) จึงได้วางหลักเกณฑ์ปรับปรุงงานหลายค่านคังต่อไปนี้

1. จะเพิ่มปริมาณและปรับปรุงคุณภาพการมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนภูมิภาค
2. จะใช้อาคารสถานที่ ครู และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่
3. จะปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น
4. จะนาวิธีการและอุปกรณ์ใหม่ ๆ ที่จำเป็นมาใช้ในการขยายปริมาณ และคุณภาพ

5. จะปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนราษฎร์ให้ทัดเทียมโรงเรียนรัฐบาล

ผู้เขียนสนใจในข้อ 2 ที่ว่า "จะใช้อาคารสถานที่ ครูและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่" โดยเฉพาะนายกอ สวัสดิ์พาณิชย์ (กอ สวัสดิ์พาณิชย์, 2513 : 1) กล่าวไว้ว่า "องค์ประกอบทั้งสามของโรงเรียนได้แก่ อาคารสถานที่ ครู และนักเรียน" สิ่งเหล่านี้มีอยู่แล้ว เพียงแต่ (กรมวิสามัญศึกษา, 2513 : 2) ระคมกำลังทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ เพื่อการศึกษาทุกวิถีทางเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามนโยบายที่วางไว้ ผู้เขียนสนใจ และอยากทราบสภาพที่แท้จริงของการใช้อาคารสถานที่ และครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาค ศึกษา 10 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดอุบลราชธานี มหาสารคาม นครพนม ร้อยเอ็ดและกาฬสินธุ์ การศึกษาวิจัยครั้งนี้อาจจะสามารถประเมิณผลได้ว่า โรงเรียนมีอาคารสถานที่และกำลังครูอยู่ ในสภาพเช่นไร ใ้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ มีปัญหาการใช้้อย่างไร ผลการวิจัยครั้งนี้ อาจใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพและขยายปริมาณนักเรียนมัธยมศึกษาตามนโยบายของ กรมวิสามัญศึกษาต่อไป

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาสภาพของอาคารสถานที่และกำลังครูในแง่การใช้ทั้งหัวข้อต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับอาคารสถานที่
 - 1.1 ที่ตั้งของโรงเรียน
 - 1.2 จำนวน ขนาด ลักษณะ สภาพและสุขลักษณะของอาคาร
 - 1.3 การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร
 - 1.4 ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคารเพิ่ม
2. เกี่ยวกับครู
 - 2.1 จำนวน วุฒิ ประสบการณ์ของครู
 - 2.2 การใช้และปัญหาการใช้ครู
 - 2.3 สวัสดิการและขวัญของครู

ความสำคัญของการค้นคว้า

1. ทำให้ทราบสภาพการใช้อาคารสถานที่และครู และการสูญเสียเปล่าที่ใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ เพื่อหาทางปรับปรุงต่อไป
2. ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการด้านกำลังคนและอาคารสถานที่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณและวางแผนการศึกษา
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ในการศึกษาครั้งนี้ จะกระทำกับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครู อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ของภาคศึกษา 10 จำนวนโรงเรียน 35 โรง จำนวนครู 646 คน ในปีการศึกษา 2513

2. การวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนจะกระทำอยู่ในขอบเขตตามความมุ่งหมาย ตัวแปรอื่น ๆ ที่มีกล่าวถึง ไม่อยู่ในขอบข่ายของการวิจัยครั้งนี้

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาคศึกษา 10 หมายถึงภาคศึกษาซึ่งประกอบด้วยจังหวัดอุบลราชธานี มหาสารคาม นครพนม ร้อยเอ็ด และกาฬสินธุ์

2. สถานภาพของอาคารสถานที่และกำลังครู หมายถึงสภาพของอาคารสถานที่ และครูที่มีอยู่จริง

3. โรงเรียน หมายถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคศึกษา 10

4. ครู อาจารย์ หมายถึงข้าราชการครู สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ในภาคศึกษา 10

5. ครูใหญ่ หมายถึงครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่จากโรงเรียนในข้อ 3

6. อาคาร หมายถึงอาคารเรียน อาคารประกอบและส้วม

7. อาคารเรียน หมายถึงอาคารที่ใช้ทำการสอนการเรียน

8. อาคารประกอบ หมายถึงอาคารที่ใช้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งนอกเหนือจากอาคารเรียน

9. สถานที่ หมายถึงบริเวณโรงเรียน เช่น สนามและที่พักผ่อน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เกี่ยวกับสถานที่ตั้งโรงเรียน / อาคารสถานที่ และห้องเรียน

วิลเลียม . (William, 1956 : 253) ได้ให้ข้อพิจารณาเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงเรียนไว้ดังนี้คือ โรงเรียนควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชนกลุ่มนั้น ๆ โรงเรียนควรมีขนาดพอเหมาะ ตั้งอยู่ในบริเวณที่ถูกสุขลักษณะ อยู่ในบริเวณที่นักเรียนปลอดภัย การสัญจรไปมาสะดวก เช่น ไม่ห่างจากทางรถไฟ ที่จอดรถสาธารณะ นอกจากนี้โรงเรียนต้องอยู่ห่างจากเสียงรบกวน ฝุ่น กลิ่น ที่ลุ่มน้ำขัง ที่ที่แสงสว่างน้อยและปลอดภัยจากอุบัติเหตุต่าง ๆ

ซีเกอร์ส . (Seagers, 1961 : 14) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของโรงเรียนที่ดีไว้ดังนี้ คือ

1. โรงเรียนมัธยมควรมีขนาดอย่างน้อยที่สุด 20 ไร่ คือนักเรียน 100 คน และบวกอีก 2 ไร่ ต่อจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นอีก 100 คน
2. ที่ตั้งควรอยู่ในที่สูง ระบายน้ำได้สะดวก ไม่เป็นที่น้ำท่วม น้ำขัง
3. ควรอยู่ในย่านที่เหมาะสม ปราศจากเสียงและฝุ่นรบกวน
4. สิ่งที่ดีที่สุด คือ ควรอยู่ใกล้ชิดกับที่จอดรถสาธารณะและบริเวณที่มีวิวทัศน

สวยงาม

5. ควรตั้งอยู่ห่างเสียงรบกวนทั้งหลายทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น
6. ควรพิจารณาถึงความสวยงามของทัศนียภาพของที่ตั้งด้วย
7. ทุก ๆ ส่วนในบริเวณที่ตั้งโรงเรียน ควรมีธรรมชาติเอื้ออำนวยต่อความสบาย เป็นที่ผ่อนคลายและอำนวยความสะดวกในการก่อสร้างอาคาร

8. ส้วม สำหรับนักเรียนหญิงควรมี 1 ห้อง คือนักเรียน 40 คน นักเรียนชาย ห้องส้วม 1 ห้อง และที่ปัสสาวะ 1 แห่งคือนักเรียน 50 คน ถ้าเป็นส้วมหลุมควรอยู่ห่างจากอาคารไปทางทิศตะวันออกหรือทิศตะวันตกไกลกว่า 20 เมตร

รีเคอร์ (Reader, 1958 : 210) ได้ให้หลักในการเลือกที่ตั้งของโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ควรมีระยะทางใกล้หรือมีการคมนาคมให้นักเรียนไปมาสะดวก ถ้าเดินไปนักเรียนมัธยมจะต้องไม่เดินกว่า 1 ไมล์ครึ่ง
2. ควรตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมซึ่งปราศจากสิ่งที่เป็นภัยต่อจิตใจและร่างกาย
3. ขนาด รูปร่าง และภูมิประเทศจะต้องได้มาตรฐาน คือ มีเนื้อที่มากพอสำหรับสร้างอาคาร สนามเด็กเล่น สวนทดลองและจำนวนของนักเรียนที่จะเพิ่มต่อไป โรงเรียนมัธยมจะต้องมีพื้นที่ 10 เอเคอร์ขึ้นไป และควรจะมี 1 เอเคอร์ ต่อนักเรียนทุก ๆ 100 คน รูปร่างควรมีลักษณะกว้างตอยาวในอัตราส่วน 2 ต่อ 3 หรือ 3 ต่อ 4 หรือ 4 ต่อ 5 และภูมิประเทศจะต้องมีสภาพที่สะดวกในการไถพื้นที่ ไม่สิ้นเปลืองในการปรับปรุงมาก
4. ดินควรมีลักษณะแห้งเร็ว ไม่มีสิ่งทำให้เกิดการสึกร่อนง่าย สามารถสร้างสวนสนามได้ ดินที่ดีมีลักษณะเป็นดินร่วน
5. มีราคาถูกทั้งที่ดินและอาคาร
6. มีการระบายน้ำโดยธรรมชาติและสามารถสร้างระบบระบายน้ำได้ง่าย
7. มีน้ำใช้เพียงพอและคุณภาพดี
8. ทำเลควรมีแสงอาทิตย์ส่องตลอดวัน

สำหรับในประเทศไทย ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียนไว้ดังนี้

สมบูรณ์ พรหมภาพ (สมบูรณ์ พรหมภาพ และคนอื่น ๆ. 2505 : 179) ได้ศึกษาเกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากย่านชุมชนชน แต่ห่างจากย่านที่จอแจและสกปรก
2. พื้นที่ไม่ชื้นแฉะ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อจนเกินไป น้ำไม่ขังตลอดปี ที่ดินเป็นดินปนทรายหรือดินแดง
3. บริเวณกว้างพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
4. สนามจัดไว้เหมาะสมกับวัยของเด็ก
5. ตั้งอยู่ในที่ปลอดภัยจากอุบัติเหตุและอันตราย
6. มีต้นไม้ ไม้ใบและไม้ดอกเพื่อความสวยงามและความร่มรื่น

7. อาคารและห้องมีขนาดและจำนวนพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน ตั้งอยู่ในทิศทางลม เพื่อช่วยในการถ่ายเทอากาศได้ดี มีแสงสว่างพอเหมาะ

เกี่ยวกับที่ตั้งของโรงเรียนและการแบ่งส่วนของห้องเรียน วิโรจน์ พูลสุข (วิโรจน์ พูลสุข และอารักษ์ กาญจนพิทักษ์, 2505 : 157 – 177) ได้ศึกษาและให้หลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

1. ห่างไกลจากเสียงยวดยานหรือเสียงรบกวนอื่น ๆ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้ถนนใหญ่ ครูและนักเรียนเกิดความรำคาญต่อเสียงยวดยาน ทำให้ความสนใจของเด็กเสียไป นอกจากเสียงอันเป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนแล้ว เด็กย่อมปลอดภัยจากยวดยาน การแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องนี้ โรงเรียนควรทำรั้ว เพื่อไปให้เด็กมีโอกาสดอกมาวิ่งเล่น การจราจรในโรงเรียนก็ต้องควบคุมให้เหมาะสมด้วย

2. ห่างไกลจากกลิ่นเหม็นหรือสิ่งปฏิกูลเน่าบูด เช่น ไม่อยู่ใกล้กับโรงฟอกหนัง โรงทาสุนัข โรงเลี้ยงเป็ดไก่ โรงงานทำปุ๋ย แหล่งทิ้งขยะมูลฝอย โรงฆ่าสัตว์

3. โรงเรียนควรตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น ตั้งอยู่ใกล้วัด สวน หรือภูมิประเทศที่ร่มรื่นปลอดโปร่ง เพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนทั้งทางกายและจิตใจ อยู่ห่างไกลจากสิ่งชั่วร้าย อันจะทำให้เด็กมีความไม่สบายใจในทางที่เลวได้ เช่น สำนักนรกโสเภณี บ่อนการพนันหรือเสียงมรฎกาทอนหยาดกายของชนชั้นต่ำหรือบ่อนอบายมุขอื่น ๆ

4. โรงเรียนควรตั้งอยู่บนที่สูง พื้นดินเป็นกรวดทรายน้ำซึมได้ง่าย ทำให้โรงเรียนสะอาด โรงเรียนไม่ควรตั้งอยู่ในที่ลุ่มหรือในที่ต่ำ ถ้าสร้างโรงเรียนในที่ต่ำเช่นนี้จะทำให้สิ้นเปลืองเงินมาก ข้อสังเกตสำหรับโรงเรียนบางแห่ง ตั้งอยู่บนเนินเขาที่ค่อนข้างสูงและบางแห่งตั้งอยู่ริมทะเลเกินไป ข้อขัดข้องของโรงเรียนที่กล่าวนั้นคือ มีลมโกรกตัวเด็กตลอดเวลา ทำให้ผิวหนังแห้งมาก ครูก็ใช้เสียงดังแข่งกับเสียงลมจึงพักอยู่ตลอดเวลา

5. อาคารจะต้องตั้งให้ถูกทิศทางลม มีหลักเกณฑ์ง่าย ๆ อยู่ว่า ถ้าหันหลังหรือด้านที่แคบที่สุดของอาคารจะต้องตั้งอยู่แนวทิศตะวันตกและทิศตะวันออก คำนยาวควรอยู่แนวทิศเหนือและทิศใต้ ดังนั้นทางคานยาวของอาคารเรียนควรได้รับลมเต็มที่ ส่วนทางคานแคบได้รับแสงแดด ประเทศที่อยู่ในเขตร้อน การตั้งอาคารเรียนดังกล่าวนี้นับว่ามีประโยชน์มาก เพราะห้องเรียนจะไม่ร้อนอบอ้าวพร้อมกัน ตอนเช้าจะร้อนเฉพาะห้องริมทางตะวันออก ตอนบ่ายจะร้อนแต่ห้องทางตะวันตก นอกจากนั้นยังมีโอกาสรับลมได้ทั่วถึงเท่ากันหมด เพราะประเทศ

ในแถบมรสุมมีลมพัด 3 ทาง คือ ลมที่พัดมาจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตะวันออกเฉียงใต้ และตะวันตกเฉียงใต้

หากสิ่งแวดล้อมอย่างอื่นบังคับไม่ให้ปลูกสร้างอาคาร เรียบตามทิศทางดังกล่าวนี้ ก็มีวิธีปลูกต้นไม้พุ่มชนิดยืนต้นเพื่อกันแสงแดดไม่ให้ร้อนเกินไป หรือจัดทำทางระบายลมโดยวิธีต่าง ๆ เช่น การใช้พัดลมเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

6. มีโครงการขยายได้ ความเจริญของบ้านเมืองในอนาคตจะต้องมีอยู่อย่างแน่นอน ภายในไม่ช้าโรงเรียนที่รับนักเรียนได้พอดี ๆ ในขณะนี้ อีกไม่กี่ปีข้างหน้าจะคับแคบ ผู้ริเริ่มก่อตั้งอาคารเรียนต้องมีความรู้หลักทางเศรษฐศาสตร์เล็กน้อยว่า "การเพิ่มของพลเมืองจะต้องเป็นไปตามอนุกรมเลขคณิต" จึงต้องมีแผนการขยายต่อเติมไว้ เมื่อพลเมืองเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ข้างต้น ถือกันเป็นหลักว่า ในโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องมีเนื้อที่อย่างน้อย 12 ไร่ครึ่ง ต่อจำนวนนักเรียนประมาณ 100 คน และเพิ่มขึ้นอีก 2 ไร่ทุกจำนวน 100 คน ที่เพิ่มขึ้น ส่วนโรงเรียนมัธยมจะต้องมีเนื้อที่ 15 ไร่ ต่อนักเรียน 100 คน

7. โรงเรียนควรจะให้ความสะดวกและความปลอดภัยต่อการไปมาของเด็ก ไม่ควรจะอยู่ห่างแหล่งชุมชนเกินกว่า 2 กิโลเมตร กว้างไรก็ตาม เงื่อนไขนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ โดยขึ้นกับความเจริญของบ้านเมืองและความสะดวกในการคมนาคม

การแบ่งส่วนต่าง ๆ ของโรงเรียน เราอาจแบ่งส่วนต่าง ๆ ของบริเวณโรงเรียนตามหน้าที่และประโยชน์ใช้สอยดังต่อไปนี้

อาคารเรียน ในอาคารเรียนหลังหนึ่ง ๆ นั้น ถ้าเป็นไปได้แล้วควรมีห้องประกอบต่าง ๆ ถ้าหากว่าไม่อาจจัดเป็นห้องเฉพาะวิชาได้ จะจัดเป็นมุมก็ได้ ห้องประกอบที่จะจัดให้มีขึ้นในอาคารเรียนควรมีดังนี้

ก. ห้องครูใหญ่ ควรอยู่คานหน้าของโรงเรียน เมื่อเวลามีคนมาติดต่อ จะไม่ต้องเดินผ่านห้องเรียนซึ่งจะทำให้ความสนใจของนักเรียนเสียไปโดยไม่จำเป็น และถ้าเป็นห้องที่จะสอดส่องดูแล ก็ควรตั้งปวงในดงเรียนได้ทั่วถึงก็ยิ่งดี เพื่อห้องกว้างพอที่จะจัดห้องรับแขกไว้ด้วย ภายในห้องจะต้องจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ผู้ปกครองและนักเรียนจะเกิดความเลื่อมใสและรู้สึกว่ามีเกียรติยศที่นั่นนับถือ เป็นการช่วยปกครองได้ส่วนหนึ่ง

ข. ห้องพัสดุ ห้องพัสดุควรเป็นห้องที่สบายพอสมควร อุปกรณ์เครื่องใช้ควรมีไว้ให้พร้อม เช่น มีห้องน้ำอยู่ใกล้ ๆ มีที่ใส่น้ำดื่ม โต๊ะทำงานควรจัดให้เป็นระเบียบ มีพจนานุกรม หนังสืออ่านหรือตำราต่าง ๆ ที่ครูจะหาความรู้ได้ ในห้องพัสดุไม่ควรแบ่งเป็นหลายห้อง เพราะการพาเช่นนั้นอาจเป็นช่องทางให้ครูแตกแยกกัน ห้องพัสดุควรอยู่ใกล้ห้องครูใหญ่ เพื่อสะดวกในการติดต่อและสั่งงานหรือปรึกษาหารือ หรือบางทีครูใหญ่จะได้อีกมีโอกาสดูเห็นความประพฤติและนิสัยของครูน้อยได้บ้าง

ค. ห้องสมุด ควรจัดไว้คานหนึ่งของการเรียนเพื่อให้พ้นจากเสียงรบกวน จัดไว้ในที่สงบมีทางเข้าแค่เพียงทางเดียว เพื่อป้องกันหนังสือและของหาย และใช้คนดูแลห้องสมุดน้อยคน ควรมีทางออกในยามฉุกเฉินด้วย ที่เก็บหนังสือหรือชั้นของหนังสือควรไว้กลางห้อง เพื่อความสะดวกในการหยิบอ่าน

ง. ห้องพิพิธภัณฑสถาน ควรจัดห้องหรือมุมใดมุมหนึ่งของห้องให้เป็นพิพิธภัณฑสถาน ถ้าหาที่ไม่ได้จะจัดไว้ในห้องสมุดก็พอจะใช้ได้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เห็นของจริงและสร้างนิสัยในการสร้างสมบัติของสิ่งที่สะสมถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เป็นอันดับแรก และรวบรวมไว้ให้เป็นระเบียบ แบ่งไว้เป็นพวก ๆ เพื่อสะดวกในการใช้

จ. ห้องพยาบาล ในวันหนึ่ง ๆ อาจมีนักเรียนเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ ปวดหัวเป็นไข้ธรรมดาบ้าง ไม่เกินความสามารถของโรงเรียนที่เชี่ยวชาญได้ โรงเรียนจึงควรมีห้องพยาบาล ถ้าจัดเป็นเอกเทศจะดีมาก เพราะควรจัดให้สะอาดเรียบร้อยโปร่ง อากาศถ่ายเทสะดวก ข้อที่จะต้องยึดถือเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ "ห้องพยาบาลเป็นห้องสำหรับคนป่วยโดยเฉพาะ" ไม่ใช่ห้องที่ครูจะใช้พักผ่อนหลับนอนเป็นอันขาด

ฉ. ห้องประชุม ห้องประชุมมีความสำคัญมาก ไม่ควรใช้อย่างพร่ำเพรื่อ ห้องประชุมคือห้องเรียนที่ครูใหญ่เป็นครูประจำชั้น วิชาที่สอนคืออุดมคติที่มุ่งหมายจะมอบให้เป็นสมบัติของนักเรียน ห้องประชุมเป็นห้องสำคัญเกี่ยวกับการอบรมเด็ก และเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยสำคัญมาก เวลามีการประชุมครูทุกคนต้องเข้าประชุมด้วย

ช. ห้องอาหาร ห้องที่สำคัญที่สุดต่อจากห้องประชุม คือห้องอาหารหรือโรงอาหาร ครูมีหน้าที่ต้องควบคุมการจำหน่ายอาหาร และการรับประทานอาหารของเด็กด้วย เริ่มต้นด้วย

ความสะดวกในการประกอบอาหาร คุณภาพของอาหาร ตลอดจนมารยาทในการรับประทานอาหาร โรงเรียนควรจัดห้องอาหารสำหรับเด็กใช้เป็นที่รับประทานอาหารกลางวัน หากจัดเป็นห้องหรือโรงอาหารไม่ได้ ก็ควรจัดให้มีที่สำหรับรับประทานอาหารให้เป็นที่เป็นทาง อย่าปล่อยให้เด็กนักเรียนนั่งรับประทานอาหารบนพื้นดิน ตามบันได หรือเดินรับประทาน ควรฝึกให้เด็กรู้จักเข้าแถว (queue) เพื่อซื้ออาหาร

ในการตรวจสอบศึกษาเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน กรมสามัญศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ของที่ตั้ง อาคาร และห้องเรียนไว้เป็นแนวทาง (กรมสามัญศึกษา, 2510 : 1 - 4) ดังนี้

ที่ตั้งของโรงเรียน โรงเรียนควรตั้งอยู่ในที่ไปมาสะดวก ไม่ห่างจากย่านชุมชนมากนักเกินไป ที่ตั้งถูกสุขลักษณะและอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีงาม

บริเวณโรงเรียน โรงเรียนควรมีบริเวณเพียงพอให้นักเรียนได้เล่น พักผ่อนและปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตรตามสมควร บริเวณได้รับการดูแลตกแต่งให้เหมาะสมใช้การได้ และอยู่ในสภาพที่อยู่เสมอ

อาคารเรียน อาคารเรียนอย่างน้อยเป็นอาคารกึ่งถาวรและใช้การได้ดี มีหลังคาเพดาน ฝาผนัง ประตูหน้าต่างที่สามารถกันแดด ลม และฝนได้ ถ้าเป็นไปได้ควรเป็นอาคารถาวร มีห้องเรียนที่ทันสมัย ถูกสุขลักษณะและตรงตามความต้องการทางวิชาการ

จำนวนและขนาดของอาคารเรียน โรงเรียนมีจำนวนและขนาดของอาคารเรียนเพียงพอกับปริมาณของนักเรียน สภาพของห้องเรียน ห้องเรียนอยู่ในสภาพที่ใช้การได้เป็นสัดส่วนที่เรียบร้อย

ขนาดของห้องเรียน ห้องเรียนมีเนื้อที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน คือ นอกจากมีที่สำหรับให้นักเรียนนั่งเรียนแล้ว ยังมีเนื้อที่เหลือพอสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้

สุขลักษณะของห้องเรียน ห้องเรียนจัดถูกสุขลักษณะในเรื่องการถ่ายเทอากาศ แสงสว่างและปราศจากสิ่งรบกวน เช่น เสียง ฝุ่น ควัน และสิ่งอื่น ๆ

ห้องอื่น ๆ นอกเหนือจากห้องเรียน

ห้องวิทยาศาสตร์ โรงเรียนควรจัดให้มีห้องวิทยาศาสตร์ขึ้นโดยเฉพาะ ถ้าสถานที่ไม่อำนวย ควรจัดให้มีมุมวิทยาศาสตร์ไว้ในห้องเรียน หรือที่หนึ่งที่ใดที่เหมาะสม

ห้องหัดศึกษาชายและหัดศึกษาหญิง โรงเรียนที่มีชั้นประถมตอนปลาย ควรจัดให้มีห้องปฏิบัติการกรรมในวิชาหัดศึกษาชายหรือหญิงโดยเฉพาะ และควรแยกเป็นเอกเทศให้ห่างจากห้องเรียนพอสมควร เพื่อป้องกันเสียงรบกวนไปถึงห้องเรียนอื่น

ห้องสมุด โรงเรียนควรมีห้องสมุดโดยเฉพาะ ถ้าสถานที่ไม่อำนวย ควรจัดไว้ในห้องหนึ่งห้องใดที่เหมาะสม หรือจัดเป็นมุมหนังสือไว้ในห้องเรียน ให้ครูและนักเรียนได้ใช้ประโยชน์เต็มที่

ห้องประชุม โรงเรียนควรมีห้องประชุม ถ้ายังไม่มีห้องประชุมโดยเฉพาะ ควรดัดแปลงห้องเรียนที่ติดกันเป็นห้องประชุมตามโอกาสที่จำเป็น

ห้องพยาบาล โรงเรียนควรจัดห้องพยาบาลหรือที่พักสำหรับนักเรียนเจ็บป่วย สำหรับโรงเรียนใหญ่นักเรียนมาก ควรจัดให้มีห้องพยาบาลขึ้นโดยเฉพาะ แต่สำหรับโรงเรียนเล็กมีนักเรียนน้อย อาจจัดเตียงพยาบาลไว้ในห้องใดห้องหนึ่งที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ

ห้องสุขา ห้องสุขาควรมีให้เพียงพอกับจำนวน แยกกันชายหญิง ใ้รับการเอาใจใส่ให้สะอาดอยู่เสมอและมีอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับนักเรียน เช่น กระดาษชำระ น้ำ และอ่างล้างมือ เป็นต้น

เกี่ยวกับการวางผังของโรงเรียน

ในการวางแผนผังที่คั้นั้น มีผู้ศึกษาและรวบรวมหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้ (Engelhardt, 1956 : 626)

1. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งมีแผนผังทั้งหมดของโรงเรียนด้วย โปรแกรมการสร้างโรงเรียน ควรจะมีพื้นฐานจากปรัชญาของโรงเรียน หลักสูตร และวิธีสอนทั่ว ๆ ไป ขนาดของชั้นเรียน ครู และนักเรียน ตลอดจนที่ว่าง ควรจะกำหนดไว้ให้แน่ชัด ทั้งนี้ควรจะได้ประชุมปรึกษาร่วมกันกับ นักการศึกษาด้วย

2 การสร้างแผนผังของโรงเรียน จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับความต้องการทางการศึกษาของชุมชน และให้สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจ

3. เกี่ยวกับความสมบูรณ์ของอาคารต่าง ๆ ตามแผนที่กำหนดไว้ การก่อสร้างจะต้องได้รับการตรวจสอบควบคุมให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

ซีเกอร์ (Seagers, 1961 : 5) ได้วางแนวทางในการวางผังของโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ต้องอยู่ในที่ที่กำหนดไว้ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชนและกว้างขวางพอเหมาะกับโครงการในปัจจุบัน และสามารถจะขยายได้ในอนาคต
2. ตั้งอยู่ในที่ที่ปลอดภัย สวยงามและใช้ประโยชน์เพื่อกิจกรรมกลางแจ้งและสันทนาการได้มากที่สุด
3. วางแผนให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการในการศึกษากันต่าง ๆ
4. ควรจะได้อยู่ในที่ที่มีความเงียบพอสมควร เพื่อเหมาะในการเรียนการสอนและการบริการให้ความสะดวกต่าง ๆ
5. ควรอยู่ห่างจากที่ที่มีการจราจรแออัด
6. ควรจัดการจราจรทางเท้าและจักรยานแยกจากรถยนต์
7. จัดวางแปลนอย่างใดในเรื่องของทางระบายลมและแสงสว่างธรรมชาติ
8. สร้างควัสดุที่ทนทาน เลือกสรรมาอย่างดีและราคาไม่สูงเกินไป
9. ภายในบริเวณให้จัดวางอาคารเหมาะสมตามหน้าที่ สวยงาม สะดวกสบาย และใช้ประโยชน์ได้ดี

เกี่ยวกับพื้นที่และการแบ่งพื้นที่ของโรงเรียน

เคลอกิน (Mc Clurkin, 1964 : 69 - 70) ได้กำหนดเนื้อที่ของโรงเรียนไว้ดังนี้ โรงเรียนมัธยมควรมีเนื้อที่ 25 ไร่ และเพิ่มขึ้น 2 ไร่ครั้ง ต่อนักเรียน 100 คนเป็นอย่างน้อย ไม่ควรอยู่ติดถนนใหญ่ ควรมีถนนทั้งด้านหน้าและด้านหลังเป็นทางสายรอง กินควรเป็นชนิดระบายน้ำได้รวดเร็วเมื่อฝนตก น้ำไม่ขัง และสามารถปลูกต้นไม้ได้ดี พื้นที่ปรับเป็นสนามเล่นได้ ไม่ควรเป็นระดับริบเดียวกันตลอด

ในการแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วนต่าง ๆ ประจวบ คำนุญรัตน์ (ประจวบ คำนุญรัตน์, 2513 : 1) กล่าวว่า ขณะนี้กรมวิสามัญศึกษาได้พิจารณาเห็นว่า บริเวณอาคารสถานที่และบริเวณของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นอยู่เวลานี้ น่าจะต้องพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบ

เพื่อเตรียมขยายปริมาณนักเรียนในอนาคต และพร้อมกันนั้นก็คิดถึงเรื่องการลงทุนและคุณภาพของการศึกษาควบคู่กันไปด้วย ฉะนั้นขณะนี้กรมวิสามัญจึงได้แนวความคิดที่จะได้ที่ดินสำหรับการสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาให้กว้างขวางอย่างน้อยโรงเรียนในระดับอำเภอ ควรมีที่ดินไม่น้อยกว่า 35 ไร่ รัศมีจังหวัดไม่ควรน้อยกว่า 70 ไร่ เรื่องนี้เกิดจากแนวความคิดที่ว่า การจัดโรงเรียนนั้น ถ้าจะให้เหมาะสม ควรจะได้แบ่งเขตพื้นที่ของโรงเรียนออกเป็น 4 ส่วนด้วยกันคือ

1. ส่วนที่ใช้เป็นที่สร้างอาคารเรียน (Learning Area)
2. ส่วนที่เป็นที่สร้างโรงฝึกงาน (Shopping Area)
3. ส่วนที่เป็นสนามและที่พักผ่อนของเด็ก (Recreation Area)
4. ส่วนที่เป็นที่สร้างบ้านพักครู ภารโรง (Living Area)

ในสัดส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจเป็นจะต้องได้เนื้อที่กว้างขวางตกเทียบกับปริมาณนักเรียน ฉะนั้นยิ่งเราได้พื้นที่มากเท่าไร เราก็จะจัดโรงเรียนมัธยมศึกษาของเราได้ดียิ่งขึ้นเท่านั้น ถึงแม้ว่าปริมาณนักเรียนจะขยายมากขึ้นเท่าไร เรายังจะมีที่เพียงพอ

เกี่ยวกับลักษณะและสภาพของห้องเรียน

วิลเลียม (William, 1956 : 254 - 255) ได้ศึกษาเรื่องขนาดของห้องเรียนไว้ดังนี้ ห้องเรียนที่ถูกสุขลักษณะจะต้องประกอบด้วยหัวข้อทั้ง 3 นี้คือ 1. จำนวนนักเรียนที่จะเรียนในห้อง 2. จำนวนพื้นที่ตารางฟุตต่อนักเรียน 1 คน และ 3. ขนาดของห้องเรียน โดยเฉลี่ยแล้วมักจะกะให้ห้องเรียนหนึ่ง ๆ จุนักเรียนได้ 40 คน ขนาดของห้องความกว้าง 22 ฟุต ความยาว 30 ฟุต และส่วนสูง 12 ฟุต นักเรียนคนหนึ่งกำหนดเนื้อที่ให้ประมาณ 18 ตารางฟุต หรือให้มีพื้นที่ว่าง 200 ตารางฟุตโดยประมาณ ขนาดของห้องเรียนที่กล่าวนั้นนอกจากมุ่งด้านสุขลักษณะแล้ว ยังมุ่งในด้านความสะดวกในด้านการวิชาการอีกด้วย

จากการวิจัยของ เคลอกิน (Mc Clurkin, 1964 . 122) ได้เสนอแนะไว้ว่า ห้องเรียนไม่ควรมีความกว้างยาวแน่นอนตายตัวเท่ากันทุกห้อง ควรจะกว้างใหญ่พอที่จะสอนนักเรียนกลุ่มใหญ่ให้ได้ประสิทธิภาพก็เท่ากับกลุ่มเล็ก ๆ ในปี ค.ศ 1922 ได้เปลี่ยนแปลงห้องเรียนมาเป็นขนาด 22 x 16 ตารางฟุต เพื่อให้ให้นักเรียน 40 คนอยู่ได้อย่างสบาย

สำหรับในประเทศไทย ได้มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับห้องเรียน (สมบุรณ์ พรรณภาพ และคนอื่น ๆ, 2505 : 191) ไว้ดังนี้

1. รูปร่างของห้องเรียนควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า
2. ขนาด ควรมีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน ควรมีอัตราเฉลี่ยเนื้อที่ของห้องเรียนระหว่าง 1.50 – 2.00 ตารางเมตร ต่อนักเรียน 1 คน และอัตราเฉลี่ยที่ว่างในห้องเรียนควรเป็น 5–8 ลูกบาศก์เมตรต่อนักเรียน 1 คน ฉะนั้นห้องขนาด 6 × 8 หรือ 7 × 9 เมตร ควรจุนักเรียน 30 – 40 คน
3. การถ่ายเทอากาศ ควรจัดให้มีช่องลมและประตูหน้าต่างให้เพียงพอในห้องเรียน ส่วนบนผ่านทั้งห้องเรียนโดยรอบควรมีช่องลม เพื่อประโยชน์ในการระบายอากาศเสีย และควรปิดด้วยไม้ตีเป็นลูกกรงและให้มีชายคาคลุมพอกันฝนสาดเข้าได้
4. แสงสว่าง ควรจัดแสงสว่างในห้องเรียนให้พอดี แสงสว่างที่เข้าถูกทางคือ เข้าทางคานชายมือของห้องเรียน เมื่ออาศัยแสงสว่างจากดวงไฟ ควรให้มีแสงสว่างเฉลี่ยประมาณ 30 ฟุต – แคนเดิล
5. อุณหภูมิ อุณหภูมิของห้องมีพอเหมาะประมาณ 27 – 30 องศาเซนติเกรด
6. ประตูหน้าต่าง ควรทำประตูหน้าต่างเพื่อให้แสงสว่างเข้าได้โดยไม่มีสิ่งปิดบังควรเป็น 1 ใน 4 ของเนื้อที่พื้นห้องเป็นอย่างน้อย
7. บริเวณใกล้ห้องเรียน โดยรอบตัวอาคารเรียน ไม่ควรปลูกต้นไม้ใหญ่ในระยะ 8 เมตร เพื่อมิให้บังแสงสว่างและขัดขวางการระบายอากาศ

เกี่ยวกับครู

ในด้านการบริหาร

การศึกษาวิจัยของเคลลี (Kelly, 1954 : 67 - 72) โดยการส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันและโรงเรียนต่าง ๆ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการบริหารหรืออาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตอบ จากคำตอบได้นำกลับมาวิเคราะห์ได้ผลออกมาว่าคุณสมบัติของครูใหม่หรืออาจารย์ใหญ่และผู้บริหารการศึกษาต้องการ คือ จะต้องได้รับการอบรม มีประสบการณ์ และมีคุณลักษณะส่วนบุคคลดี และจะต้องมีความเป็นประชาธิปไตย

จากการศึกษาวิจัยของประกิจ รัตนสุวรรณ (ประกิจ รัตนสุวรรณ, 2507 : 144) ในการบรรจุครูเข้าสอนนั้น มีสิ่งที่น่าพิจารณาดังนี้

ก. ในการพิจารณาบรรจุครู หรือการสอบคัดเลือกนักเรียนฝึกหัดครูนั้น ควรเลือกเฉพาะผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมี บุคลิกลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นครูจริง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องอายุ ควรจะกำหนดให้สูงกว่าข้าราชการประเภทอื่น เพราะจะต้องมีความเป็นผู้ใหญ่ สามารถอบรมสั่งสอนให้เด็กอยู่ในโอวาทได้

ข. บรรจุครูให้พอเพียงกับจำนวนนักเรียน ครูใหญ่จะได้ไม่ต้องทำหน้าที่สอนมากเกินไป มีเวลาทำงานด้านบริหารโรงเรียนบ้าง ครูพิเศษเฉพาะวิชา เช่น ครูพลศึกษา ครูศิลปศึกษา ยังมีไม่พอเพียง

ค. การมีการอบรมครูประจำการ เพื่อให้มีความชำนาญในด้านวิชาการวิธีสอนและการวัดผลการศึกษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ง. ควรจัดให้มีสวัสดิการครูบ้างพอสมควร เช่น มีโรงพยาบาลครู บ้านพักครูในท้องถิ่นทุรกันดาร

ในการทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นพลังอันสำคัญที่จะทำให้คณะครูทำงานได้อย่างสมบูรณ์ คือ น้ำใจในการทำงาน (Morale) การสร้างน้ำใจในการทำงานมีหลักใหญ่อยู่สองประการคือ ให้เกิดความพอใจในงานอาชีพที่กระทำ และความสามารถในการบริหารงานของผู้บังคับบัญชา

องค์ประกอบอันสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดน้ำใจในการทำงาน คือ รายได้หรือการกำหนดอัตราเงินเดือนรวมทั้งการเลื่อนเงินเดือนโดยอาศัยผลงานที่ได้กระทำมา และในการที่จะประเมินผลงานที่ได้กระทำมาให้ได้ความจริงมากที่สุด โดยเสนอวิธีการและหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงานของครูไว้เป็นแนวทางแล้ว

ในการบริหารงานของโรงเรียนเป็นความจำเป็นอันจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ผู้บริหารจะต้องติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เช่น ครู เป็นต้น ลักษณะความสัมพันธ์ควรจะตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความนับถือซึ่งกันและกันในฐานะเป็นมนุษย์

เกี่ยวกับทัศนคติและขวัญของครู

จากการวิจัยของชัสเตอร์ (Shuster, 1960 : 135) ที่ได้สำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ใหญ่ในรัฐเวอร์จิเนีย เกี่ยวกับครูที่ยังไม่มีวุฒิทางครู พบว่าอาจารย์ใหญ่อายุละ 74 จากจำนวน 441 คน มีความเห็นว่า ครูที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมในทางวิชาชีพครู โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีปัญหาในเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับชั้นเรียนมากกว่าครูที่มีวุฒิทางครู และพบว่า ครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครูมานั้นมักจะเป็นครูที่ยืนยาวกว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางครู

ในการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกและไม่เลือกอาชีพครูของเมเยอร์ (Myers, 1967 : 2288 - A) โดยได้ศึกษาครูโรงเรียนมัธยมในรัฐ Oregon เกี่ยวกับว่าทำไมจึงเลือกอาชีพครู มีความรู้สึกอย่างไรกับตำแหน่ง จะปี้อาชีพครูนานเท่าไร และถ้าออกจะออกไปประกอบอาชีพอะไรในอนาคต ครูที่ศึกษามีประสบการณ์เป็นครู 1 - 3 ปี ปรากฏว่า

63 % เลือกอาชีพครูเป็นอันดับแรก

76 % วางแผนจะเรียนปริญญาโท และ 19 % ต้องการเรียนให้ถึงปริญญาเอก

36 % จะเป็นครูตลอดไปจนปลดเกษียณ

44 % อยากทำงานอื่นที่เกี่ยวกับการศึกษาแต่ไม่ใช่งานสอน ในจำนวนนี้

15 % ต้องการสอนวิทยาลัย

13 % ต้องการทำงานแนะแนว

3 % อยากเป็นหัวหน้าสายวิชา

ที่เหลือต้องการทำงานอื่น เช่น งานบริหาร หลักสูตร ห้องสมุด วิชาพิเศษ

1 ใน 5 บอกว่าเขาจะออกจากอาชีพครูใน 5 ปีข้างหน้า

2 ใน 5 จะออกจากครูเมื่อครบ 5 ปีแล้ว

เหตุผลที่จะออกจากอาชีพครู

- เหตุผลสำคัญคือเงินเดือนไม่พอ
- 16 % ของครูหญิงต้องการออกไปอยู่กับบ้าน
- ใช้เวลาเตรียมมากไป
- มีโอกาสทางธุรกิจอื่นดีกว่า
- ต้องการเรียนต่อ
- อยากสอนในวิทยาลัย
- ฝ่าฝืนบริหารไม่ดี
- สอนมาก
- กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ผู้ปกครองเด็กไม่นับถือ

จากการวิจัยของ N.E.A. Research Division (N.E.A. Research Division, 1960 : 1359) เกี่ยวกับการเลือกและไม่เลือกอาชีพครู โดยการสำรวจครูอเมริกันรวมทั้งสิ้น 5,000 คน ใน พ.ศ.2488 ปรากฏว่า ครูที่ยังยินดีเลือกอาชีพต่อไปนั้นเป็นครูหญิงในเขตเมืองร้อยละ 66 และครูหญิงในชนบทร้อยละ 74 กับครูชายในเขตเมืองร้อยละ 44 และครูชายในชนบทร้อยละ 43 ส่วนครูที่ไม่ยินดีเลือกอาชีพต่อไปถ้ามีโอกาสเลือกนั้น เป็นครูในชนบทร้อยละ 3 และครูในเขตเมืองร้อยละ 8 และครูหญิง 1 คนในทุก ๆ 8 คน ยอมรับว่าการสอนเป็นอาชีพที่มีคุณค่าและน่าตื่นเต้นที่สุด

ไวล์ (Wiles, 1955:52) ศึกษา เกี่ยวกับความอบอุ่น ความมั่นคงของครู โดยได้ศึกษาทัศนคติจากครูจำนวน 1,000 คน สรุปผลได้ว่า ครูต้องการความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน

มีความอบอุ่นใจ พอใจในอาชีพของตน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ต้องการได้รับการปฏิบัติจากผู้บังคับบัญชาของตนอย่างยุติธรรม มีความพอใจต่อผลงานในเรื่องต่าง ๆ และยินดีร่วมมือในการดำเนินงานตามนโยบาย

ในประเทศไทย ได้มีการสำรวจสภาพความเป็นอยู่ของครู (กองการวิจัย, 2504 : 3 – 62) โดยสำรวจทัศนคติของครูทั่วประเทศ ได้ส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของครู ภาวะการสมรส ฐานะทางเศรษฐกิจ การสอนและการอบรมเด็ก การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ความคิดเห็นและความช่วยเหลือที่ต้องการ การสำรวจครั้งนี้ใช้สูตรตัวอย่างไคณคลังนี้

ในบรรดาครูที่มีวุฒิด้วยกัน ปรากฏว่าครูที่มีวุฒิ ป.ป. หรือ เทียบเท่ามีจำนวนสูงสุดคือร้อยละ 31.79 รองลงมาเป็นครูที่มีวุฒิ ป. ร้อยละ 27.91 ครูที่มีปริญญาตรีร้อยละ 1.23 ครูที่มีปริญญาโทร้อยละ 0.20 รวมเป็นครูที่มีวุฒิทั้งหมดร้อยละ 78.08 ส่วนครูไม่มีวุฒิร้อยละ 21.91 ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่สูง

เกี่ยวกับสุขภาพของครูปรากฏว่าร้อยละ 23.90 ตอบว่าไม่มีโรค เป็นโรคเกี่ยวกับฟัน ร้อยละ 18.87 ซึ่งเป็นจำนวนสูงสุดรองลงมาเป็นโรคเกี่ยวกับระบบการย่อยอาหารร้อยละ 15.45 และโรคเกี่ยวกับนัยน์ตาร้อยละ 14.73

เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของครู ปรากฏว่าทั้งครูชายและครูหญิง ตอบว่าใช้เวลาว่างกับการอ่านหนังสือเป็นจำนวนสูงสุด คือร้อยละ 32.29

เกี่ยวกับรายได้ของครู ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 501 – 750 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.43 บ่งให้เห็นว่าครูส่วนมากรายได้ต่ำ

เกี่ยวกับอัตราชั่วโมงที่ทำการสอนใน 1 สัปดาห์ ปรากฏว่าครูร้อยละ 59.08 ที่ทำการสอนเกิน 24 ชั่วโมง ต่อหนึ่งสัปดาห์ ซึ่งนับว่ามากพอสมควร

เกี่ยวกับโรงเรียนที่ทำการสอนในปัจจุบันกับภูมิลำเนาเดิมปรากฏว่า ครูร้อยละ 43.00 สอนอยู่ในภูมิลำเนาเดิมของตน ครูร้อยละ 42.36 ไม่ได้สอนอยู่ในภูมิลำเนาเดิมของตน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อย จึงมักทำให้ครูขยายจากโรงเรียนเดิม

เกี่ยวกับสาเหตุที่ต้องการย้ายจากโรงเรียนที่ทำการสอนอยู่ในปัจจุบัน ปรากฏว่าเหตุผลที่ต้องการย้ายที่มีผู้ตอบมากที่สุด คือต้องการจะอยู่ในที่ที่มีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้

เกี่ยวกับความต้องการที่จะให้ทางราชการช่วยเหลือเกี่ยวกับที่พัก ปรากฏว่าต้องการให้จัดบริการซื้อบ้านและที่ดินให้แก่ครูเป็นจำนวนสูงสุด คือร้อยละ 43.48

ในการศึกษาวิจัยเรื่องสวัสดิภาพและฐานะของครู (เทวี รัชทานนท์, 2506 : 72) ได้พบว่า สวัสดิภาพและฐานะของครูเทศบาลนครกรุงเทพมหานครมีลักษณะดังนี้ ครูเทศบาลนครกรุงเทพ เป็นหญิงมากกว่าชาย ครูส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่เกือบทั่วประเทศก่อนมาเป็นครูเทศบาลนครกรุงเทพ เคยมีอาชีพครูกันมาแล้วเป็นส่วนมาก ครูเป็นโสดมีจำนวนเกือบเท่า ๆ กับครูที่สมรสแล้ว ครูที่มีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี มีจำนวนมากที่สุด ครูที่สมรสแล้วมีบุตรคนละ 2 - 5 คนเป็นส่วนใหญ่ ครูเทศบาลมีคนอยู่ในความอุปการะคนละมาก ๆ ครูมีวุฒิทางครู ป.ป. มีจำนวนมากกว่วุฒิอื่น ครูที่มีวุฒิทางครูต่ำลงไปจนถึงไม่มีวุฒิทางครูเลย มีจำนวนรวมกันมากกว่าครูมีวุฒิตั้งแต่ ป.ม. หรือเทียบเท่าขึ้นไป ผู้ไม่มีวุฒิทางครูยังเป็นผู้มีความรู้ทางวิชาชีพเสียมากกว่าผู้ที่มีความรู้ทางวิชาสามัญ

เกี่ยวกับการสอนและชั่วโมงสอนของครู

ในการจัดครูเข้าสอน มีผู้ให้หลักไว้ดังนี้ (วิโรจน์ พูลสุข และอารักษ์ กาญจนพิทักษ์, 2505 : 176 - 177)

ในชั้นเรียนหนึ่ง ๆ ควรจัดให้มีนักเรียนเพียง 30 คน หรืออย่างมากไม่เกิน 35 คน เพราะถ้ามีนักเรียนมากกว่านี้ จะทำให้การสอนของครูไม่ทั่วถึง ทั้งการช่วยเหลือดูแลเด็กเป็นรายบุคคล ตลอดจนการตรวจงานของเด็กไม่ไถ่ผลก็

ในด้านการสอนการเรียน การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนจะได้ผลดีเพียงใดบ้าง ย่อมขึ้นอยู่กับ การบรรจุครูเข้าชั้นให้เหมาะสมแก่ความสามารถเป็นประการสำคัญ อาศัยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. มีวุฒิ และความสามารถในตัวครูทั้งสองอย่าง การบรรจุเด็กเข้าชั้นก็หมดปัญหา แต่ถ้าครูมีวุฒิความสามารถบรณอ่อน หรือครูมีวุฒิค่าแต่ความสามารถสูง การบรรจุครูเข้าชั้น ควรถือความสามารถเป็นใหญ่

ครูผู้มีความเชี่ยวชาญทางทฤษฎี ขึ้นในหลักการใหม่เกี่ยวกับการสั่งสอนอบรม แต่ไม่นำทฤษฎีหรือหลักการนั้นออกมาใช้ กับครูที่นำทฤษฎีมาใช้ทั้งชั้น โดยไม่คำนึงถึงระเบียบประเพณี และรากฐานเดิมของนักเรียนนั้นแตกต่างกันมาก แต่มีความบกพร่องปานกัน

2. ครูมีอายุมากควรให้ม้งานเบากว่า
3. ครูหญิง โดยปรกติสอนชั้นต่ำก็
4. ชั้นต่ำสอนยากและหนักกว่าชั้นอื่น ๆ ต้องอาศัยความสามารถ
5. ควรผลักดันเปลี่ยนกันสอนบ้าง เพื่อได้เปลี่ยนกันรับภาระหนัก ได้เปลี่ยนงาน นักเรียนจะได้พบครูใหม่ ๆ บ้าง
6. ตารางสอนต้องทำให้เสร็จก่อนเปิดภาคเรียน ครูจะไ้ทราบและเตรียมตัวพบเปิดเรียนสอนได้ทันที ไม่เสียเวลา
7. การบรรจุครูเข้าชั้น จะตามความคิดเห็นกันได้บ้างต้องภายหลังที่ครูใหญ่ได้พิจารณาความสามารถแล้ว

จากการวิจัยของวนิดา นิโลภม (วนิดา นิโลภม และคณะ, 2505 : 71) พบว่า ผู้สำเร็จปริญญาตรีวิชาการศึกษาตั้งแต่การศึกษา 2497 - 2503 จำนวนผู้สำเร็จปริญญาตรีที่สำรวจทั้งสิ้น 1,139 คน มีจำนวนที่สอนในรอบสัปดาห์ 1 - 5 ชั่วโมง 21 คน (1.8 %) 6 - 10 ชั่วโมง 96 คน (8.4 %) 11 - 15 ชั่วโมง 220 คน (19.3 %) 16 - 20 ชั่วโมง 429 คน (37.8 %) 21 - 25 ชั่วโมง 181 คน (15.9 %) 22 ชั่วโมงขึ้นไป 65 คน (5.7 %) ที่เหลือ 127 คน (11.1 %) ไม่ตอบหรือไม่มีชั่วโมงสอน

ในปี พ.ศ. 2508 เจริญ โภคผล (เจริญ โภคผล, 2508 : 128) ได้วิจัยสำรวจวิธีการและผลของการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชนของภาคศึกษา 10 พบว่า ครูโรงเรียนชุมชนทำการสอนสัปดาห์ละ 22 ชั่วโมงขึ้นไปมีมากที่สุด ครูนักสอนหมวดวิชาภาษาไทยมากกว่าวิชาอื่น ๆ แต่ได้ทำการสอนทั้งวิชาที่ตนถนัด และไม่ถนัดปนกันมากที่สุด ครูส่วนมากทำการสอนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นและมีความพอใจในระดับชั้นที่ตนกำลังทำการสอน ครูส่วนมากต้องทำงานธุรการหรืองานอื่นนอกเหนือจากการสอนปรกติ ครูเหล่านี้ส่วนมากมีอัตราเงินเดือนระหว่าง 600 - 750 บาท และเป็นครูมาแล้วเกิน 15 ปีมากที่สุด

วิภา เพญเพียร (วิภา เพญเพียร, 2509 : 14) ได้ศึกษาบทบาทของหัวหน้าวิชา
คณิตศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาว่า

1. หัวหน้าวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนต่าง ๆ ที่กล่าวถึงมีชั่วโมงสอนเฉลี่ย 15 ชั่วโมง
ต่อสัปดาห์ งานของหัวหน้าวิชาการส่วนมากอยู่ในระยะเริ่มต้น ตำแหน่งนี้ส่วนมากแต่งตั้งเป็น
การภายในเท่านั้น จึงไม่ได้รับมอบหมายอำนาจและความรับผิดชอบแน่นอน งานด้านต่าง ๆ
ที่เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าวิชาที่จัดทำด้วยตนเองสูงสุดไม่เกิน 65 % กิจกรรม
ต่าง ๆ ที่ไม่เคยจัดทำเลยได้แก่ การเชิญวิทยากรให้ความรู้แก่ครู และการปรับปรุงเพื่อ
ดำเนินการจัดตั้งชุมนุมวิทยาศาสตร์

2. ครูคณิตศาสตร์มีชั่วโมงสอนเฉลี่ย 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในการสอนกฎข้ออุปการณ
การสอนและจัดกิจกรรมน้อยไป ปัญหาที่ครูประสบในการสอนได้แก่ นักเรียนไม่เข้าใจส่ววิชา
เวลาเรียนน้อย ครูต้องการให้ขยายเวลาเพิ่มขึ้น สิ่งที่ครูต้องการให้หัวหน้าวิชาจัดทำมากที่สุดกับ
การจัดซื้อและจัดหาอุปกรณ์การสอนตามโปรแกรมของหลักสูตรให้มากขึ้น และให้คำแนะนำในก้าน
การใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี พ.ศ. 2511 อมร พรหมมณีฤทธิ์ (อมร พรหมมณีฤทธิ์, 2511 : 110) ได้ศึกษา
ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนสาธิตในสังกัดกรมการฝึกหัดครู พบว่า ในค่านหน้าที่และ
ความรับผิดชอบของอาจารย์โรงเรียนสาธิตนั้น อาจารย์โรงเรียนสาธิตต้องสอนในโรงเรียน
สาธิตโดยเฉลี่ย 16 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละ 52.47 สอนสัปดาห์ละ 15 – 19 ชั่วโมง
อาจารย์โรงเรียนสาธิตร้อยละ 21.32 ได้ไปสอนในวิทยาลัยครูด้วย และสอนสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง
อาจารย์โรงเรียนสาธิตที่ทำหน้าที่นี้เทศการฝึกสอนมีประมาณร้อยละ 21.32 และมีหน้าที่เป็น
อาจารย์ที่ปรึกษามีประมาณร้อยละ 11.48

จากการสำรวจบุคลากรใหม่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา (วิทยา นาทอง, 2508 : 67-71)
ผลวิจัยปรากฏดังนี้ ในค่านการสอนนั้นครูใหม่ส่วนมาก (31.52 %) มีชั่วโมงสอนระหว่าง
16 – 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมา (28.26 %) สอน 22 – 24 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์
และมี 10.90 % ของครูใหม่ที่สอนตั้งแต่ 25 ชั่วโมงขึ้นไป โดยเฉลี่ยชั่วโมงสอนของครูใหม่
ต่อสัปดาห์มีค่าเท่ากับ 20.1 ชั่วโมง สำหรับจำนวนวิชาที่สอนพบว่า ส่วนใหญ่ (44.58 %)
สอน 2 วิชา ส่วนผู้ที่สอน 3 และ 4 วิชา มี 18.39 % และ 14.18 % ตามลำดับ

ในด้านการเตรียมการสอน ครูใหม่ส่วนมาก (47.81 %) มีเวลาเตรียมการสอนล่วงหน้าเพียง 1 วัน และ 9.80 % เตรียมการสอนจนถึงชั่วโมงสอน และ 3.26 % จวบกว่าไม่ไ้เตรียมการสอน เพราะไม่มีเวลา

ในด้านการตรวจสอบทำงานของนักเรียน แม้ว่าครูใหม่ส่วนมาก (43.47 %) ตรวจสอบทำงานตอนชั่วโมงว่างหรือพัก ยังมีครูอยู่ถึง 15.21 % ที่ใช้วิธีตรวจพร้อมกันบนกระดานคำ บางส่วนนำสมุดไปตรวจที่บ้าน และบางส่วน (4.35 %) ให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจหรือเปลี่ยนกันตรวจในห้องเรียนในขณะทำการสอน

ในคํานงานพิเศษพบว่า ครูใหม่ส่วนใหญ่ (94.54 %) มีงานพิเศษที่ต้องทำนอกเหนือจากงานที่เกี่ยวกับการสอนตามปกติ เช่น ทำหน้าที่ครูประจำชั้นมากที่สุด รองลงมาคือทำงานเกี่ยวกับลูกเสือ หรืออนุชาต ช่วยงานฝ่ายปกครองและงานธุรการโรงเรียน ช่วยฝึกซ้อมกีฬา ตลอดจนควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น

ในด้านการสอนและความสามารถของครู จากการศึกษาเกี่ยวกับวุฒิ ความสามารถ และความถ่วงการครูวิทยาศาสตร์ในสถานฝึกหัดครู (สมดุข ชีระพิจิต, 2512 : 139 - 140) ได้พบว่า

1. วุฒิและความสามารถของครูวิทยาศาสตร์มีความรู้วุฒิปริญญาตรีร้อยละ 98.58 และร้อยละ 94.29 มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ระดับปริญญาตรีขึ้นไปในการสอนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษารั้ต้น

2. ครูส่วนมากสอนวิชาวิทยาศาสตร์สัปดาห์ละ 11 - 15 ชั่วโมง ครูร้อยละ 37.86 สอนเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์และครูร้อยละ 50.71 สอนวิชาอื่น ๆ นอกเหนือไปจากวิชาวิทยาศาสตร์สัปดาห์ละ 1 - 9 ชั่วโมง

3. ครูวิทยาศาสตร์ส่วนมากแสดงความต้องการในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยการศึกษาคอ

โรจน์ คุลยากร (โรจน์ คุลยากร, 2507 : 22 - 26) ได้ศึกษาปัญหาการสอนวิชาสังคมในโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยครูของกรมการฝึกหัดครู พบว่า ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษามีทั้งเพศหญิงและเพศชายเป็นปริมาณพอ ๆ กัน อายุเฉลี่ยของครูผู้สอนเท่ากับ 30.9 ปี เกี่ยวกับสถานภาพสมรสของครูผู้สอน ผู้ที่สมรสแล้วร้อยละ 60 ซึ่งมากกว่าผู้ที่ยังเป็นโสด วุฒิของครูผู้สอน

วิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาครี กี่ร้อยละ 83.93 จำนวนปีที่เคยเป็นครูมาแล้วเฉลี่ยได้ 7.39 ปี แสดงว่าผู้สอนวิชาสังคมศึกษามีเวลาที่ผ่านมาการเป็นครูมาพอสมควร เกี่ยวกับการสอนปรากฏว่า สอนวิชาเฉพาะหมวดสังคมศึกษาร้อยละ 44.64 สอนในหมวดอื่น ๆ กว้ร้อยละ 55.36 แสดงว่า ผู้สอนวิชาสังคมศึกษามากแล้วไม่ใช่เป็นผู้สอนสังคมศึกษาอย่างเดียว จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนใน 1 สัปดาห์โดยเฉลี่ย 14.28 ชั่วโมง งานพิเศษที่ได้รับมอบหมายร้อยละ 72.14 แสดงว่าผู้สอนวิชาสังคมศึกษามีงานพิเศษนอกเหนือจากชั่วโมงที่สอนตามปกติ เป็นส่วนใหญ่ ครูชายมีแนวโน้มในการรับภาระต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการสอนมากกว่าครูหญิง เช่น รายเฉลี่ยชั่วโมงที่สอนมากกว่า งานพิเศษมากกว่า

จากการสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของ จิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา (จิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา, 2508 : 210) โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยัง ครูและนักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนสาธิต และโรงเรียนในโครงการปรับปรุงของกรมวิสามัญศึกษาในจังหวัดพระนครและธนบุรี จำนวน ประชากร 400 คน คือครู 100 คน ในโรงเรียน 20 โรง นักเรียน 300 คน ในโรงเรียน 10 โรง

ผลการวิจัยพบว่า วิธีการสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โรงเรียนมีอุปกรณ์การสอนน้อยและยังไม่ค่อยทันสมัย มีหนังสือสำหรับค้นคว้าน้อยเกินไป ไม่มีห้องสังคมศึกษาและพิพิธภัณฑ์สังคมศึกษา ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรน้อยเกินไป และโรงเรียนไม่มีชุมนุมสังคมศึกษาสำหรับครูและนักเรียนได้ร่วมจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนสังคมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1. การจัดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การจัดการกระทำกับข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้เขียนได้กระทำกับกลุ่มตัวอย่างของครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงเรียน สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ในภาคศึกษา 10 มีจังหวัดอุบลราชธานี มหาสารคาม นครพนม ร้อยเอ็ด และกาฬสินธุ์

โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคนี้ สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 มีจำนวน 26 โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 5 มีจำนวน 9 โรงเรียน แบ่งตามประเภทของโรงเรียนเป็นโรงเรียนชาย 3 โรงเรียน โรงเรียนหญิง 4 โรงเรียน โรงเรียนสหศึกษา 28 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 35 โรงเรียน จำนวนโรงเรียนและประเภทของโรงเรียนนี้ได้ขอเท็จจริงมาจากเจ้าหน้าที่กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

จำนวนครู อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคศึกษา 10 (กรมวิสามัญศึกษา, 2512 : 61 – 75) และรายละเอียดเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่กองโรงเรียนรัฐบาล ซึ่งสำรวจภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2513 มีจำนวนทั้งสิ้น 646 คน ผู้เขียนได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนในภาคศึกษา 10 ทุกโรงเรียน เมื่อเดือนตุลาคม 2513 จำนวนทั้งสิ้น 646 ฉบับ ภายหลังที่ได้ทวงถามอีกครั้งหนึ่ง ได้แบบสอบถามคืนมารวมทั้งสิ้น 556 ฉบับ

ตาราง 1. จำนวนครู อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา แผนกโรงเรียนส่วนภูมิภาค
กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา ภาคศึกษา 10 จำแนกตามสถานศึกษา

จังหวัด	เลขที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนครู อาจารย์ ที่สำรวจ	จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม		รวม	หมายเหตุ
				ชาย	หญิง		
อุบลราชธานี	1	เบญจम्मหาราช	68	33	27	60	
	2	นารีนุกูล	32	4	23	27	
	3	อานาจเจริญ	17	8	6	14	
	4	ยโสธร	17	15	5	20	
	5	คำเขื่อนแก้วชนูปถัมภ์	9	6	4	10	
	6	พนาศึกษา	6	4	1	5	
	7	พิบูลมังสาหาร	7	6	4	10	
	8	วัดจำเริญคามหาชัย	7	2	5	7	
	9	เกษตรกรรม	6	4	2	6	
	10	มัธยมตระการพืชผล	2	1	4	5	
	11	เขมราบวรพิทยาคม	3	4	—	4	
มหาสารคาม	12	สารคามพิทยาคม	31	23	4	27	
	13	คดุงนารี	22	5	16	21	
	14	วาปีปทุม	22	16	5	21	
	15	พัฒนภูมิวิทยาคาร	3	3	3	6	
นครพนม	16	ปิยะมหาราชาลัย	61	26	37	63	
	17	มุกดาหาร	20	10	9	19	
	18	ธาตุพนม	18	16	6	22	
	19	อุเทนพัฒนา	10	8	2	10	
	20	นาแกสามัคคีวิทยา	9	9	2	10	

ตาราง 1. (ต่อ)

จังหวัด	เลขที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนครู อาจารย์ ที่สำรวจ	จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม		รวม	หมายเหตุ
				ชาย	หญิง		
ร้อยเอ็ด	21	สหราษฎร์รังสฤษดิ์	7	6	1	7	ไม่ได้รับแบบสอบถาม คืน
	22	บ้านแพ่งพิทยาคม	1	2	1	3	
	23	ร้อยเอ็ดวิทยาลัย	78	—	—	—	
	24	สตรีศึกษา	31	9	18	27	
	25	อาจสามารถวิทยา	8	5	3	8	
	26	เสลภูมิพิทยาคม	20	14	7	21	
	27	จันทร์ เบกษาอนุสรณ์	10	6	4	10	
	28	โพนทองพัฒนาวิทยา	4	3	2	5	
กาฬสินธุ์	29	พนมไพรวิทยาคาร	4	1	3	4	
	30	กาฬสินธุ์พิทยาสรรพ	36	21	11	32	
	31	อนุภูวนารี	28	6	18	24	
	32	กมลาไสย	21	14	5	19	
	33	บัวขาว	20	15	4	19	
	34	สหสัชนวิทยาการ	9	5	1	6	
	35	บางตลาดวิทยาคาร	3	3	3	6	
		รวม	646	313	243	556	

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผู้เขียนได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงทั้งหลายในการวิจัย การที่ผู้เขียนเลือกแบบสอบถามใช้ในการวิจัย

ดังปรากฏในภาคผนวก เพราะเห็นว่า แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการวิจัยชนิดที่เป็นการสำรวจมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องนี้แบบสอบถามมีความจำเป็นอยู่หลายประการดังนี้

1. มวลประชากรที่ใช้ในการวิจัย กระจุกกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ผู้เขียนไม่สามารถจะเดินทางไปจังหวัดนั้น ๆ เพื่อใช้วิธีสัมภาษณ์หรือวิธีสังเกตได้ เพราะต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมาก

2. การใช้แบบสอบถาม จะได้คำตอบที่แท้จริงมากที่สุด เพราะผู้ตอบมีเวลาคิดไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนและมีโอกาสได้ตอบอย่างจริงจังมากที่สุด

การสร้างแบบสอบถาม ผู้เขียนได้ศึกษาถึงหลักการและวิธีสร้างตามแบบสอบถามของผู้อื่นที่ทำได้แก่ของเบสท์ (Best, 1959 : 140 - 160) เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2510 . 1 - 17) แบบรายงานครูปีการศึกษา 2512 (กรมวิสามัญศึกษา, 2512 : 1 - 47) แบบสอบถาม สร. 1 - 8 และแบบสํานโนครูแบบ สค. 1 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2510 1) แบบสอบถามการสำรวจหาสถานภาพทางการประถมศึกษาของอำเภอต่าง ๆ ในประเทศไทย ปีการศึกษา 2504 (คณะวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2506 : 1 - 9)

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับรายละเอียดของตัวครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ อาคารสถานที่ การปฏิบัติงานของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และของครูในโรงเรียน ฉบับที่ 2 เป็นการสอบถามเฉพาะครู อาจารย์ในเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดตัวครู อาจารย์ หน้าที่ในการปฏิบัติงานและความคิดเห็น

แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ได้นำไปทดสอบ (Pre-test) กับ ครู อาจารย์ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ในจังหวัดแพร่ นครสวรรค์ ลพบุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี นครราชสีมา กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และภูเก็ต แล้วได้นำมาปรับปรุงใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาร่วมกับอาจารย์ที่เป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาและควบคุมการทำวิทยานิพนธ์นี้ เมื่อแก้ไขข้อบกพร่องเป็นที่พอใจแล้ว จึงจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

การแจกจ่ายแบบสอบถามและการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้เขียนได้ขอความร่วมมือจากกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการให้ช่วยออกหนังสือคำสั่ง และส่งแบบสอบถามเป็นทางราชการไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ในภาคศึกษา 10 ทุกโรงเรียน ดังได้แสดงไว้ในภาคผนวก เพื่อให้การส่งแบบสอบถามเป็นไปอย่างมีระเบียบและเป็นที่เชื่อถือได้ว่า แบบสอบถามจะกลับคืนมายังผู้เขียนมากที่สุด แบบสอบถามเมื่อกรอกเสร็จแล้ว ทางโรงเรียนจะส่งมายังกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. เมื่อครบกำหนดส่งแบบสอบถามคืน ผู้เขียนไปรับคืนจากกองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏว่าได้รับข้อมูลกลับคืนเป็นจำนวน 33 โรงเรียน แบบสอบถามครูใหญ่อาจารย์ใหญ่ได้คืน 33 ฉบับ แบบสอบถามครูอาจารย์ได้คืน 501 ฉบับ ผู้เขียนได้ขอให้กองโรงเรียนรัฐบาลส่งหนังสือทวงถามโรงเรียนที่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามคืนอีกครึ่งหนึ่ง ตามความในจดหมายทวงแบบสอบถามที่แสดงไว้ในภาคผนวก ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามเพิ่มมาอีก 1 โรงเรียน เป็นฉบับของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 1 ฉบับ ของครูอาจารย์ 21 ฉบับ ผู้เขียนไม่สามารถขอแบบสอบถามที่ยังเหลืออยู่ซึ่งเป็นส่วนน้อยได้อีกต่อไป จึงใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามเท่าที่ได้รับมาทำการวิจัย

การจัดกระทำกับข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด เป็นแบบสอบถามของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 34 ฉบับ ของครู อาจารย์ 522 ฉบับ ผู้เขียนได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. สํารวจแบบสอบถามที่ได้รับคืนแต่ละฉบับ เพื่อตรวจสอบดูความถูกต้องของคำตอบต่าง ๆ ปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์เป็นของครู อาจารย์ 2 ฉบับ จึงมีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้วิจัยได้ เป็นของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ 34 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97 ของครูใหญ่

อาจารย์ใหญ่ทั้งหมดในภาคศึกษา 10 ที่เป็นของครู อาจารย์ 520 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 31 ของครู อาจารย์ทั้งหมดในภาคศึกษา 10

2. แยกข้อสอบถามออกเป็นสองพวก คือ เกี่ยวกับอาคารสถานที่พวกหนึ่ง และเกี่ยวกับครูอีกพวกหนึ่ง

3. หากความถี่ของคะแนนทุก ๆ ข้อในแบบสอบถาม ตามความมุ่งหมายของการวิจัย และเรียงลำดับความถี่แต่ละข้อย่อย ส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ต้องอาศัยผลการวิเคราะห์ทั้งหมดมาประมวลเข้าด้วยกัน

4. วิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้ด้วยวิธีทางสถิติ ก็หารายเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และความแปรปรวน (Variance) โดยใช้เครื่องมือคำนวณ (Calculator) เป็นเครื่องมือในการคำนวณหาสถิติต่าง ๆ

5. ศึกษาข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ออกมา เพื่อทำรายงานและสรุปผลการวิเคราะห์นั้น

สถิติวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้สถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. อัตราส่วนเปรียบเทียบเป็นร้อยละ (Percentage Ratio) ใช้ในการเปรียบเทียบความถี่ของข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้แจกแจงและบันทึกไว้เป็นร้อยละ โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2. มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) ใช้คำนวณหารายเฉลี่ยของข้อมูลบางรายการ โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูล

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล

3. ความแปรปรวน (Variance) ใช้ทดสอบคะแนนเฉลี่ยของข้อมูลบางรายการ โดยใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N (\sum fx^2) - (\sum fx)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ค่าความแปรปรวน
 $\sum fx$ แทน ค่าผลรวมความถี่ของค่าตอบในแบบสอบถาม
 N แทน จำนวนประชากรในกลุ่มนั้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล ตามความมุ่งหมายของการค้นคว้า ตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

อาคารสถานที่

1. ที่ตั้งของโรงเรียน
2. จำนวน ลักษณะ สภาพ และสุขลักษณะของอาคารต่าง ๆ
3. การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร
4. ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคารเพิ่ม

กำลังคน

1. จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู
2. การใช้และปัญหาการใช้กำลังคน
3. สวัสดิการและขวัญของครู

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{x}$ แทนค่าคะแนนเฉลี่ย

s^2 แทนค่าความแปรปรวน

เกี่ยวกับอาคารสถานที่

1. ผลการวิเคราะห์ที่ตั้งของโรงเรียน

จากการศึกษาแบบสอบถามครูใหญ่ ปรากฏผลตามตารางดังนี้

ตาราง 2. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามระยะทางจากแหล่งชุมชน จำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนห่างจากชุมชน				
	ไม่ถึง 1 ก.ม.	1 ก.ม.	2 ก.ม.	3 ก.ม.	4 ก.ม.ขึ้นไป
อุบลราชธานี	5	5	1	—	—
มหาสารคาม	3	—	1	—	—
นครพนม	3	1	3	—	—
ร้อยเอ็ด	1	4	1	—	—
กาฬสินธุ์	3	1	2	—	—
รวม	จำนวน	15	11	8	—
	%	44.12	32.35	23.53	—

จากตาราง 2. โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ตั้งอยู่ห่างจากชุมชนไม่ถึง 1 กิโลเมตร มีมากที่สุด (44 %) รองลงมาคือ โรงเรียนที่อยู่ห่าง 1 กิโลเมตร (32 %) โรงเรียนที่ตั้งอยู่ห่างชุมชน 2 กิโลเมตรมีเพียง 24 % แสดงว่า โรงเรียนทั้งหมดในภาคศึกษา 10 ตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม คือไม่ไกลจากแหล่งชุมชน หรืออาจสรุปได้ว่า โรงเรียนทั้งหมดในภาคศึกษานี้ทั้งหมด ตั้งอยู่ใกล้แหล่งที่เจริญพอสมควร

ตาราง 3. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามความห่างไกลจาก
แหล่งเสื่อมโทรมทางศิลปกรรม และเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนกับแหล่งเสื่อมโทรมทางศิลปกรรม				
	ใกล้มาก	ใกล้	ปานกลาง	ไกล	ไกลมาก
อุบลราชธานี	—	—	3	4	4
มหาสารคาม	—	—	—	3	1
นครพนม	—	—	1	2	4
ร้อยเอ็ด	—	—	1	2	3
กาฬสินธุ์	—	—	1	2	3
รวม จำนวน	—	—	6	13	15
%	—	—	17.65	38.24	44.12

จากตาราง 3. แสดงให้เห็นว่า ที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่ (82 %) อยู่ห่างไกล และไกลมาก ส่วนโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งเสื่อมโทรมทางศิลปกรรมไม่มีโรงเรียนทั้งหมด ในภาคศึกษา 10 ไม่มีปัญหาในเรื่องสถานที่ตั้งของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งเสื่อมโทรมทางศิลปกรรมเลย

ตาราง 4. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามความสะดวก
ในการคมนาคมถึงโรงเรียน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสะดวกในการคมนาคมถึงโรงเรียน				
	ไม่สะดวกเลย	ไม่สะดวก	สะดวกปานกลาง	สะดวก	สะดวกมาก
อุบลราชธานี	—	—	3	4	4
มหาสารคาม	—	—	1	3	—
นครพนม	—	—	4	3	—
ร้อยเอ็ด	—	—	1	4	1
กาฬสินธุ์	—	—	3	3	—
รวม	—	—	12	17	5
จำนวน	—	—	35.26	50.00	14.71
%	—	—	35.26	50.00	14.71

จากตาราง 4. การคมนาคมถึงโรงเรียนสะดวกมีมากที่สุด (50 %) รองลงมาคือ
ปานกลาง (35 %) และสะดวกมาก (15 %)

จากตารางนี้จะเห็นว่า มีโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่การคมนาคมสะดวกมีถึง 65 %
นักเรียนส่วนใหญ่ในภาคศึกษานี้ ไม่มีปัญหาในด้านการเดินทางมาโรงเรียน

ตาราง 5. แสดงจำนวนโรงเรียน แจกแจงตามขนาดที่ดินของโรงเรียน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ขนาดเนื้อที่ของโรงเรียน					
	ไม่เกิน 15 ไร่	16-25 ไร่	26-35 ไร่	36-45 ไร่	46 ไร่ขึ้นไป	
อุบลราชธานี	3	1	1	3	3	
มหาสารคาม	—	1	2	1	—	
นครพนม	1	—	2	—	4	
ร้อยเอ็ด	1	1	1	—	3	
กาฬสินธุ์	—	1	—	1	4	
รวม	จำนวน	5	4	6	5	14
	%	14.71	11.76	17.65	14.71	41.18

จากตาราง 5. โรงเรียนในภาคศึกษา 10 มีขนาดที่ดิน 46 ไร่ขึ้นไปร้อยละ 41 ขนาด 26 ถึง 35 ไร่ ร้อยละ 18 ขนาด 36 ถึง 45 ไร่ ร้อยละ 15 แสดงว่าโรงเรียนในภาคศึกษา 10 ส่วนมาก ก็ร้อยละ 74 หรือประมาณ 3 ใน 4 มีบริเวณเพียงพอ เมื่อเทียบกับมาตรฐานของกรมวิสามัญฯ เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิสามัญฯ อย่างน้อยพื้นที่โรงเรียนมัธยม ควรมี 25 ไร่ขึ้นไปแล้วนั้น โรงเรียนในภาคนี้ 3 ใน 4 มีขนาดเนื้อที่ของโรงเรียนเหมาะสม

ตาราง 6. แสดงการแจกแจงสภาพพื้นที่ของโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สภาพพื้นที่ดินที่โรงเรียนตั้งอยู่		
	ที่ดินน้ำท่วมบางปี	น้ำท่วมทุกปี	ที่ดอน
อุบลราชธานี	3	—	8
มหาสารคาม	2	—	2
นครพนม	1	1	5
ร้อยเอ็ด	2	—	4
กาฬสินธุ์	—	—	6
รวม จำนวน	8	1	25
%	23.53	2.94	73.53

จากตาราง 6. สภาพที่ดินที่โรงเรียนตั้งอยู่เป็นที่ดอนส่วนมาก (73 %) เป็นที่ดินน้ำท่วมบางปีเป็นส่วนน้อย (23 %) และที่น้ำท่วมทุกปีมีน้อยที่สุด (2 %)

จากข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า ยังมีโรงเรียนในภาคนี้มียู 1 ใน 4 ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม คือ โรงเรียน 8 โรง มีน้ำท่วมบางปี และ 1 โรง น้ำท่วมทุกปี อาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียนได้

ตาราง 7. แสดงการแจกแจงสภาพสนามกีฬาของโรงเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สนาม		
	ไม่มี	มีและใช้ได้บางส่วน	มีและใช้ได้ตลอดปี
อุบลราชธานี	3	2	6
มหาสารคาม	1	1	2
นครพนม	—	4	3
ร้อยเอ็ด	2	—	4
กาฬสินธุ์	1	—	5
รวม	7	7	20
จำนวน			
%	20.59	20.59	58.82

จากตาราง 7. โรงเรียนส่วนใหญ่ (58 %) มีสนามและใช้ได้ตลอดปี ส่วนโรงเรียนที่ไม่มีสนาม และที่มีสนามและใช้ได้บางส่วนมีจำนวนพอ ๆ กัน (21 %)

จากตารางนี้อาจสรุปได้ว่า แม้โรงเรียนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียนในภาคนี้มีสนามกีฬาและใช้ได้ แต่ยังมีโรงเรียนอีกเกือบครึ่งหนึ่ง (42 %) ต้องการให้ปรับปรุงสนาม

ตาราง 8. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามสภาพร่มไม้และที่พักผ่อน
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ร่มไม้และที่พักผ่อนของนักเรียน		
	ไม่มี	มีน้อย	มีเพียงพอ
อุบลราชธานี	—	6	5
มหาสารคาม	—	3	1
นครพนม	—	4	3
ร้อยเอ็ด	—	3	3
กาฬสินธุ์	—	1	5
รวม จำนวน	—	17	17
%	—	50.00	50.00

จากตาราง 8. โรงเรียนในภาคศึกษา 10 มีร่มไม้และที่พักผ่อนน้อย และมีเพียงพอ
มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือร้อยละ 50 โรงเรียนที่ไม่มีร่มไม้และที่พักผ่อนไม่มีเลย

จะเห็นได้ว่า จำนวนโรงเรียนครึ่งหนึ่งของที่มีอยู่ในภาคนี้ ควรได้รับการปรับปรุง
ด้านร่มไม้และที่พักผ่อนของนักเรียน

ตาราง 9. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียน จำแนกตามแหล่งน้ำค้ำน้ำใช้
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและชนิดของน้ำ		แหล่งน้ำที่ใช้ในโรงเรียน				
		น้ำประปา	บ่อบาดาล	แม่น้ำ	คูหรือคลอง	น้ำฝน
อุบลราชธานี	น้ำค้ำ	5	5	—	1	4
	น้ำใช้	5	6	—	2	2
มหาสารคาม	น้ำค้ำ	2	1	—	1	2
	น้ำใช้	2	1	—	1	3
นครพนม	น้ำค้ำ	3	4	—	1	4
	น้ำใช้	3	3	—	2	2
ร้อยเอ็ด	น้ำค้ำ	1	4	—	—	2
	น้ำใช้	1	4	—	—	1
กาฬสินธุ์	น้ำค้ำ	4	2	—	—	2
	น้ำใช้	4	2	—	1	1
* รวม	น้ำค้ำ	15	16	—	3	14
	%	31.25	33.33	—	6.25	29.17
	น้ำใช้	15	16	—	6	9
	%	32.61	34.78	—	13.04	19.57

* ตอมได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 9. โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ใช้น้ำบาดาลเป็นน้ำดื่ม ร้อยละ 33
 น้ำประปา ร้อยละ 31 น้ำฝน ร้อยละ 29 ส่วนการดื่มน้ำในคูหรือคลอง มีน้อยที่สุด
 ส่วนน้ำใช้ โรงเรียนใช้น้ำบาดาล ร้อยละ 34 น้ำประปา ร้อยละ 32 และน้ำฝน
 ร้อยละ 19 ส่วนน้ำในคูหรือคลองใช้น้อยที่สุดคือ ร้อยละ 13

จะเห็นได้ว่า โรงเรียนในภาคนี้มีน้ำดื่มที่สะอาด แต่ยังมีโรงเรียนอีก 3 โรงหรือ
 ร้อยละ 6 ใช้น้ำในคูคลองดื่ม ซึ่งควรจะได้รับการแก้ไข ส่วนในค่าน้ำใช้มีโรงเรียน 6 โรง
 (13 %) ใช้น้ำในคูคลอง น่าจะมีปัญหาในเรื่องน้ำก่มน้ำใช้

2. แสดงผลการวิเคราะห์ จำนวน ลักษณะ สภาพและสัญลักษณ์ของอาคาร และห้องต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

ตาราง 10. แสดงการแจกแจงโรงเรียน อาคารเรียน และห้องเรียน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การแจกแจงโรงเรียน			
	จำนวนโรงเรียน	จำนวนอาคารเรียน	จำนวนห้องเรียน	
อุบลราชธานี	11	16	99	
%	32.35	26.67	43.42	
มหาสารคาม	4	7	55	
%	11.76	11.67	24.12	
บกรพนม	7	18	43	
%	20.59	30.00	18.85	
ร้อยเอ็ด	6	6	58	
%	17.65	10.00	25.43	
กาฬสินธุ์	6	13	73	
%	17.65	21.66	35.08	
รวม	จำนวน	31	60	228
%	100	100	100	

จากตาราง 10. จังหวัดที่มีโรงเรียนมากที่สุด คือ จังหวัดอุบลราชธานี (32 %) ส่วนจังหวัดมหาสารคามมีโรงเรียนน้อยที่สุด (11 %)

จังหวัดที่มีอาคารเรียนมากที่สุด คือจังหวัดนครพนม (30 %) ส่วนจังหวัดมหาสารคามมีอาคารเรียนน้อยที่สุด (11 %)

จังหวัดที่มีห้องเรียนมากที่สุดคือ จังหวัดอุบลราชธานี (43 %) ส่วนจังหวัดนครพนม มีห้องเรียนน้อยที่สุด (18 %)

เมื่อพิจารณาข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่า จังหวัดนครพนมมีจำนวนอาคารมากที่สุด เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น แต่มีจำนวนห้องเรียนน้อยที่สุด แสดงว่าโรงเรียนในจังหวัดนี้อาจมีอาคารขนาดเล็ก

ตาราง 11. แสดงการแจกแจงลักษณะอาคารเรียน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ลักษณะอาคารเรียน				
	ศาลาพัก	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
อุบลราชธานี	—	—	16	—	—
มหาสารคาม	—	—	4	1	2
นครพนม	—	3	7	5	3
ร้อยเอ็ด	—	—	4	1	1
กาฬสินธุ์	—	1	11	1	—
รวม จำนวน	—	4	42	8	6
%	—	6.67	70.00	13.33	10.00

จากตาราง 11. อาคารเรียนในภาคศึกษา 10 ส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้ (70 %) รองลงมาเป็นตึกครึ่งไม้ (13 %) และตึก (10 %) ส่วนอาคารชั่วคราวมีน้อยที่สุด (7 %)

จากตารางนี้พิจารณาได้ว่า อาคารส่วนใหญ่ (77 %) เป็นไม้และอาคารชั่วคราว โรงเรียนในภาคศึกษานี้ ที่ใช้อาคารชั่วคราวนั้น ควรจะได้รับการปรับปรุงให้ใช้อาคารถาวร โดยสมบูรณ์

ตาราง 12. แสดงการแจกแจงอาคารเรียน จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	อายุอาคาร				
	ไม่ถึงปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
อุบลราชธานี	3	4	4	2	3
มหาสารคาม	—	2	—	3	2
นครพนม	—	7	5	3	3
ร้อยเอ็ด	—	1	2	2	1
กาฬสินธุ์	1	3	3	2	4
รวม จำนวน	4	17	14	12	13
%	6.67	28.33	23.33	20.00	21.67

จากตาราง 12. อายุอาคารเรียนมีอายุจาก 1 ปี ถึง 10 ปี มีมากที่สุด (51 %) รองลงมาคือ อาคารเรียนที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไป (41 %) ส่วนอาคารเรียนอายุไม่ถึงปีมีน้อยที่สุด (6 %)

จากตารางนี้จะเห็นว่า อาคารเรียนส่วนใหญ่อายุไม่เกิน 15 ปี คืออยู่ในสภาพใช้ได้ แต่ยังมีโรงเรียนในภาคนี้อีกจำนวน 13 โรง หรือ 1 ใน 5 มีอายุ 16 ปีขึ้นไป

ตาราง 13. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารเรียน จำแนกตามสภาพของอาคาร เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	สภาพอาคารเรียน			
	ควรรื้อปลูกใหม่	การซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียนร่อยคลำ
อุบลราชธานี	3	3	4	6
มหาสารคาม	3	1	—	3
นครพนม	5	5	3	5
ร้อยเอ็ด	—	1	3	2
กาฬสินธุ์	4	2	3	4
รวม จำนวน	15	12	13	20
%	25.00	20.00	21.66	33.33

จากตาราง 13. สภาพอาคารเรียนส่วนใหญ่ (55 %) อยู่ในสภาพเรียนร่อยคลำ และพอใช้ได้ รองลงมาคือสภาพอาคารเรียนที่ควรรื้อปลูกใหม่และควรซ่อมแซม (45 %) จะเห็นว่า สภาพอาคารเรียนในภาคศึกษานี้เกือบครึ่งหนึ่ง ควรจะซ่อมแซมปรับปรุง

ตาราง 14. แสดงการแจกแจงการรายเฉลี่ย殊ลักษณะของห้องเรียน จำแนกตาม
รายจังหวัด

จังหวัด	การรายเฉลี่ย
อุบลราชธานี	2.641
มหาสารคาม	2.517
นครพนม	2.945
ร้อยเอ็ด	2.752
กาฬสินธุ์	2.485
รวมทั้งภาค	2.495

- หมายเหตุ: ถ้านัก 1 หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาดแคบ แสงสว่างน้อย การถ่ายเท
อากาศไม่ดี มีเสียง กลิ่น ฝุ่นหรือควันรบกวนเสมอ
- 2 หมายความว่า ห้องเรียนมีขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ
พอใช้ มีเสียง กลิ่น ฝุ่นหรือควันรบกวนบางครั้ง
- 3 หมายความว่า ห้องเรียนขนาดเหมาะสม แสงสว่างพอเพียง
การถ่ายเทอากาศดี ไม่มีเสียง กลิ่น ฝุ่นหรือควันรบกวน

การศึกษารายเฉลี่ย ถือว่าทุก ๆ ลักษณะ คือ ขนาด แสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ
เสียง กลิ่น ฝุ่นหรือควันรบกวน มีความสำคัญเท่ากัน

จากการาง 14. ห้องเรียนของโรงเรียนในจังหวัดนครพนมมี殊ลักษณะดีกว่า
จังหวัดอื่น รองลงมาคือ จังหวัดร้อยเอ็ด อุบลราชธานี มหาสารคาม และกาฬสินธุ์
ค่าเฉลี่ย殊ลักษณะของห้องเรียนทั้งภาคอยู่ในระดับพอใช้

จากการวิเคราะห์การงานนี้ พอสรุปได้ว่า สุลักษณ์ของห้องเรียนในภาคศึกษา 10 ทั้งหมดอยู่ในสภาพใช้ได้ดี ไม่เป็นอุปสรรกต่อการเรียนของนักเรียน พิสัยของค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.485 – 2.945 ไม่แตกต่างกันมาก แสดงให้เห็นว่า สุลักษณ์ของห้องเรียนทั้งภาคศึกษา 10 นี้ใกล้เคียงกัน

ตาราง 15. แสดงการแจกแจงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีห้องเฉพาะวิชา

จังหวัด	จำนวนโรงเรียนที่มีห้องเฉพาะวิชา								
	วิทยาศาสตร์			สังคมศึกษา			ศิลปศึกษา		
	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม	มี	ไม่มี	รวม
อุบลราชธานี	6	5	11	—	11	11	2	9	11
มหาสารคาม	2	2	4	1	3	4	—	4	4
นครพนม	4	3	7	1	6	7	—	7	7
ร้อยเอ็ด	2	4	6	—	6	6	—	6	6
กาฬสินธุ์	4	2	6	—	6	6	—	6	6
รวม จำนวน	18	16	34	2	32	34	2	32	34
%	52.94	47.06		5.88	94.12		5.88	94.12	

จากตาราง 15. โรงเรียนที่มีห้องวิทยาศาสตร์มีจำนวนเกินครึ่งของจำนวนโรงเรียนทั้งภาค (52 %) โรงเรียนที่ไม่จัดห้องวิทยาศาสตร์มีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่ง (47 %) โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีห้องสังคม (94 %) โรงเรียนส่วนน้อยจัดห้องสังคม (5 %) โรงเรียนที่ไม่มีห้องศิลปะมีเป็นจำนวนมาก (94 %) ที่จัดห้องศิลปะมีเป็นจำนวนน้อย (5 %) ส่วนห้องวิชาเฉพาะอื่น โรงเรียนในภาคนี้ ยังไม่ได้จัดให้มีขึ้น

จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนในภาคศึกษา 10 เกือบครึ่งหนึ่งยังไม่มีห้อง
วิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นห้องปฏิบัติการที่จำเป็นในด้านการเรียนการสอน ย่อมทำให้การเรียน
การสอนวิทยาศาสตร์ในภาคศึกษานี้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ส่วนห้องปฏิบัติการอื่น ๆ เช่น
ห้องภาษาอังกฤษ ยังไม่ได้จัดให้มีขึ้นด้วย ชี้ให้เห็นว่า การเรียนการสอนในภาคนี้ส่วนใหญ่
ขาดแคลนห้องปฏิบัติการต่าง ๆ

ตาราง 16. แสดงค่าเฉลี่ย殊ลักษณะของห้องเฉพาะวิชา จำแนกตามประเภท
ของห้อง เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ห้องเฉพาะวิชา		
	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	ศิลปศึกษา
อุบลราชธานี	2.458	—	2.666
มหาสารคาม	2.461	2.666	—
นครพนม	1.375	2.333	—
ร้อยเอ็ด	2.583	—	—
กาฬสินธุ์	1.750	—	—
รวมทั้งภาค	1.285	2.300	2.666

หมายเหตุ คำนวณจาก เหมือนตาราง 14.
การศึกษาค่าเฉลี่ย เหมือนตาราง 14.

จากตาราง 16. สุลักษณะ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนในจังหวัด
ร้อยเอ็ดมีความเหมาะสมดี และดีกว่าจังหวัดอื่น รองลงมา คือห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ของ
โรงเรียนในจังหวัดอุบลราชธานี มหาสารคาม กาฬสินธุ์ และนครพนม อัตราเฉลี่ย
ทั้งภาคค่าน殊ลักษณะของห้องปฏิบัติการยังไม่เหมาะสม

ห้องสังคมศึกษาของโรงเรียนในจังหวัดมหาสารคามมี殊ลักษณะดีกว่าจังหวัดนครพนม
เฉลี่ยทั้งภาคห้องสังคมศึกษามี殊ลักษณะ ไม่เหมาะสม

ห้องศิลปศึกษามี殊ลักษณะพอใช้ได้

จากตารางนี้จะเห็นได้ว่า ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนในภาคศึกษา 10
น่าจะใช้ห้องเรียนทั่ว ๆ ไป จึงทำให้ลักษณะของห้องไม่เหมาะสมที่จะเป็นห้องปฏิบัติการ

ตาราง 17. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และ
คหกรรมศิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	โรงเรียนที่มีและไม่มีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์			
	โรงเรียนที่ไม่มีอาคาร อุตสาหกรรมศิลป์และ คหกรรมศิลป์	โรงเรียนที่มีเฉพาะ อาคารอุตสาหกรรมศิลป์	โรงเรียนที่มีเฉพาะ อาคารคหกรรมศิลป์	โรงเรียนที่มีอาคาร อุตสาหกรรมศิลป์และ คหกรรมศิลป์
ฉะเชิงเทรา	5	—	3	3
มหาสารคาม	—	2	—	2
นารายณ์	1	1	2	3
ระยอง	3	—	1	2
กาฬสินธุ์	1	1	—	4
รวม จำนวน	10	4	6	14
%	29.41	11.76	17.65	41.18

จากตาราง 17. โรงเรียนส่วนใหญ่มีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ (41 %) รองลงมาคือโรงเรียนที่ไม่มีอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ (29 %) ส่วนโรงเรียนที่มีเฉพาะอาคารคหกรรมศิลป์มี 18 % โรงเรียนที่มีเฉพาะอาคารอุตสาหกรรมศิลป์มี 12 %

จากการวิเคราะห์ตารางนี้ พอสรุปได้ว่า โรงเรียนในภาคศึกษา 10 มีอาคารปฏิบัติการทางคานอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ถึง 71 % ยังมีโรงเรียนอีก 10 โรง (29 %) ที่ต้องจัดให้มีขึ้น

ตาราง 18. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์
จำแนกตามประเภทอาคาร เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร		ลักษณะของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์				
		ศาลาพัก	ชั่วคราว	ไม้	ตึกครึ่งไม้	ตึก
อุบลราชธานี	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	2	2	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	2	3	1
มหาสารคาม	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	1	2	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	1	1	—
นครพนม	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	3	—	1
	คหกรรมศิลป์	—	—	2	—	1
ร้อยเอ็ด	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	2	—	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	1	1	1
กาฬสินธุ์	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	4	—	1
	คหกรรมศิลป์	—	—	3	—	—
รวม	อุตสาหกรรมศิลป์	—	1	12	4	2
	%	—	5.26	63.16	21.05	10.53
	คหกรรมศิลป์	—	—	9	5	3
	%	—	—	52.94	29.41	17.65

จากตาราง 18. อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ 63 % เป็นอาคารไม้ 21%
เป็นตึกครึ่งไม้ 11 % เป็นตึก 5% เป็นอาคารชั่วคราว
อาคารคหกรรมศิลป์ 53% เป็นไม้ 29% เป็นตึกครึ่งไม้ และ 18% เป็นตึก
จากตารางนี้จะเห็นว่า อาคารปฏิบัติการส่วนใหญ่สร้างด้วยไม้ รองลงมาเป็นประเภท
ตึกครึ่งไม้ และตึก ในจำนวนอาคารปฏิบัติการดังกล่าวทั้งหมด ยังเป็นอาคารชั่วคราว 1 หรือ
ที่ควรได้รับการปรับปรุง

ตาราง 19. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และ
 กหกรรมศิลป์ จำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและ ประเภทอาคาร	อายุของอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์				
	ไม่ถึงปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
อุบลราชธานี อุตสาหกรรมศิลป์	-	3	1	-	-
คหกรรมศิลป์	2	3	1	-	-
มหาสารคาม อุตสาหกรรมศิลป์	-	4	-	-	-
คหกรรมศิลป์	1	1	-	-	-
นครพนม อุตสาหกรรมศิลป์	-	4	-	-	-
คหกรรมศิลป์	-	3	-	-	-
ร้อยเอ็ด อุตสาหกรรมศิลป์	-	1	1	-	-
คหกรรมศิลป์	1	2	-	-	-
กาฬสินธุ์ อุตสาหกรรมศิลป์	-	5	-	-	-
คหกรรมศิลป์	-	3	-	-	-
รวม อุตสาหกรรมศิลป์	-	17	2	-	-
%	-	89.47	10.53	-	-
คหกรรมศิลป์	4	12	1	-	-
%	23.53	70.59	5.88	-	-

จากตาราง 19. อายุอาคารอุตสาหกรรมศิลป์ส่วนมากมีอายุ 1 ปีถึง 5 ปี (89 %) รองลงมาเป็นอาคารที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป (11%) ส่วนอาคารคหกรรมศิลป์ส่วนมากมีอายุ 1 ปีถึง 5 ปี (71%) รองลงมาเป็นอาคารที่มีอายุไม่ถึงปี (23%) ส่วนอาคารที่มีอายุ 6 ปีถึง 10 ปี มีน้อยที่สุด (5%) จากการพิจารณาตารางนี้จะเห็นได้ว่าทั้งอาคารอุตสาหกรรมศิลป์และอาคารคหกรรมศิลป์ของโรงเรียนในภาคศึกษานี้เกือบทั้งหมดเป็นอาคารที่สร้างขึ้นใหม่

ตาราง 20. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารอุตสาหกรรมกึ่งปีและ
คหกรรมกึ่งปี จำแนกตามสภาพอาคาร เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและ ประเภทอาคาร	สภาพอาคารอุตสาหกรรมกึ่งปีและคหกรรมกึ่งปี			
	ควรรื้อปลูกใหม่	ควรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อยดี
อุบลราชธานี				
อุตสาหกรรมกึ่งปี	-	-	1	3
คหกรรมกึ่งปี	-	1	-	5
มหาสารคาม				
อุตสาหกรรมกึ่งปี	-	1	1	2
คหกรรมกึ่งปี	-	-	1	1
นครพนม				
อุตสาหกรรมกึ่งปี	1	-	1	2
คหกรรมกึ่งปี	-	-	2	1
ร้อยเอ็ด				
อุตสาหกรรมกึ่งปี	-	-	1	1
คหกรรมกึ่งปี	-	-	-	3
กาฬสินธุ์				
อุตสาหกรรมกึ่งปี	-	-	1	4
คหกรรมกึ่งปี	-	-	1	2
รวม				
อุตสาหกรรมกึ่งปี	1	1	5	12
%	5.26	5.26	26.32	63.16
คหกรรมกึ่งปี	-	2	4	11
%	-	11.76	23.53	64.71

จากตาราง 20. แสดงให้เห็นว่า 63 % ของอาคารอุตสาหกรรมกึ่งปี
เรียบร้อยดี ประมาณ 27 % สภาพพอใช้ได้ อาคาร 1 หลังควรรื้อปลูกใหม่และอีก 1 หลัง
ควรซ่อมแซม อาคารคหกรรมกึ่งปี 65 % อยู่ในสภาพเรียบร้อยดี 24% พอใช้ได้ และ
11% ควรซ่อมแซม จะเห็นได้ว่า อาคารอุตสาหกรรมกึ่งปีและคหกรรมกึ่งปีส่วนใหญ่อยู่ใน
สภาพที่เรียบร้อยดี หรืออาจพูดได้ว่า อาคารดังกล่าวเกือบทั้งหมดสร้างขึ้นใหม่

ตาราง 21. แสดงค่าเฉลี่ยสุขลักษณะอาคารอู่สหกรณ์กิลป์และคหกรรม-
กิลป์ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ค่าเฉลี่ยสุขลักษณะ	
	อาคารอู่สหกรณ์กิลป์	อาคารคหกรรมกิลป์
อุบลราชธานี	2.666	2.885
มหาสารคาม	2.388	2.500
นครพนม	2.291	2.444
ร้อยเอ็ด	2.833	3.000
กาฬสินธุ์	2.600	2.500
รวมทั้งภาค	2.607	2.708

หมายเหตุ กำนันหนัก เหมือนตาราง 14
การคึกกาเฉลี่ย เหมือนตาราง 14

จากตาราง 21. อาคารอู่สหกรณ์กิลป์ของโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ด
มีสุขลักษณะดีที่สุด รองลงมาคือจังหวัดอุบลราชธานี กาฬสินธุ์ มหาสารคามและนครพนม
ค่าเฉลี่ยของอาคารอู่สหกรณ์กิลป์ทั้งภาค มีสุขลักษณะดี

อาคารคหกรรมกิลป์ของโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ดมีสุขลักษณะดีที่สุด รอง
ลงมาคือจังหวัดอุบลราชธานี มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ค่าเฉลี่ยอาคารคหกรรมกิลป์ทั้งภาค
มีสุขลักษณะดี

จากการพิจารณาตารางนี้ อาจสรุปได้ว่า อาคารอู่สหกรณ์กิลป์และคหกรรม
กิลป์ของโรงเรียนในภาคศึกษา 10 ไม่มีปัญหาในด้านสุขลักษณะ

ตาราง 22. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีและไม่มีโรงอาหารและหอประชุม
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ประเภทของโรงเรียนที่มีและไม่มีโรงอาหารและหอประชุม				
	โรงเรียนที่ ไม่มีโรงอาหาร และหอประชุม	โรงเรียนที่มี เฉพาะโรง อาหาร	โรงเรียนที่มี เฉพาะหอ ประชุม	โรงเรียนที่มี โรงอาหาร และหอประชุม	โรงเรียนที่มี โรงอาหาร รวมกับหอ ประชุม
อุบลราชธานี	6	-	-	-	5
มหาสารคาม	1	-	-	-	3
นครพนม	2	1	1	1	2
ร้อยเอ็ด	3	-	-	-	3
กาฬสินธุ์	2	-	-	2	2
รวม จำนวน	14	1	1	3	15
%	41.18	2.94	2.94	8.82	44.12

จากตาราง 22. โรงเรียนที่มีโรงอาหารรวมกับหอประชุมมี 44 %

โรงเรียนที่ไม่มีโรงอาหารและหอประชุม 41% โรงเรียนที่มีโรงอาหารและหอประชุมมี 9%

โรงเรียนที่มีเฉพาะโรงอาหารมี 3 % และมีเฉพาะหอประชุมมี 3% จากตารางนี้จึงสามารถ

เห็นว่า โรงเรียนเกินครึ่งหนึ่ง (59%) ของภาคก็กว่า 10 มีโรงอาหารและหอประชุม แม้ยังมี

โรงเรียนอีกเกือบครึ่งหนึ่ง (41%) ยังขาดโรงอาหารและหอประชุม

ตาราง 23. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารโรงอาหาร หอประชุม
โรงอาหารรวมกับหอประชุม จำแนกตามลักษณะอาคาร เป็นรายจังหวัด

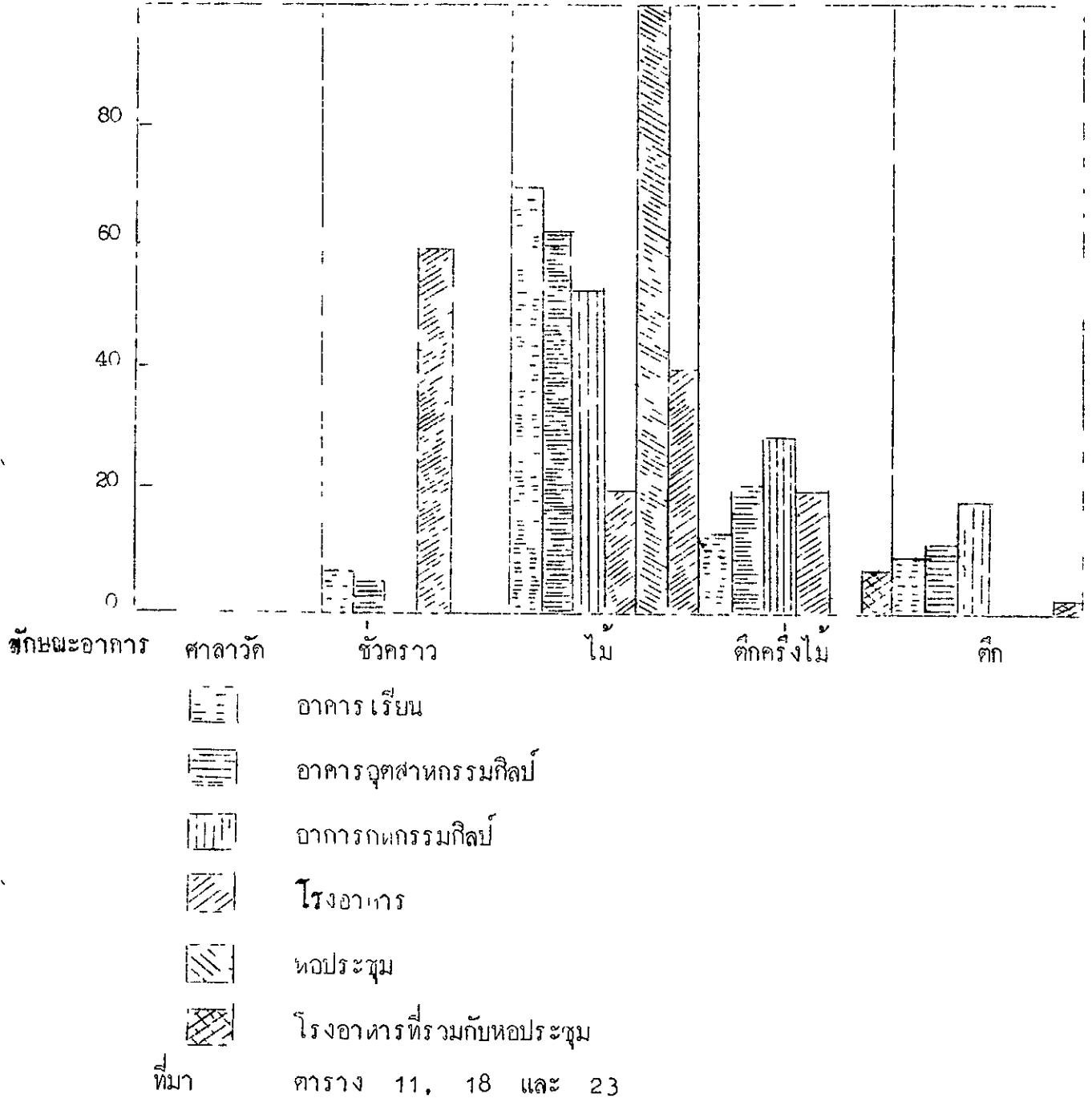
จังหวัดและประเภทอาคาร	ลักษณะโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารรวมกับหอประชุม				
	ศาลาวัค	ชั่วคราว	ไม้	ถักครึ่งไม้	ตึก
โรงอาหาร	—	—	—	—	—
ดุสิตราชธานี หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	3	1	1
โรงอาหาร	—	—	—	—	—
มหาสารคาม หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	1	2	—
โรงอาหาร	—	3	—	—	—
นครพนม หอประชุม	—	—	2	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	1	1	—
โรงอาหาร	—	—	—	—	—
ร้อยเอ็ด หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	1	1	1
โรงอาหาร	—	—	1	1	—
กาฬสินธุ์ หอประชุม	—	—	2	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	—	2	—
โรงอาหาร	—	3	1	1	—
%	—	60.00	20.00	20.00	—
หอประชุม	—	—	4	—	—
%	—	—	100.00	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	6	7	2
%	—	—	40.00	46.67	13.33

จากตาราง 23. โรงอาหารเป็นอาคารชั่วคราว ส่วนใหญ่ (60 %) รองลงมาคือ อาคารไม้ (20 %) เป็นตึกครึ่งไม้ชั้นเดียว (2 %) ส่วนหอประชุมเป็นอาคารไม้ทั้งหมด (100%)

โรงอาหารที่รวมกับหอประชุมเป็นอาคารตึกครึ่งไม้ส่วนมาก (46 %) รองลงมาคือ อาคารไม้ (40 %) และเป็นตึกน้อยที่สุด (13 %)

จากการวิเคราะห์ตารางนี้จะได้เห็นว่า โรงอาหารส่วนใหญ่เป็นอาคารชั่วคราว ควรได้รับการแก้ไข ส่วนอาคารหอประชุมและโรงอาหารที่รวมกับหอประชุมอยู่ในสภาพดี

การอยละ
100

ภาพที่ 1. กราฟแท่งเปรียบเทียบลักษณะอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อาคารคหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารที่รวมกับหอประชุม

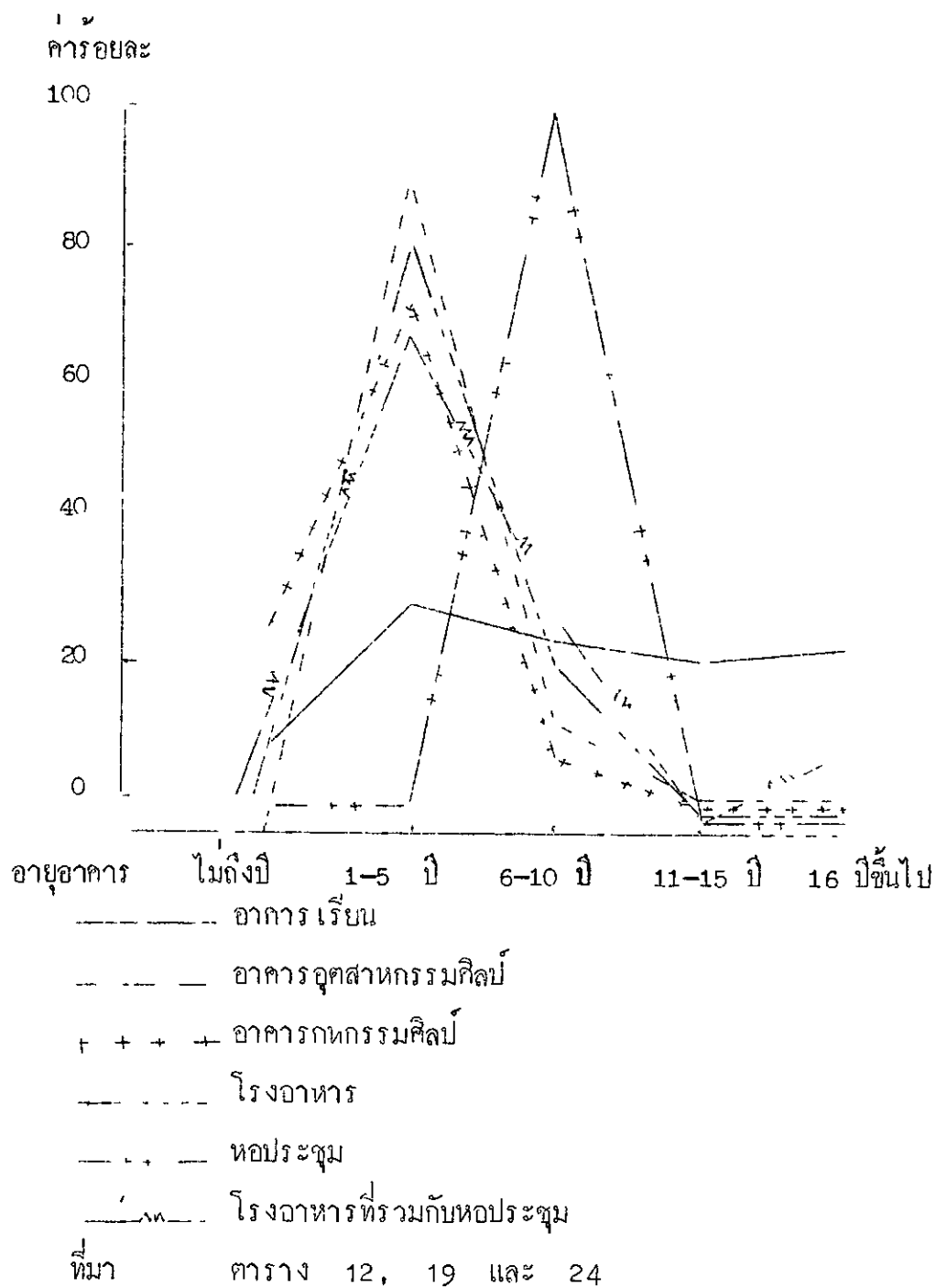
ตาราง 24. แสดงการแจกแจงจำนวนอาคารโรงอาหาร หอประชุม และ
โรงอาหารที่ร่วมกับหอประชุม จำแนกตามอายุอาคารเป็นรายจังหวัด

จังหวัดและประเภทอาคาร	อายุของโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารร่วมกับหอประชุม				
	ไม่ถึงปี	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 ปีขึ้นไป
โรงอาหาร	—	—	—	—	—
จตุรราชธานี หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	3	1	—	1
โรงอาหาร	—	—	—	—	—
มหาสารคาม หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	2	1	—	—
โรงอาหาร	—	2	1	—	—
นครพนม หอประชุม	—	—	2	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	1	1	—	—
โรงอาหาร	—	—	—	—	—
ร้อยเอ็ด หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	2	1	—	—
โรงอาหาร	—	2	—	—	—
กาฬสินธุ์ หอประชุม	—	—	2	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	2	—	—	—
โรงอาหาร	—	4	1	—	—
%	—	80.00	20.00	—	—
รวม หอประชุม	—	—	4	—	—
%	—	—	100.00	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	10	4	—	1
%	—	66.67	26.67	—	6.67

จากตาราง 24. โรงอาหารส่วนมาก (80 %) มีอายุไม่เกิน 5 ปี ที่มีอายุระหว่าง 6 ปีถึง 10 ปีมีเป็นส่วนน้อย (20 %) ส่วนหอประชุม อาคารมีอายุระหว่าง 6 ถึง 10 ปี ทั้งหมด (100 %)

- โรงอาหารและหอประชุมรวมกัน อาคารมีอายุไม่เกิน 5 ปีเป็นส่วนมาก (66 %) รองลงมาคือ อาคารอายุระหว่าง 6 ถึง 10 ปี (26 %) ส่วนอาคารมีอายุ 16 ปีขึ้นไป น้อยที่สุด (6 %)

สรุปได้ว่า โรงเรียนที่มีโรงอาหารและหอประชุมส่วนใหญ่อายุไม่เกิน 10 ปี มีโรงอาหารที่รวมกับหอประชุมเพียง 1 หลังที่มีอายุเกิน 16 ปี

ภาพที่ 2. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบอายุอาศรมเรียน อาศรมอุตสาหกรรมศิลป์
ดนตรีศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารที่รวมกับหอประชุม

ตาราง 25. แสดงการแจกแจงสภาพอาคารโรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหาร
ที่รวมกับหอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด

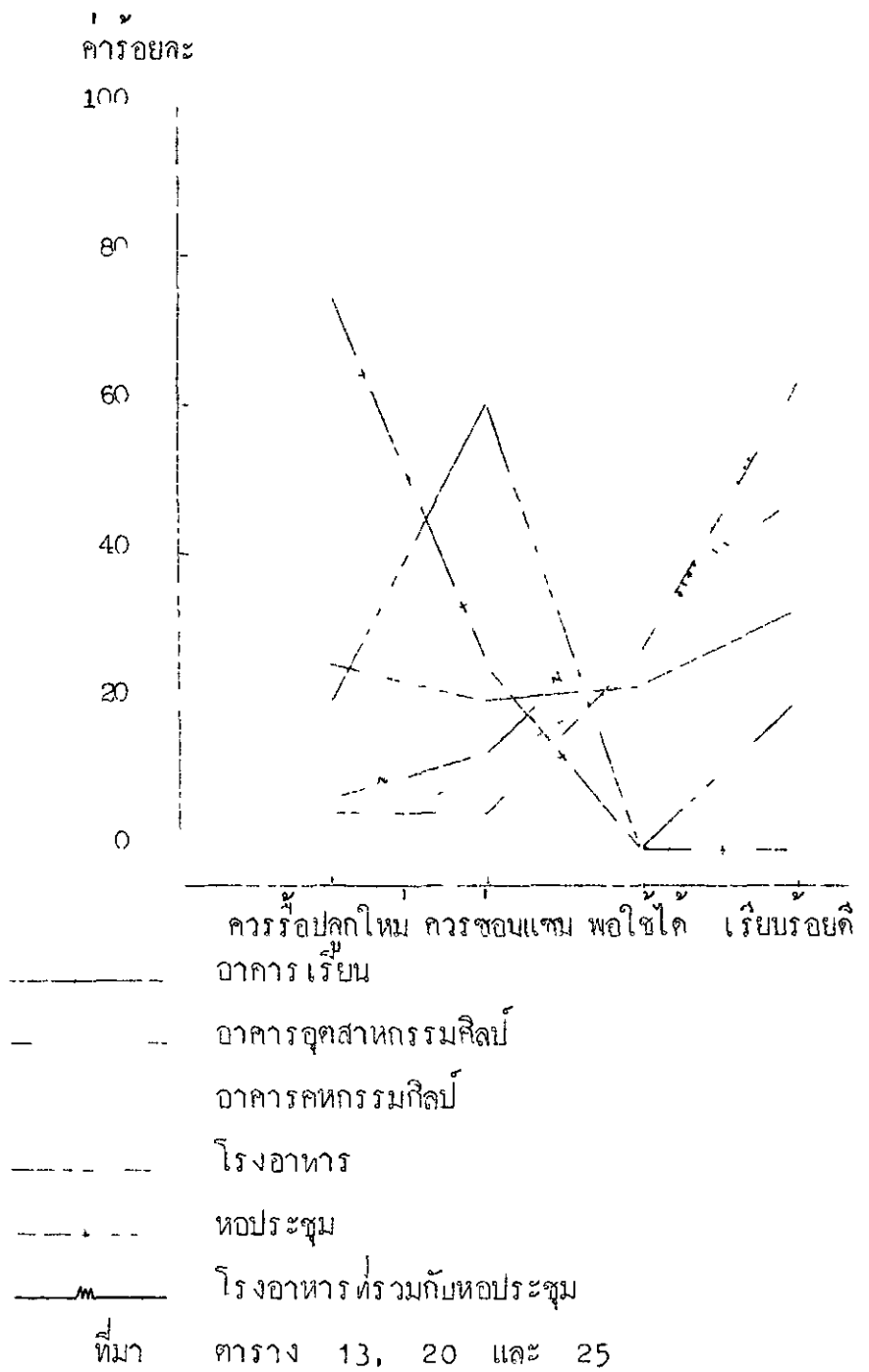
จังหวัดและประเภทของอาคาร	สภาพโรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารรวมกับหอประชุม			
	การรื้อปลูกใหม่	การซ่อมแซม	พอใช้ได้	เรียบร้อยดี
โรงอาหาร	—	—	—	—
อุบลราชธานี หอประชุม	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	1	1	3
โรงอาหาร	—	—	—	—
มหาสารคาม หอประชุม	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	2	1
โรงอาหาร	1	2	—	—
นครพนม หอประชุม	2	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	1	1	—	—
โรงอาหาร	—	—	—	—
ร้อยเอ็ด หอประชุม	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	2	1
โรงอาหาร	—	1	—	1
กาฬสินธุ์ หอประชุม	1	1	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	—	2
โรงอาหาร	1	3	—	1
%	20.00	60.00	—	20.00
รวม หอประชุม	3	1	—	—
%	75.00	25.00	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	1	2	5	7
%	6.67	13.33	33.33	46.67

จากตาราง 25. สภาพโรงอาหาร ส่วนใหญ่การซ่อมแซม (60 %) ส่วนสภาพ
อาคารเรียบร้อยดี และควรรื้อปลูกใหม่มีจำนวนพอ ๆ กัน (20 %)

สภาพหอประชุมส่วนใหญ่ (75 %) ควรรื้อปลูกใหม่ สภาพของอาคารที่เหลือทั้งหมด
การซ่อมแซม (25 %)

สภาพของโรงอาหารที่รวมกับหอประชุม ส่วนใหญ่ (80 %) เรียบร้อยและพอใช้ได้
สภาพอาคารส่วนน้อย (20 %) ควรรื้อปลูกใหม่และการซ่อมแซม

สรุปได้ว่า โรงอาหารและหอประชุมของโรงเรียนในภาคศึกษา 10 อยู่ในสภาพ
ที่ค่อนข้างดีเป็นส่วนใหญ่ ส่วนโรงอาหารที่รวมกับหอประชุมส่วนใหญ่สภาพใช้ได้

ภาพที่ 3. แสดงเส้นภาพเปรียบเทียบสภาพอาคารเรียน อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารที่รวมกับหอประชุม

ตาราง 26. แสดงค่าเฉลี่ยสุชลักษณะของอาคารโรงอาหาร หอประชุม
และโรงอาหารที่รวมกับหอประชุม จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ประเภทอาคาร		
	โรงอาหาร	หอประชุม	โรงอาหารที่รวมกับหอประชุม
อุบลราชธานี	—	—	2.733
มหาสารคาม	—	—	2.500
นครพนม	1.944	1.758	1.916
ร้อยเอ็ด	—	—	2.666
กาฬสินธุ์	2.416	2.158	2.333
รวมทั้งภาค	2.133	1.958	2.511

หมายเหตุ คำนวณจาก เหมือนตาราง 14
การกีดค่าเฉลี่ย เหมือนตาราง 14

จากตาราง 26. โรงอาหารของโรงเรียนในจังหวัดกาฬสินธุ์มีสุชลักษณะดีกว่า
จังหวัดนครพนม เฉลี่ยทั้งภาคสุชลักษณะโรงอาหารปีสภาพพอใช้ได้

สุชลักษณะหอประชุมของโรงเรียนจังหวัดกาฬสินธุ์มีสุชลักษณะดีกว่าจังหวัดนครพนม
เฉลี่ยทั้งภาคสุชลักษณะพอใช้ได้

โรงอาหารที่รวมกับหอประชุมของโรงเรียนในจังหวัดอุบลราชธานีมีสุชลักษณะดีกว่า
จังหวัดอื่น รองลงมาคือจังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์ และนครพนม เฉลี่ยทั้งภาค
สุชลักษณะของโรงอาหารที่รวมกับหอประชุมอยู่ในสภาพดี

พิจารณาจากตารางนี้แล้ว จะเห็นว่า โรงอาหาร หอประชุมและโรงอาหารที่รวมกับ
หอประชุมในภาคศึกษา 10 มีสุชลักษณะของอาคารใกล้เคียงกันและอยู่ในสภาพพอใช้ได้

ตาราง 27. แสดงอัตราเฉลี่ยจำนวนนักเรียนต่อส้วมและที่ปัสสาวะ 1 ที่
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	เฉลี่ยจำนวนนักเรียนต่อ 1 ที่		
	ส้วมหญิง	ส้วมชาย	ที่ปัสสาวะ
อุบลราชธานี	50	98	102
มหาสารคาม	96	93	87
นครพนม	91	88	132
ร้อยเอ็ด	79	68	48
กาฬสินธุ์	68	98	138
รวม	114	91	98

จากตาราง 27. แสดงให้เห็นว่า ในภาคศึกษา 10 อัตราเฉลี่ยส้วม 1 ที่
ต่อนักเรียนหญิง 114 คน ส้วมชาย 1 ที่ ต่อนักเรียนชาย 91 คน และที่ปัสสาวะ 1 ที่
ต่อนักเรียนชาย 98 คน

เมื่อพิจารณาตารางนี้จะเห็นว่า อัตราส้วมหญิงส้วมชาย และที่ปัสสาวะ 1 ที่
ต่อนักเรียนมีจำนวนสูงมาก โรงเรียนในภาคศึกษานี้ น่าจะต้องการส้วมและที่ปัสสาวะเพิ่มอีก

ตาราง 28. แสดงจำนวนของส้วมและที่ปัสสาวะ จำแนกตามตำแหน่งที่ตั้ง

ลักษณะที่ตั้งของส้วมและที่ปัสสาวะ	จำนวน	ร้อยละ
ในอาคาร	13	28.89
นอกอาคาร	1	2.22
ติดกับอาคาร	31	68.89
* รวม	45	100

* คอบได้มากกว่า 1 ชั้ว

จากตาราง 28. ส้วมและที่ปัสสาวะอยู่ติดอาคาร 69 % อยู่ในอาคาร 29 % และอยู่นอกอาคาร 2 %

สรุปได้ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีส้วมและที่ปัสสาวะอยู่ติดอาคารและอยู่ในอาคาร

ตาราง 29. แสดงชนิดของส้วมในโรงเรียนของภาคศึกษา 10

ชนิดของส้วม	จำนวน	ร้อยละ
ส้วมหลุม	—	—
ส้วมซึม	32	100.00
ส้วมชักโครก	—	—
* รวม	32	100.00

* อาจได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 29. ส้วมของโรงเรียนในภาคศึกษา 10 เป็นส้วมซึม 100 %
แสดงว่า สุขลักษณะของส้วมถูกหลักอนามัยทั้งหมด

ตาราง 30. แสดงการแจกแจงสภาพของส้มและที่ปลีรสาวะ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ลักษณะ	สภาพส้มหญิง ส้มชาย และที่ปลีรสาวะ			
		ควรปลูกใหม่	ควรซ่อมแซม	พอใช้ได้	เก็บรายได้
อุบลราชธานี	ส้มหญิง	4	1	3	3
	ส้มชาย	4	1	3	3
	ที่ปลีรสาวะ	2	—	2	3
มหาสารคาม	ส้มหญิง	2	—	—	2
	ส้มชาย	1	—	—	2
	ที่ปลีรสาวะ	1	—	1	1
นครพนม	ส้มหญิง	2	2	—	2
	ส้มชาย	2	2	1	2
	ที่ปลีรสาวะ	3	—	—	2
ร้อยเอ็ด	ส้มหญิง	—	1	2	2
	ส้มชาย	—	—	4	1
	ที่ปลีรสาวะ	3	—	—	2
กาฬสินธุ์	ส้มหญิง	1	—	1	3
	ส้มชาย	1	1	1	1
	ที่ปลีรสาวะ	1	—	1	—
รวม	ส้มหญิง	9	4	6	12
	%	29.03	12.90	19.35	38.71
	ส้มชาย	8	4	9	9
	%	26.67	13.33	30.00	30.00
	ที่ปลีรสาวะ	10	—	3	8
	%	47.62	—	14.28	38.10

จากตาราง 30. ส้วมหญิงสภาพเรียบร้อยดี 39% ควรรื้อปลูกใหม่ 29 %
พอใช้ได้ 19 % การซ่อมแซม 13 %

ส้วมชาย สภาพเรียบร้อยดี 30 % พอใช้ได้ 30 % ควรรื้อปลูกใหม่ 27 %
การซ่อมแซม 13 %

ที่มีส้วม ควรรื้อปลูกใหม่ 48 % สภาพเรียบร้อย 38 % พอใช้ได้ 14 %

จากการพิจารณาตารางนี้เห็นว่า ส้วมหญิง ส้วมชาย และที่มีส้วมจะเกือบครึ่งหนึ่งของโรงเรียนในภาคศึกษา 10 มีสภาพที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง

ตาราง 31. แสดงค่าเฉลี่ยดัชนีลักษณะของส้มหญิง ส้มชาย และที่ปัสสาวะ
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ประเภทของสุชา		
	ส้มหญิง	ส้มชาย	ที่ปัสสาวะ
อุบลราชธานี	1.818	1.846	2.142
มหาสารคาม	2.000	1.666	1.666
นครพนม	1.500	1.571	1.571
ร้อยเอ็ด	2.000	1.800	1.450
กาฬสินธุ์	2.333	1.450	1.500
รวมทั้งภาค	1.810	1.750	1.782

- หมายเหตุ คำนำหน้า 1 หมายความว่า สุนัขลักษณะไม่ดีพอ เช่น สกปรก มีกลิ่น
ไม่มีเครื่องสุนัขดี
- 2 หมายความว่า สุนัขลักษณะพอใช้ เช่น สะอาดพอควร มีเครื่อง
สุนัขดี
- 3 หมายความว่า สุนัขลักษณะดี เช่น สะอาด ไม่มีกลิ่น มีเครื่อง
สุนัขดีเพียงพอ

จากตาราง 31. ส้มหญิงของโรงเรียนในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีสุนัขลักษณะพอใช้ได้
(2.333) และดีกว่าจังหวัดอื่น รองลงมาคือ จังหวัดร้อยเอ็ด (2.000) มหาสารคาม
(2.000) อุบลราชธานี (1.818) และจังหวัดนครพนม (1.500)

ส้มขาย ของโรงเรียนในจังหวัดอุบลราชธานี มีสัญลักษณ์ไข่ไก่และคี่กว่าจังหวัดอื่น (1.846) รองลงมาคือ จังหวัดร้อยเอ็ด (1.800) จังหวัดมหาสารคาม (1.666) จังหวัด นครพนม (1.571) ส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์สัญลักษณ์ ยังไม่มีก็พอ

ที่ปัสสาวะของโรงเรียนในจังหวัดอุบลราชธานีมีสัญลักษณ์ไข่ไก่(2.142)รองลงมาคือ จังหวัดมหาสารคาม (1.666) จังหวัดนครพนม (1.571) กาฬสินธุ์ (1.500) และร้อยเอ็ด (1.450)

เฉลี่ยทั้งภาค ส้มหญิง (1.810) ส้มขาย (1.750) และที่ปัสสาวะ (1.732) ไข่ไก่ และน้ำพอใจ

จากการวิเคราะห์การางนี้ จะเห็นว่า ส้มหญิง ส้มขาย และที่ปัสสาวะของโรงเรียน ในจังหวัดนครพนม ควรได้รับการปรับปรุงค่านสัญลักษณ์ ส้มขายของโรงเรียนใน จังหวัด กาฬสินธุ์ และที่ปัสสาวะของโรงเรียนในจังหวัดร้อยเอ็ดควรปรับปรุง และเฉลี่ยทั้งภาค จะเห็นว่า สัญลักษณ์ของส้มหญิง ส้มขาย และที่ปัสสาวะจะมีค่าเฉลี่ยต่ำ แสดงว่าควรได้รับการ ปรับปรุงแก้ไข

3. แสดงผลการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์และความสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ ในภาคศึกษา 10 ดังต่อไปนี้

ตาราง 32. แสดงการแจกแจงความเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับการคัดแปลงห้องเรียนเพื่อใช้ประโยชน์อื่น จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การคัดแปลงห้องเรียนใช้ทำประโยชน์อื่น		
	ไม่ได้เลย	พอทำได้	ทำได้ดี
อุบลราชธานี	5	8	3
มหาสารคาม	—	6	1
นครพนม	5	12	1
ร้อยเอ็ด	—	5	1
กาฬสินธุ์	1	10	2
รวม จำนวน	11	41	8
%	18.33	68.33	13.33

จากตาราง 32. การคัดแปลงห้องเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ พอทำได้ 68 % ทำได้ดี 13 % และทำไม่ได้ 18 %

จะเห็นได้ว่า การคัดแปลงห้องเรียนของภาคศึกษา 10 นี้ ส่วนใหญ่สามารถทำได้คือ พอควร แต่ยังมีอาคารถึง 1 ใน 4 ที่คัดแปลงไม่ได้ อาจอำนวยประโยชน์ใช้สอยได้น้อย

ตาราง 33. แสดงการแจกแจงความถี่ของชั่วโมงที่ใช้ห้องเรียนแต่ละหลัง โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องเรียนใน 1 วัน				
	ไม่ได้ใช้	1-2 ช.ม.	3-4 ช.ม.	5-6 ช.ม.	มากกว่า 6 ช.ม.
อุบลราชธานี	—	—	—	9	7
มหาสารคาม	1	—	1	4	1
นครพนม	1	—	—	14	3
ร้อยเอ็ด	—	—	—	5	1
กาฬสินธุ์	—	—	—	12	1
รวม จำนวน	2	—	1	44	13
%	3.33	—	1.67	73.33	21.67

จากตาราง 33. ในวันหนึ่งการใช้ห้องเรียน 5 ถึง 6 ชั่วโมง 73 % มากกว่า 6 ชั่วโมง 22 % ไม่ได้ใช้ % และใช้ 3 ถึง 4 ชั่วโมง 2 %

สรุปได้ว่า การใช้อาคารเรียนในภาคศึกษานี้เฉลี่ยวันละอย่างน้อย 5 ชั่วโมงขึ้นไป เป็นส่วนใหญ่ นับว่าปีการใช้ห้องเรียนคุ้มค่า แต่ยังมีอาคารเรียนในจังหวัดมหาสารคาม 1 หลัง และนครพนม 1 หลัง ไม่ได้ใช้ น่าจะหาทางปรับปรุง

ตาราง 34. แสดงการแจกแจงการใช้ที่เรียน จากแบบสำรวจจังหวัด

จังหวัด	จำนวนเฉลี่ยของ ที่เรียนซึ่งมีอยู่	กำหนดการใช้ ห้องเรียนสูงสุด	จำนวนที่เรียนซึ่ง ควรใช้ได้สูงสุด	จำนวนนักเรียนที่ มีอยู่ในปัจจุบัน	เปอร์เซ็นต์ของ การใช้ที่เรียน
อุบลราชธานี	3,465	.80	2,772	4,149	113.60
มหาสารคาม	1,925	.80	1,540	2,173	141.10
นครพนม	1,419	.80	1,135	2,764	158.67
ร้อยเอ็ด	1,508	.80	1,214	1,945	150.13
กาฬสินธุ์	2,555	.80	2,044	2,380	114.91
รวม	10,872	.80	8,696	13,411	154.22

- หมายเหตุ
- ช่องที่ 2 ที่เรียนหมายถึงห้องและโต๊ะเรียนซึ่งจัดไว้สำหรับเด็ก 1 คน
 - ช่องที่ 3 ผู้วิจัยเห็นว่าถ้ามีที่เรียน 5 ที่ เด็กจะใช้ 4 ที่ ทุกชั่วโมงตลอดเวลา
 - ช่องที่ 4 ตัวเลขหาได้จากตัวเลขในช่องที่ 2 คูณด้วยช่องที่ 3
 - ช่องที่ 6 ตัวเลขได้จากการคิดเปอร์เซ็นต์ของช่องที่ 5 จากจำนวนเต็มในช่องที่ 4

จากตาราง 34. การใช้ที่เรียนในภาคศึกษา 10 ใช้ได้เต็มที่ คือใช้ได้ 154 % จะเห็นว่า การใช้ห้องเรียนเป็นที่น่าพอใจ คือห้องเรียนหนึ่งตามเกณฑ์จะมีนักเรียน 35 คน จากตัวเลขนี้อัตราเฉลี่ย นักเรียน 1 ห้องประมาณ 40 - 45 คน จึงนับว่าโรงเรียนของทุกจังหวัดในภาคศึกษา 10 ใช้ห้องเรียน ได้เต็มที่

ตาราง 35. แสดงการแจกแจงความถี่ของชั่วโมงที่ใช้ห้องเฉพาะวิชาโดยเฉลี่ย
ใน 1 วัน จาแนกตามห้องเฉพาะวิชา

ห้อง	จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้องเฉพาะวิชาใน 1 วัน				
	ไม่ได้ใช้	1-2 ช.ม.	3-4 ช.ม.	5-6 ช.ม.	มากกว่า 6 ช.ม.
วิทยาศาสตร์	1	1	9	7	—
%	5.56	5.56	50.00	38.88	—
สังคมศึกษา	—	1	1	—	—
%	—	50.00	50.00	—	—
ศิลปศึกษา	—	1	—	1	—
%	—	50.00	—	50.00	—
รวม	1	3	10	8	—
%	4.55	13.64	45.45	36.36	—

จากตาราง 35. ห้องวิทยาศาสตร์โดยเฉลี่ยใช้วันละ 3 ถึง 4 ชั่วโมง 50 %
5 ถึง 6 ชั่วโมง 39 % 1 ถึง 2 ชั่วโมง 6 % และไม่ได้ใช้ 6 %

ห้องสังคมศึกษาโดยเฉลี่ยใช้วันละ 1 ถึง 2 ชั่วโมง 50 % 3 ถึง 4 ชั่วโมง 50 %

ห้องศิลปศึกษาเฉลี่ยใช้วันละ 1 ถึง 2 ชั่วโมง 50 % 3 ถึง 4 ชั่วโมง 50 %

จะเห็นได้ว่า ห้องวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้วันละ 3 ถึง 6 ชั่วโมง ห้องสังคมศึกษา
ใช้วันละ 1 ถึง 4 ชั่วโมง ห้องศิลปศึกษาใช้ 1 ถึง 2 ชั่วโมง และ 5 ถึง 6 ชั่วโมงก่อน
ส่วนใหญ่การใช้ห้องทั้งสามนี้คุ้มค่า

ตาราง 36. แสดงความถี่ของการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์
ในหน้าที่ต่าง ๆ จำแนกตามประเภทอาคาร

ลักษณะการใช้	อาคารอุตสาหกรรมศิลป์	อาคารคหกรรมศิลป์
เรียนและปฏิบัติการ ศิลปปฏิบัติ	18	16
%	46.15	44.44
เรียนวิชาอื่น ๆ	7	5
%	17.95	13.89
เก็บเครื่องมืออุปกรณ์	14	15
%	35.90	41.67
* รวม	39	36
%	100.00	100.00

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 36.อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ใช้เรียนและปฏิบัติการ 46 % เก็บอุปกรณ์ 36 % เรียนวิชาอื่น 18 %

อาคารคหกรรมศิลป์ใช้เรียนและปฏิบัติการ 44 % เก็บอุปกรณ์ 42 % และใช้เรียน 14 %

จะเห็นได้ว่า อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ ส่วนใหญ่ใช้เรียนและปฏิบัติการ นอกจากนี้ยังใช้เรียนวิชาอื่นและเก็บอุปกรณ์ แสดงว่ามีการใช้อาคารให้ได้ประโยชน์หลายด้าน และให้ประโยชน์ด้านใช้สอยมาก

ตาราง 37. แสดงความถี่ของจำนวนชั่วโมงที่ใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
และคหกรรมศิลป์โดยเฉลี่ยใน 1 วัน จำแนกตามประเภทอาคาร

จังหวัดและประเภทอาคาร		การใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์เฉลี่ยใน 1 วัน				
		ไม่ได้ใช้	ใช้ 1-2 ช.ม.	ใช้ 3-4 ช.ม.	ใช้ 5-6 ช.ม.	มากกว่า 6 ช.ม.
บุรีรัมย์	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	1	3	—
	คหกรรมศิลป์	2	—	1	3	—
มหาสารคาม	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	1	2	1
	คหกรรมศิลป์	—	—	1	1	—
นครพนม	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	3	1	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	2	—	1
ร้อยเอ็ด	อุตสาหกรรมศิลป์	—	—	1	1	—
	คหกรรมศิลป์	—	1	2	—	—
กาฬสินธุ์	อุตสาหกรรมศิลป์	1	—	1	3	—
	คหกรรมศิลป์	—	—	3	—	—
รวม	อุตสาหกรรมศิลป์	1	—	7	10	1
	%	5.26	—	36.84	52.63	5.26
	คหกรรมศิลป์	2	1	9	4	1
	%	11.76	5.88	52.94	23.53	5.88

จากตาราง 37. อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ใช้โดยเฉลี่ยในวันหนึ่ง 5 ถึง 6 ชั่วโมง 53 % 3 ถึง 4 ชั่วโมง 37 % มากกว่า 6 ชั่วโมง 5 % และไม่ได้ใช้ 1 โรง ที่จังหวัดกาฬสินธุ์

อาคารคหกรรมศิลป์ ใช้วันละ 3 ถึง 4 ชั่วโมง 53 % 5 ถึง 6 ชั่วโมง 24 %
ไม่ได้ใช้ 12 % และใช้มากกว่า 6 ชั่วโมง 6 %

จากการพิจารณาตารางนี้ อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ (90 %) และอาคารคหกรรมศิลป์ (83 %) ส่วนใหญ่ของภาคศึกษานี้ใช้ตลอดวัน หรือใช้ไค้ดเต็มที ยังมีอาคารอยู่จำนวนหนึ่งที่ยังไม่ได้ใช้

ตาราง 38. แสดงความถี่ของการใช้โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารที่รวม
กับหอประชุม จำแนกตามประเภทอาคาร

ลักษณะการใช้	โรงอาหาร	หอประชุม	โรงอาหารรวมกับ หอประชุม
รับประทานอาหาร	1	1	13
%	9.09	8.33	26.00
เรียน	2	3	11
%	18.18	25.00	22.00
ประชุม	4	4	13
%	36.36	33.33	26.00
จัดกิจกรรม	3	4	13
%	27.27	33.33	26.00
* รวม	11	12	50
%	100.00	100.00	100.00

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 38 โรงอาหารใช้ประชุม 36 % จัดกิจกรรม 27 % เรียน 18 %
และรับประทานอาหาร 9 % หอประชุมใช้ประชุม 33 % จัดกิจกรรม 33 % เรียน 25 %
และรับประทานอาหาร 8 % โรงอาหารที่รวมกับหอประชุมใช้ประชุม 26 % จัดกิจกรรม
26 % รับประทานอาหาร 26 % และเรียน 22 %

จะเห็นว่าทั้งโรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารที่รวมกับหอประชุมใช้จัดกิจกรรม
และประชุมเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาใช้เรียนและรับประทานอาหาร แสดงว่าได้มีการใช้อาคาร
ดังกล่าวหลายทาง

ตาราง 39. แสดงความถี่ของจำนวนชั่วโมงที่ใช้โรงอาหาร หอประชุม
โรงอาหารที่ร่วมกับหอประชุม จำแนกตามประเภทอาคาร

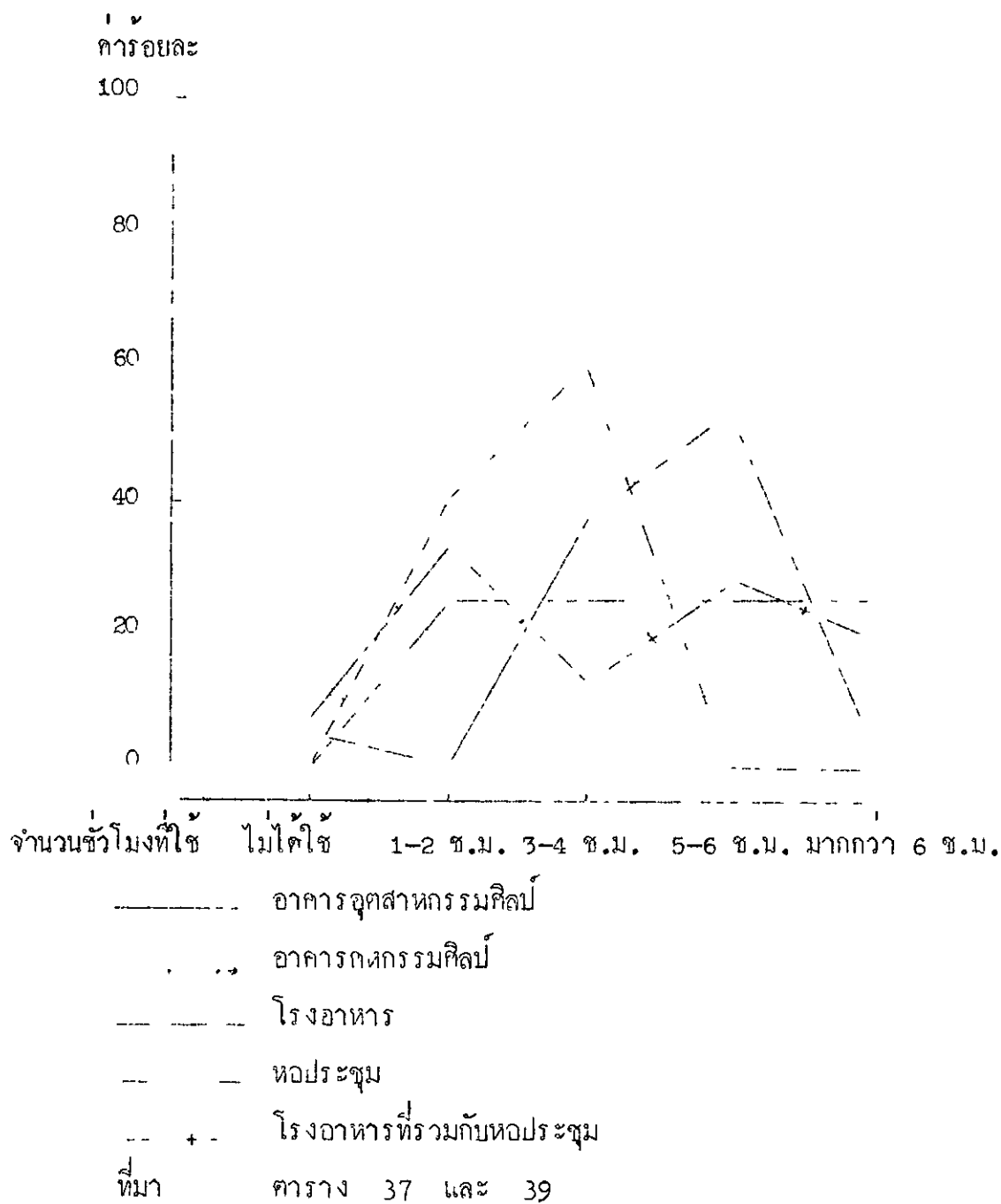
วัตถุประสงค์และประเภทอาคาร	การใช้โรงอาหาร หอประชุม โรงอาหารร่วมกับหอประชุมเฉลี่ยใน 1 วัน				
	ไม่ได้ใช้	ใช้ 1-2 ช.ม.	ใช้ 3-4 ช.ม.	ใช้ 5-6 ช.ม.	ใช้มากกว่า 6 ช.ม.
โรงอาหาร	—	—	—	—	—
อาคารราชธานี หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	—	1	1	3
โรงอาหาร	—	—	—	—	—
มหาสารคาม หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	2	1	—	—
โรงอาหาร	—	2	1	—	—
นครพนม หอประชุม	—	—	1	—	1
โรงอาหารรวมหอประชุม	1	1	—	—	—
โรงอาหาร	—	—	—	—	—
ร้อยเอ็ด หอประชุม	—	—	—	—	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	1	—	2	—
โรงอาหาร	—	—	2	—	—
กาฬสินธุ์ หอประชุม	—	1	—	1	—
โรงอาหารรวมหอประชุม	—	1	—	1	—
โรงอาหาร	—	2	3	—	—
%	—	40.00	60.00	—	—
วม หอประชุม	—	1	1	1	1
%	—	25.00	25.00	25.00	25.00
โรงอาหารรวมหอประชุม	1	5	2	4	3
%	6.67	33.33	13.33	26.67	20.00

จากตาราง 39. แสดงให้เห็นว่า โรงอาหารใช้เฉลี่ยวันละ 3 ถึง 4 ชั่วโมง
60 %

หอบประชุม ใช้ 1 ถึง 2 ชั่วโมง, 3 ถึง 4 ชั่วโมง, 5 ถึง 6 ชั่วโมง และมากกว่า
6 ชั่วโมง มีช่วงการใช้พอ ๆ กันคือ 25 %

โรงอาหารที่รวมกับหอบประชุมใช้เฉลี่ยวันละ 1 ถึง 2 ชั่วโมง มากที่สุดคือ 33 %
และไม่ได้ใช้เลยน้อยที่สุดคือ 1 แห่ง คือที่จังหวัดนครพนม

จะเห็นได้ว่า อัตราการใช้อาคารทั้งสามชนิดดังกล่าวแตกต่างกัน ส่วนใหญ่จะใช้
โดยเฉลี่ย 3 ถึง 4 ชั่วโมงต่อ 1 วัน

ภาพที่ 4. เสนภาพเปรียบเทียบการใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ คหกรรมศิลป์ โรงอาหาร หอประชุม และโรงอาหารที่รวมกับหอประชุม

ตาราง 40. แสดงจำนวนห้องสมุดที่เกี่ยวกับความสะอาดในการใช้ห้องสมุด
ของครูและนักเรียน จากแบบสอบถามรายจังหวัด

จังหวัด	ความสะอาดในการใช้ห้องสมุด		
	ไม่สะอาด	ปานกลาง	สะอาด
อุบลราชธานี	—	—	8
มหาสารคาม	—	2	1
นครพนม	—	2	3
ร้อยเอ็ด	1	1	2
กาฬสินธุ์	2	3	—
รวม	3	8	14
%	12.00	32.00	56.00

จากตาราง 40. จะเห็นว่าตำแหน่งที่ตั้งของห้องสมุด ส่วนใหญ่คือประมาณ 30 ,
อยู่ในที่ที่เหมาะสมจะให้ครูและนักเรียนเข้ามาใช้ มีเพียง 12 % เท่านั้นที่ตั้งอยู่ในตำแหน่ง
ไม่สะอาด สบควรจะแก้ไขต่อไป

ตาราง 41. แสดงจำนวนความถี่ของห้องสมุดที่นักเรียนสามารถเข้าใช้ได้พร้อมกัน
ในคราวเดียว จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ขนาดของห้องสมุดที่นักเรียนเข้าใช้ได้พร้อมกัน				
	น้อยกว่า 25 คน	25-50 คน	51-75 คน	76-100 คน	มากกว่า 100 คน
อุบลราชธานี	2	3	1	1	1
มหาสารคาม	1	2	—	—	—
นครพนม	2	2	—	1	—
ร้อยเอ็ด	2	2	—	—	—
กาฬสินธุ์	—	4	1	—	—
รวม	7	13	2	2	1
%	28.00	52.00	8.00	8.00	4.00

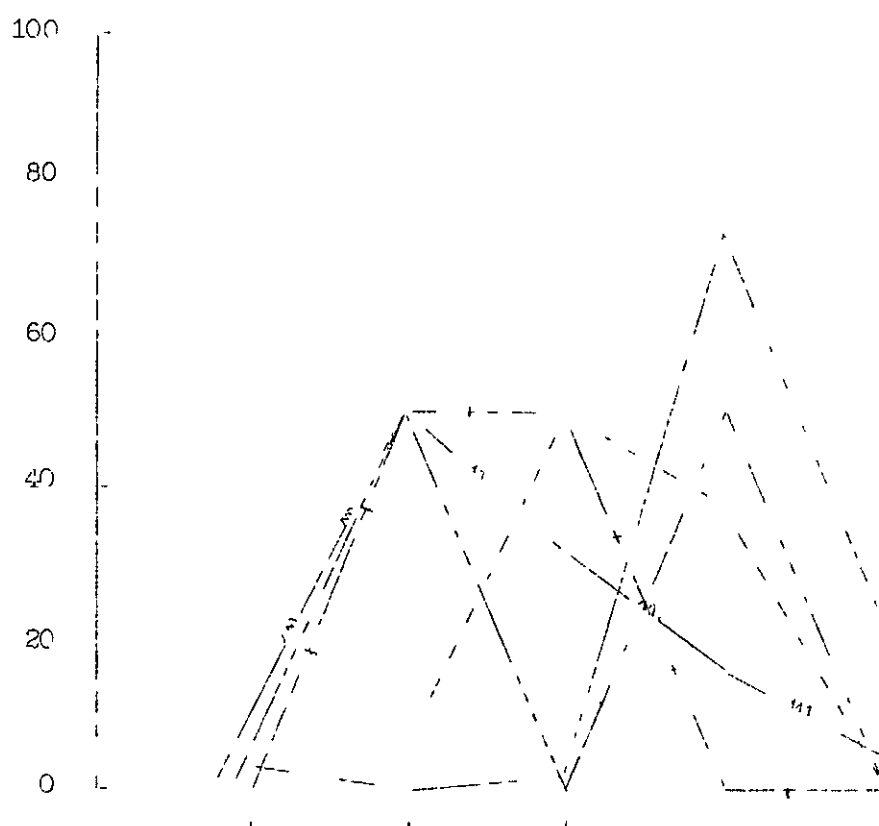
จากตาราง 41. ขนาดของห้องสมุดมีขนาดพอให้นักเรียนเข้าใช้ได้ 25 ถึง 50 คน ร้อยละ 52 น้อยกว่า 25 คน ร้อยละ 28 51 คนถึง 75 คน ร้อยละ 8 76 คน ถึง 100 คน ร้อยละ 8 และมากกว่า 100 คน ร้อยละ 4 แสดงว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีขนาดพอให้นักเรียนเข้าใช้พร้อมกัน ประมาณ 50 คน หรืออาจกล่าวได้ว่า ห้องสมุดของโรงเรียนในภาคอีสานส่วนใหญ่ใช้ห้องเรียนธรรมดาจัดเป็นห้องสมุด

ตาราง 42. แสดงความถี่ของการใช้ห้องสมุด จำแนกตามชั่วโมงที่ใช้โดยเฉลี่ย
ใน 1 วัน เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	เฉลี่ยการใช้ห้องสมุดต่อ 1 วัน				
	ไม่ได้ใช้	1-2 ช.ม.	3-4 ช.ม.	5-6 ช.ม.	มากกว่า 6 ช.ม.
อุบลราชธานี	—	1	2	4	1
มหาสารคาม	—	—	3	—	—
นครพนม	—	4	1	—	—
ร้อยเอ็ด	—	4	—	—	—
กาฬสินธุ์	—	3	2	—	—
รวม	—	12	8	4	1
%	—	48.00	32.00	16.00	4.00

จากตาราง 42. แสดงให้เห็นว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ใช้ใน 1 วัน เฉลี่ย 1 ถึง 2 ชั่วโมง (48 %) รองลงมาคือใช้เฉลี่ยวันละ 3 ถึง 4 ชั่วโมง (32 %) ที่ใช้มากกว่า 6 ชั่วโมงมีน้อยที่สุด (4 %) อาจพิจารณาได้ว่า นักเรียนของโรงเรียนในภาคนี้เกือบครึ่งหนึ่งใช้ประโยชน์จากห้องสมุดน้อยไป

การยล

จำนวนชั่วโมงที่ใช้ห้อง ไม่ได้ใช้ 1-2 ชม. 3-4 ชม. 5-6 ชม. มากกว่า 6 ชม.

————— ห้องเรียน
 - - - - - ห้องวิทยาศาสตร์
 — + — ห้องสังคมศึกษา
 - . - - - ห้องศิลปศึกษา
 — △ — ห้องสมุด

ที่มา ตาราง 33, 35 และ 42

ภาพที่ 5. แสดงการเปรียบเทียบการใช้ห้องเรียน ห้องเฉพาะวิชาและห้องสมุด โดยเฉลี่ยใน 1 วัน

4. แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการ
อาคารเพิ่ม ปรากฏดังต่อไปนี้

ตาราง 43. แสดงความถี่ของปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่ จำแนก
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ปัญหาในการดูแลรักษาอาคารสถานที่			
	การโรงน้อย	ปลวกมาก	ไม่มีเงินซ่อมแซม	ไม่มีรั้ว
อุบลราชธานี	8	1	5	6
มหาสารคาม	3	2	—	2
นครพนม	7	4	3	6
ร้อยเอ็ด	4	2	3	—
กาฬสินธุ์	4	4	3	5
รวม *	26	13	14	19
%	36.11	18.06	19.44	26.39

* คอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตาราง 43. ปัญหาการดูแลอาคารสถานที่ ร้อยละ 36 การโรงน้อย ร้อยละ 26 ไม่มีรั้ว ร้อยละ 19 ไม่มีเงินซ่อมแซม ร้อยละ 18 มีปลวกมาก ปัญหาที่สำคัญ
น่าพิจารณาอีกคือ การโรงน้อยและไม่มีรั้วมีถึง ร้อยละ 62 น่าจะมีการปรับปรุง

ตาราง 44. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่ม ความสามารถในการเป็นช่างเทคนิค

จังหวัด	ชนิดของภาคการที่โรงเรียนต้องการ					
	อาคารเรียน	โรงฝึกงาน	โรงอาหาร หอประชุม	บ้านพักครู ภารโรง	ส้วม	ห้องสมุด
อุบลราชธานี	4	7	6	5	3	4
น.น.	12.36	21.64	18.55	15.56	9.27	12.36
มหาสารคาม	4	3	-	2	2	1
น.น.	34.00	25.50	-	17.00	17.00	8.50
นครพนม	5	6	7	3	3	4
น.น.	20.00	25.14	34.00	14.57	14.57	19.43
ร้อยเอ็ด	4	3	2	3	-	2
น.น.	22.67	17.00	11.33	17.00	-	11.33
กาฬสินธุ์	5	3	3	3	3	-
น.น.	23.33	17.00	17.00	17.00	17.00	-
รวม	22	22	19	16	11	11

หมายเหตุ คำว่าหนัก (น.น.) ความต้องการ เพา ย่จำนวนโรงเรียนที่ต้องการอาคาร เพิ่มอยู่กับจำนวนโรงเรียน
สังกัด ภาควิชาจำนวนโรงเรียนทั้งจังหวัด

จากตาราง 44. แสดงให้เห็นว่า

จังหวัดที่ต้องการอาคารเรียนสูงสุดคือ จังหวัดมหาสารคาม (น.น.34.00)

จังหวัดที่ต้องการโรงฝึกงานมากที่สุดคือ จังหวัดนครพนม (น.น.29.00)

จังหวัดที่ต้องการโรงอาหารหอประชุมมากที่สุดคือ จังหวัดนครพนม (น.น.34.00)

จังหวัดที่ต้องการบ้านพักครู บ้านพักภารโรงมากที่สุดคือ จังหวัดมหาสารคาม,
ร้อยเอ็ด และกาฬสินธุ์ (น.น.17.00)

จังหวัดที่ต้องการส้วมมากที่สุดคือ มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ (น.น.17.00)

จังหวัดที่ต้องการห้องสมุดมากที่สุดคือ จังหวัดนครพนม (น.น.19.43)

จังหวัดที่ต้องการโรงฝึกพละมากที่สุดคือ จังหวัดอุบลราชธานี (น.น.12.36)

จังหวัดที่ต้องการอาคารวิทยาศาสตร์มากที่สุดคือ จังหวัดนครพนม (น.น.19.43)

เกี่ยวกับกำลังครู

1. ผลการวิเคราะห์จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู

รายละเอียดของการวิเคราะห์ได้จากแบบสอบถามครูอาจารย์ ทั่วประเทศ อาจารย์ใหญ่
มีดังนี้

ตาราง 45. แสดงจำนวนครู จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ อายุราชการและเงินเดือน
เป็นรายจังหวัด

คุณสมบัติทั่วไปของครู		รายชื่อจังหวัด					รวม	
		อุบลราชธานี	มหาสารคาม	นครพนม	ร้อยเอ็ด	กาฬสินธุ์	จำนวน	%
เพศ	ชาย	77	44	69	33	60	283	54.42
	หญิง	79	27	58	36	37	237	45.58
วุฒิ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	120	54	103	56	88	421	80.96
	ปริญญาตรีขึ้นไป	36	17	24	13	9	99	19.04
อายุจริง	40 ปีลงมา	133	55	113	59	79	439	84.42
	41 ปีขึ้นไป	23	16	14	10	18	81	15.58
อายุราชการ	1 - 5 ปี	61	19	67	26	38	211	40.58
	6 ปีขึ้นไป	95	52	60	43	59	309	59.42
เงินเดือน	1300 บาทลงมา	94	40	95	43	71	343	65.95
	1400-2750 บาท	57	31	32	26	26	172	33.08
	มากกว่า 2750 บาท	5	—	—	—	—	5	0.96

จากตาราง 45. ครูในภาคศึกษา 10 มีคุณลักษณะทั่วไปดังนี้ ครูชายร้อยละ 54 ครูหญิงร้อยละ 46 ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาร้อยละ 81 ปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ 19 อายุไม่เกิน 40 ปีร้อยละ 84 อายุ 41 ปีขึ้นไปร้อยละ 16 อายุราชการ 1 ถึง 5 ปี ร้อยละ 41 อายุราชการ 6 ปีขึ้นไปร้อยละ 59 เงินเดือนไม่เกิน 1300 บาท ร้อยละ 66 เงินเดือน 1400 ถึง 2750 บาท ร้อยละ 33 และเงินเดือนเกิน 2750 บาท ร้อยละ 1

จากตารางนี้แสดงว่า

ครูชายมีมากกว่าครูหญิง

ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญามีมากกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

ครูอายุน้อยมีมากกว่าครูอายุมาก

ครูอายุราชการน้อยมีน้อยกว่าครูอายุราชการมาก

ครูเงินเดือนต่ำมีมากกว่าครูเงินเดือนปานกลาง

ครูเงินเดือนสูงมีน้อยที่สุด

ตาราง 46. แสดงจำนวนครูใหญ่ จำแนกตามเพศ วุฒิ อายุ
อายุราชการและเงินเดือน เป็นรายจังหวัด

คุณสมบัติทั่วไปของ ครูใหญ่	รายจังหวัด					รวม	
	อุบลราชธานี	มหาสารคาม	นครพนม	ร้อยเอ็ด	กาฬสินธุ์	จำนวน	%
เพศ							
ชาย	10	3	6	5	5	29	85.29
หญิง	1	1	1	1	1	5	14.71
วุฒิ							
ต่ำกว่าปริญญา	8	2	5	5	3	23	67.65
ปริญญาตรีขึ้นไป	3	2	2	1	3	11	32.35
อายุจริง							
ไม่เกิน 40 ปี	6	1	5	2	2	16	47.06
41 ปีขึ้นไป	5	3	2	4	4	18	52.94
จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่							
1-5 ปี	4	2	7	3	3	19	55.88
6 ปีขึ้นไป	7	2	-	3	3	15	44.12
เงินเดือน							
ไม่เกิน 1300 บาท	2	-	-	1	-	3	8.82
1400-2750 บาท	7	1	6	3	4	21	61.76
มากกว่า 2750 บาท	2	3	1	2	2	10	29.42

จากตาราง 46. ครูใหญ่ชาย (85 %) มีมากกว่าครูใหญ่หญิง (15 %) ครูใหญ่ที่ต่ำกว่าปริญญา (68 %) มีมากกว่าครูใหญ่ที่ปริญญาตรีขึ้นไป (32 %) ครูใหญ่อายุ 41 ปีขึ้นไป (53 %) มีมากกว่าครูใหญ่อายุไม่เกิน 40 ปี (47 %) ครูใหญ่ที่เพิ่งรับหน้าที่เป็นครูใหญ่ (56 %) มีมากกว่าครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่มานาน (44 %) ครูใหญ่ที่มีเงินเดือน 1400 บาท ถึง 2750 บาท มีมากที่สุด (62 %) รองลงมาคือ ครูใหญ่เงินเดือน 2900 บาทขึ้นไป (29 %) และครูใหญ่เงินเดือน 1300 บาทลงมา มีน้อยที่สุด (9 %)

จากข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่า ครูใหญ่ส่วนมากมีอายุและอายุราชการมากพอสมควร และได้รับเงินเดือนในระดับปานกลาง แต่ครูใหญ่ส่วนมากวุฒิต่ำกว่าปริญญา น่าจะได้หาทางปรับปรุงโดยเร็ว

ตาราง 47. แสดงการแจกแจงค่าความสนใจแสวงหาความรู้ของครู ในทัศนะ
ของครูในโรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสนใจแสวงหาความรู้				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
อุบลราชธานี	—	11	76	59	10
มหาสารคาม	—	1	21	43	6
นครพนม	—	7	57	46	17
ร้อยเอ็ด	1	3	26	33	6
กาฬสินธุ์	—	2	27	49	19
รวม	1	24	207	230	58
จำนวน					
%	0.19	4.62	39.81	44.23	11.15

จากตาราง 47. ในทัศนะของครู ในภาคศึกษา 10 ทั้งหมดร้อยละ 95 สนใจ
แสวงหาความรู้ และร้อยละ 5 สนใจน้อย ครูในภาคศึกษานี้มีความสนใจแสวงหาความรู้
เป็นจำนวนมาก นับว่าน่าพอใจ แต่ยังมีครูจำนวนเล็กน้อยที่ไม่สนใจแสวงหาความรู้

ตาราง 48. แสดงระดับความสนใจแสวงหาความรู้ของครู ในทักษะของครูใหญ่

	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	รวม
จำนวน	—	2	19	10	3	34
%	—	5.88	55.88	29.41	8.82	100.00

จากตาราง 48. จากทักษะของครูใหญ่ ครูร้อยละ 93 สนใจแสวงหาความรู้
ใ้ตนเองอยู่เสมอ ความเห็นนี้ตรงกับความเห็นของครู ซึ่งสมควรให้การสนับสนุนอย่างยิ่ง

ตาราง 49. แสดงจำนวนครูที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรมและการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ไม่เคย	เคย	เคยอบรมและนำความรู้ไปใช้				
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
อุบลราชธานี	36	120	2	5	40	63	10
ฉะเชิงเทรา	12	59	—	1	12	34	12
นครพนม	38	89	—	2	21	46	20
ร้อยเอ็ด	17	52	—	2	26	15	9
กาฬสินธุ์	23	74	1	4	29	30	10
รวม จำนวน	126	394	3	14	128	188	61
%	25.00	75.00	0.76	3.55	32.49	47.72	15.43

จากตาราง 49. ครูที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมมีร้อยละ 25 ที่เคยอบรมร้อยละ 75 และครูที่เคยเข้ารับการอบรมมีร้อยละ 95 นำความรู้มาใช้ประโยชน์ ครูร้อยละ 5 นำความรู้มาใช้ประโยชน์น้อย

แสดงให้เห็นว่า ครูส่วนใหญ่เข้ารับการอบรม และครูที่ได้รับการอบรมมาแล้วได้นำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ จึงน่าจะพิจารณาครูที่ยังไม่ได้รับการอบรมซึ่งมีประมาณ 1 ใน 4 ให้เข้ารับการอบรมบ้าง

ตาราง 50. แสดงว่าจำนวนครูใหญ่ที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรมและการนำ
ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

	ไม่เคย	เคย	การใช้ความรู้ที่อบรมเป็นประโยชน์ในการบริหารโรงเรียน				
			น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	14	20	—	—	6	9	5
%	41.18	58.82	—	—	30.00	45.00	25.00

จากตาราง 50. แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ส่วนมาก (58 %) เคยเข้ารับการอบรม และได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้บริหารโรงเรียนทั้งหมด (100 %) แต่ครูใหญ่อีก 2 ใน 3 ยังไม่เคยรับการอบรม กวดวิชาทางให้ได้รับการอบรมทั้งหมด

2. แสดงผลการวิเคราะห์การใช้และปัญหาการใช้กำลังครู

จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 51. แสดงจำนวนเฉลี่ยนักเรียนต่อครู 1 คน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนครู		รวม	จำนวนนักเรียน		รวม	เฉลี่ยจำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง		
อุบลราชธานี	92	86	178	2,444	1,705	4,149	23
มหาสารคาม	49	30	79	1,212	961	2,173	28
นครพนม	68	63	131	1,583	1,181	2,764	21
ร้อยเอ็ด	40	41	81	675	1,270	1,945	24
กาฬสินธุ์	67	41	108	1,366	1,014	2,380	22
รวม	316	261	577	7,280	6,131	13,411	23

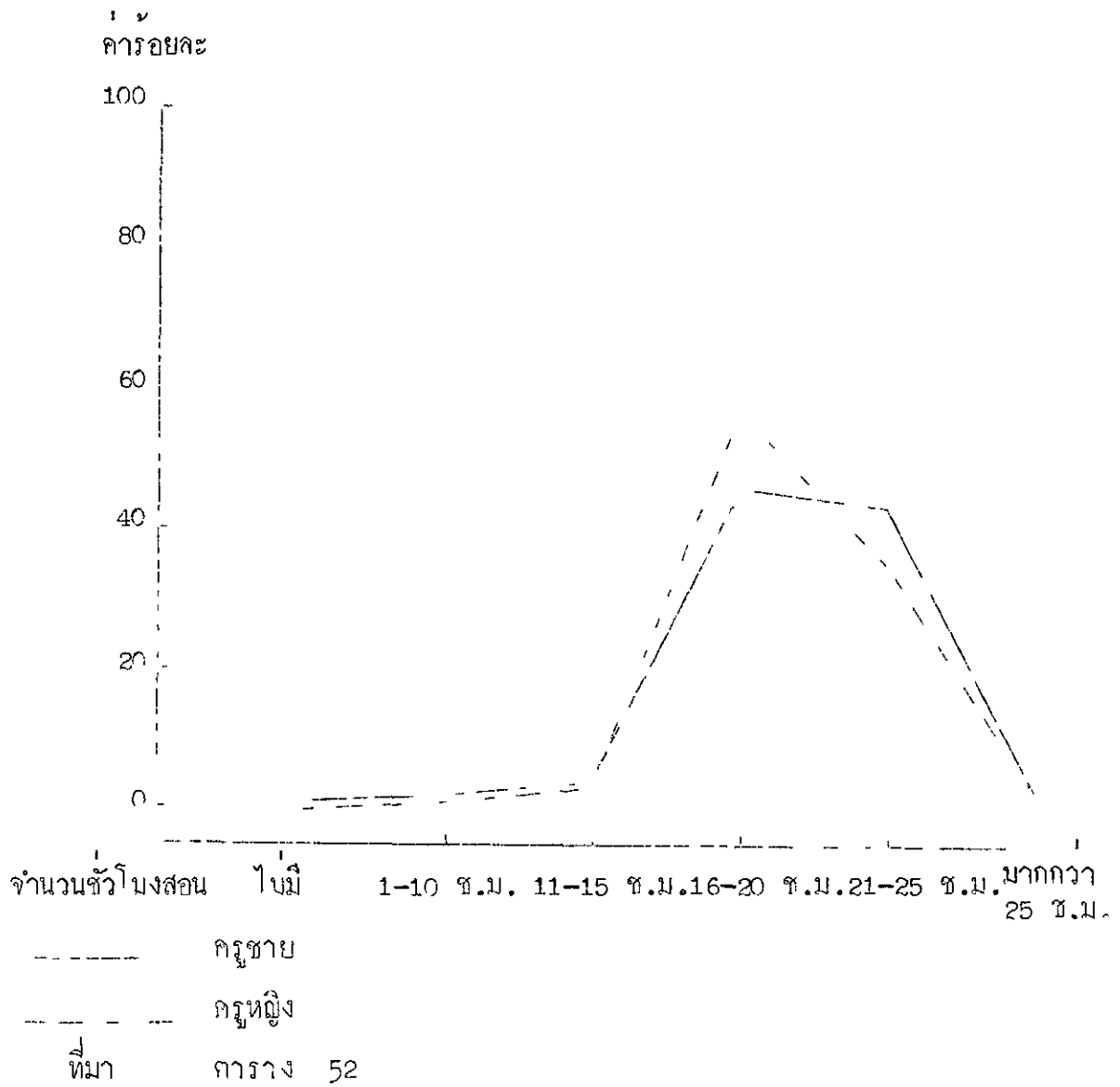
จากตาราง 51. ในภาคศึกษา 10 เฉลี่ยครู 1 คนต่อนักเรียน 23 คน จังหวัดมหาสารคามอัตราเฉลี่ยสูงสุดคือ ครู 1 คนต่อนักเรียน 28 คน จังหวัดนครพนมมีอัตราต่ำที่สุดคือ ครู 1 คนต่อนักเรียน 21 คน

ตาราง 52. แสดงจำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์ จำแนกตามเพศ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเพศ	จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
	ไม่มี ช.ม.สอน	1-10 ช.ม.	11-15 ช.ม.	16-20 ช.ม.	21-25 ช.ม.	มากกว่า 25 ช.ม.
สมุทรสาคร ชาย	3	4	1	41	27	1
	หญิง	1	2	50	23	2
นครปฐม ชาย	—	—	—	19	23	2
	หญิง	—	—	7	16	4
กาญจนบุรี ชาย	1	2	7	30	27	2
	หญิง	—	2	38	16	—
ชัยภูมิ ชาย	—	—	1	12	19	1
	หญิง	—	1	16	19	—
กาฬสินธุ์ ชาย	—	—	3	27	28	2
	หญิง	—	3	23	10	1
รวม	ชาย	4	6	12	129	8
	%	1.41	2.12	4.24	45.58	2.83
	หญิง	1	3	8	134	7
	%	0.42	1.27	3.38	56.54	2.95

จากการวาง 52. ครูชายสอนสัปดาห์ละ 16 ถึง 20 ชั่วโมงร้อยละ 46 21 ถึง 25 ชั่วโมงร้อยละ 44 มากกว่า 25 ชั่วโมงร้อยละ 3 ส่วนครูชายที่สอนต่ำกว่าสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงมีร้อยละ 7 ครูชายสอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไปร้อยละ 93

ครูหญิงสอนสัปดาห์ละ 16 ถึง 20 ชั่วโมงร้อยละ 57 21 ถึง 25 ชั่วโมงร้อยละ 35 มากกว่า 25 ชั่วโมงร้อยละ 3 ส่วนครูหญิงที่สอนสัปดาห์หนึ่งต่ำกว่า 16 ชั่วโมงร้อยละ 5 ครูหญิงสอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไปร้อยละ 95 จากตัวเลขนี้ และเส้นกราฟท้ายนี้ จะเห็นได้ว่า ครูชายและครูหญิงมีจำนวนชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์เกือบพอ ๆ กัน

ภาพที่ 6. เส้นภาพเปรียบเทียบข้อที่ตอบในการสอบใน 1 สัปดาห์ ของครูชายและครูหญิง

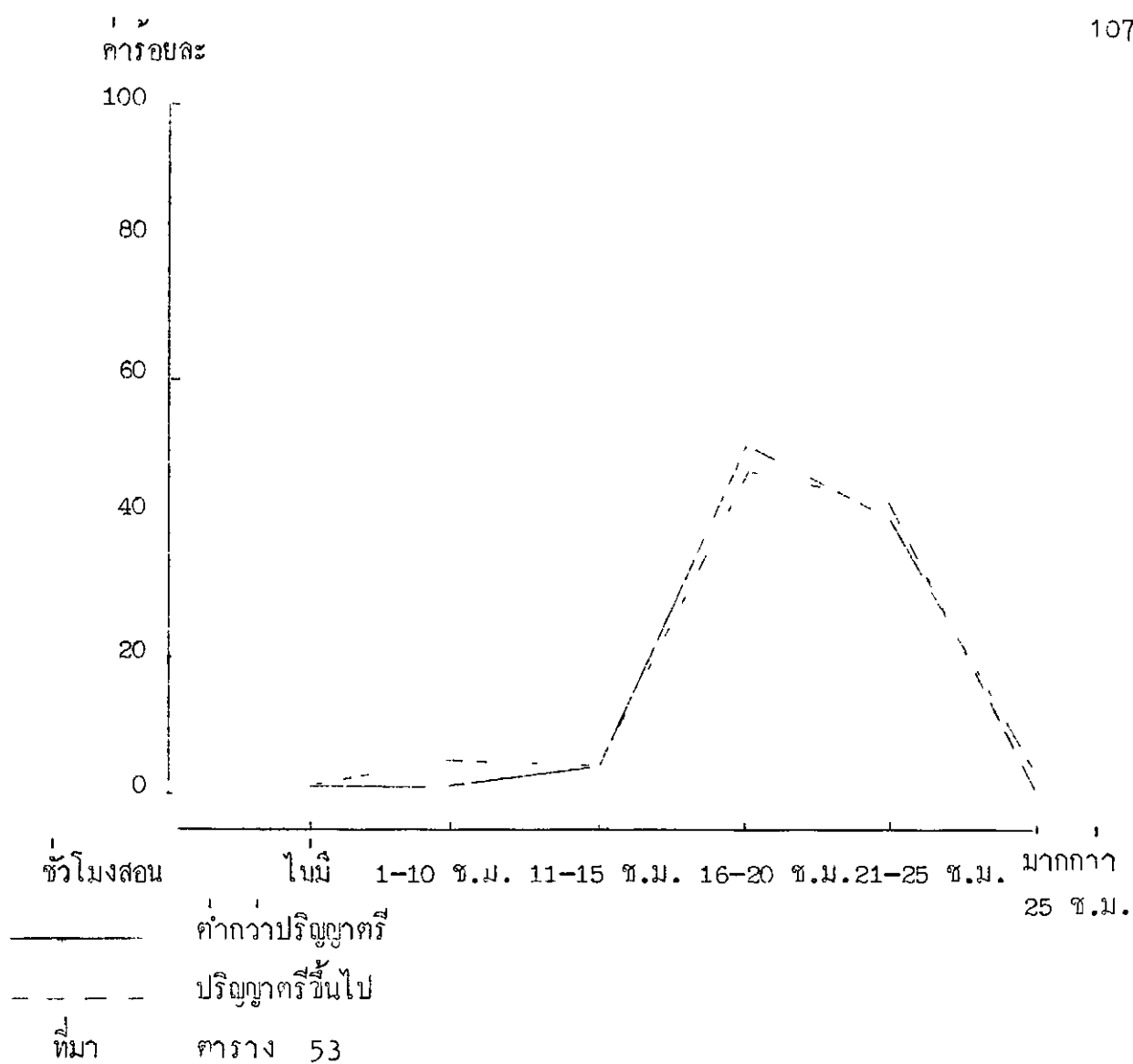
ตาราง 53. แสดงการแจกแจงชั่วโมงสอนของครู จำแนกตามวุฒิ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ	จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
	ไม่มี ช.ม.สอน	1-10 ช.ม.	11-15 ช.ม.	16-20 ช.ม.	21-25 ช.ม.	มากกว่า 25 ช.ม.
อุบลราชธานี						
ต่ำกว่าปริญญา	3	4	3	65	42	3
ปริญญาตรีขึ้นไป	1	2	—	25	8	—
มหาสารคาม						
ต่ำกว่าปริญญา	—	—	—	23	26	5
ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	—	3	13	1
นครพนม						
ต่ำกว่าปริญญา	1	1	7	56	36	2
ปริญญาตรีขึ้นไป	—	3	2	12	7	—
ร้อยเอ็ด						
ต่ำกว่าปริญญา	—	—	1	24	30	1
ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	1	4	8	—
กาฬสินธุ์						
ต่ำกว่าปริญญา	—	—	5	48	32	3
ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	1	2	6	—
รวม,						
ต่ำกว่าปริญญา	4	5	16	216	166	14
%	0.93	1.19	3.80	51.31	39.43	3.33
ปริญญาตรีขึ้นไป	1	5	4	46	42	1
%	1.01	5.05	4.04	16.47	12.42	1.01

จากตาราง 53. ครูผู้ต่ำกว่าปริญญาร้อยละ 51 สอนสัปดาห์ละ 16 ถึง 20 ชั่วโมง ร้อยละ 39 สอนสัปดาห์ละ 21 ถึง 25 ชั่วโมง ร้อยละ 3 สอนสัปดาห์ละมากกว่า 25 ชั่วโมง และร้อยละ 6 สอนต่ำกว่าสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมง

ครูผู้ต่ำกว่าปริญญาสอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไปร้อยละ 93

ครูผู้ปริญญาศรีขึ้นไปสอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไปร้อยละ 90 สอนต่ำกว่าสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงร้อยละ 10 จากตัวเลขและเส้นกราฟท้ายนี้ ชี้ให้เห็นว่า ครูผู้ทั้งสองประเภท คงกล่าวมีชั่วโมงสอนเกือบพอ ๆ กัน

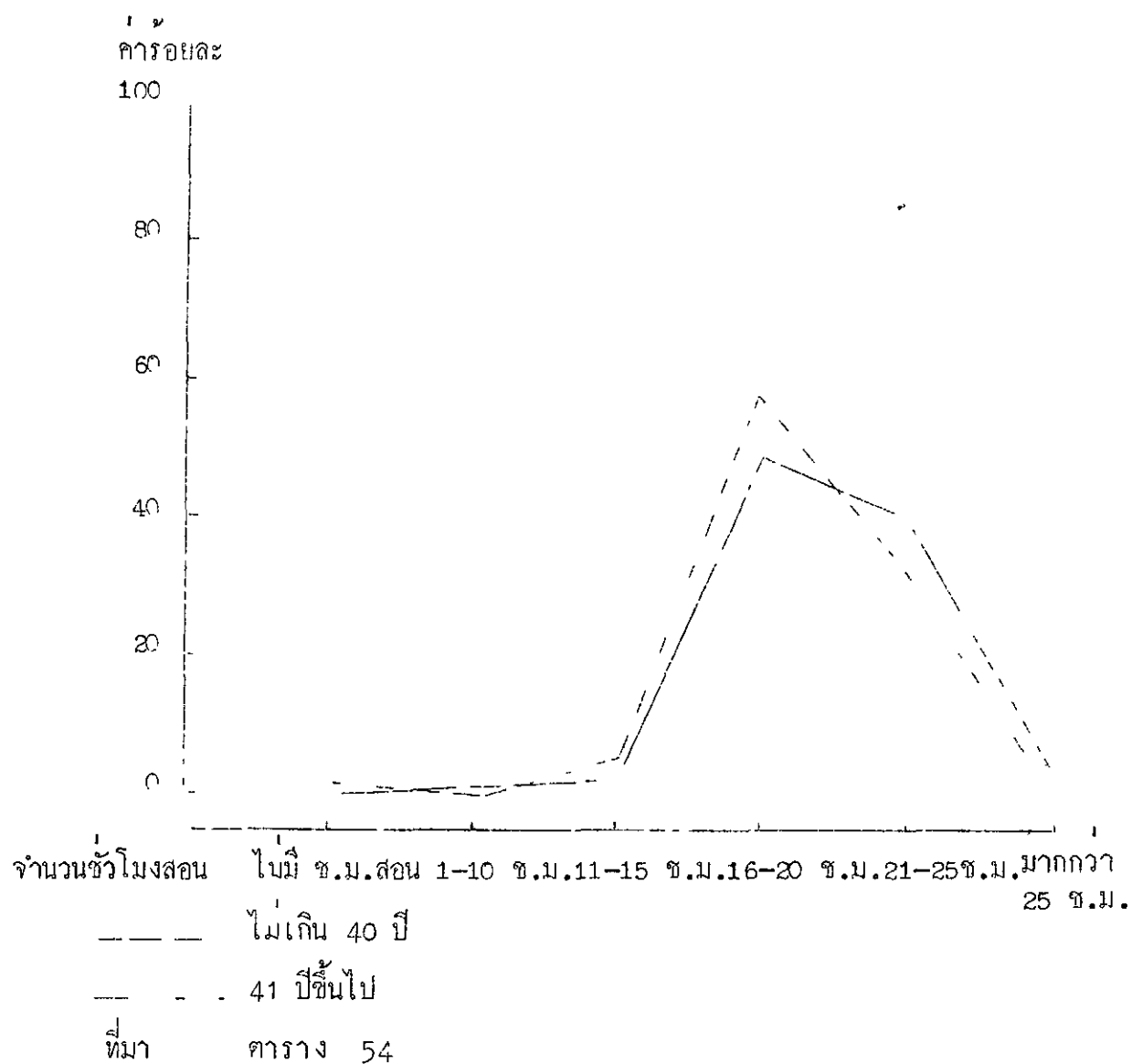

ภาพที่ 7. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงการสอนใน 1 สัปดาห์ของครูผู้ต่ำกว่าปริญญาตรี และครูปริญญาตรีขึ้นไป

ตาราง 54. แสดงการแจกแจงชั่วโมงสอนของครูจำแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุ	จำนวนชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์					
	ไม่มี ช.ม.สอน	1-10 ช.ม.	11-15 ช.ม.	16-20 ช.ม.	21-25 ช.ม.	มากกว่า 25 ช.ม.
อุบลราชธานี						
18 - 40 ปี	3	6	3	72	46	3
41 ปีขึ้นไป	1	—	—	18	4	—
มหาสารคาม						
18 - 40 ปี	—	—	—	16	33	6
41 ปีขึ้นไป	—	—	—	10	6	—
ฉะเชิงเทรา						
18 - 40 ปี	—	4	9	60	38	2
41 ปีขึ้นไป	1	—	—	8	5	—
ร้อยเอ็ด						
18 - 40 ปี	—	—	1	26	31	1
41 ปีขึ้นไป	—	—	1	2	7	—
กาฬสินธุ์						
18 - 40 ปี	—	—	2	41	33	3
41 ปีขึ้นไป	—	—	4	9	5	—
รวม						
18 - 40 ปี	3	10	15	215	181	15
%	0.68	2.28	3.42	48.97	41.23	3.42
41 ปีขึ้นไป	2	—	5	47	27	—
%	2.47	—	6.17	58.02	33.33	—

ตาราง 54. ครูอายุไม่เกิน 40 ปีสอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไป ประมาณ้อยละ 94 สอนต่ำกว่าสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมง ประมาณ้อยละ 6 ครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไปสอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไปร้อยละ 91 ต่ำกว่าสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมง ประมาณ้อยละ 9 นั่นคือ ครูอายุน้อยกับครูอายุมากมีจำนวนชั่วโมงสอนพอ ๆ กัน และส่วนใหญ่สอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไป

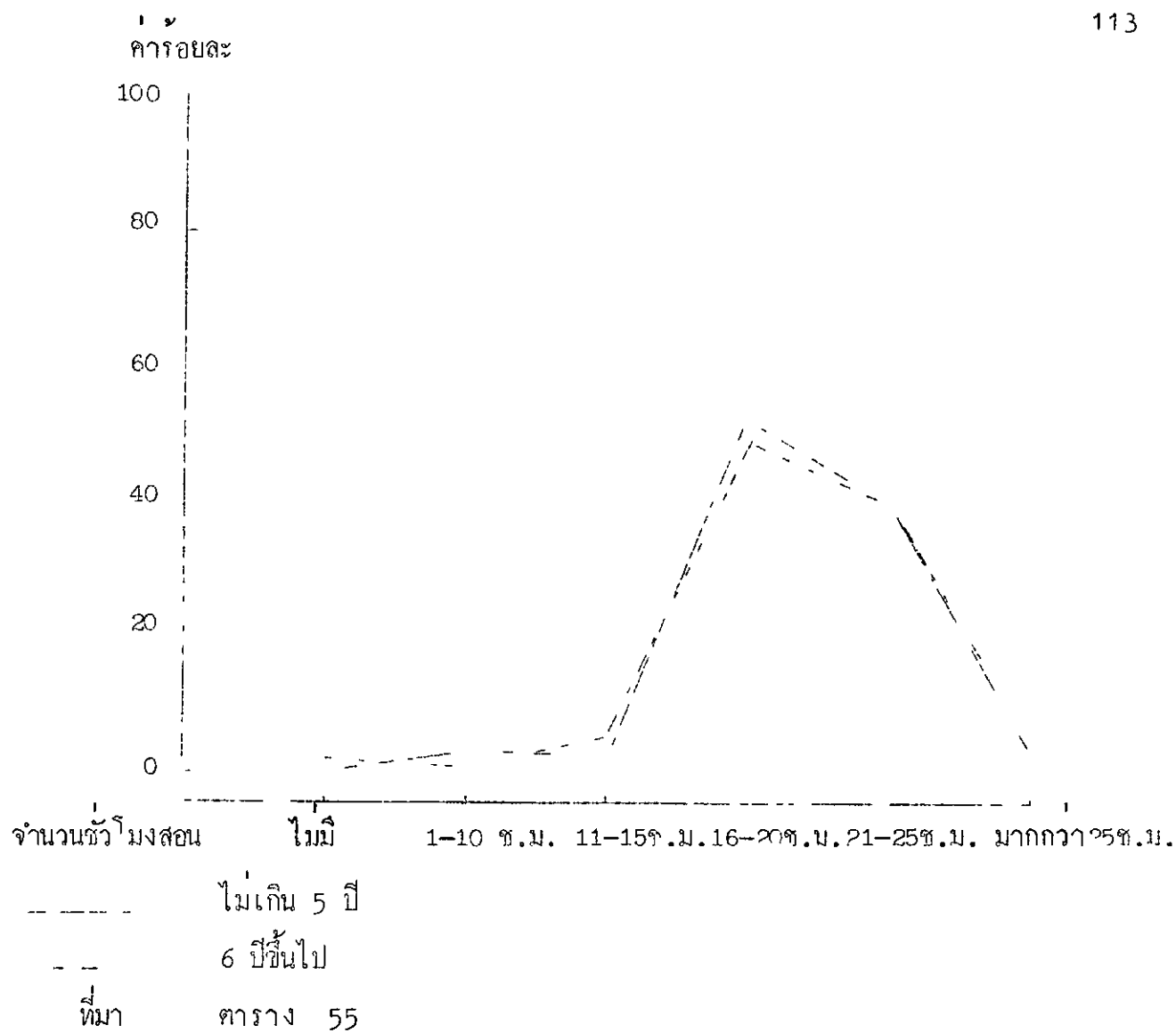

ภาพที่ 8. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ของครูอายุไม่เกิน 40 ปี และอายุ 41 ปีขึ้นไป

ตาราง 55. แสดงการแจกแจงชั่วโมงสอนของครูจำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและ อายุราชการ	ชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
	ไม่ปี ช.ม.สอน	1-10 ช.ม.	11-15 ช.ม.	16-20 ช.ม.	21-25 ช.ม.	มากกว่า 25 ช.ม.
บุคลากร						
1 - 5 ปี	—	3	1	35	20	2
6 ปีขึ้นไป	4	3	2	55	30	1
บุคลากร						
1 - 5 ปี	—	—	—	5	14	—
6 ปีขึ้นไป	—	—	—	21	25	6
นครพนม						
1 - 5 ปี	—	3	2	41	20	1
6 ปีขึ้นไป	1	1	7	27	23	1
ร้อยเอ็ด						
1 - 5 ปี	—	—	11	11	13	1
6 ปีขึ้นไป	—	—	1	17	25	—
กาฬสินธุ์						
1 - 5 ปี	—	—	1	18	18	1
6 ปีขึ้นไป	—	—	5	32	20	2
รวม						
1 - 5 ปี	—	6	5	110	85	5
%	—	2.84	2.37	52.13	40.28	2.37
6 ปีขึ้นไป	5	4	15	152	123	10
%	1.62	1.29	4.85	49.19	39.81	3.2

ตาราง 55. ครูอายุราชการไม่เกิน 5 ปีสอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไปประมาณ ร้อยละ 95 สอนสัปดาห์ละต่ำกว่า 16 ชั่วโมง ร้อยละ 5 ครูที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป สอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไปประมาณร้อยละ 92 สอนต่ำกว่าสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมง ประมาณร้อยละ 8 แสดงว่าครูเก่าและครูใหม่มีชั่วโมงสอนเหมือนกัน และส่วนใหญ่สอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไป

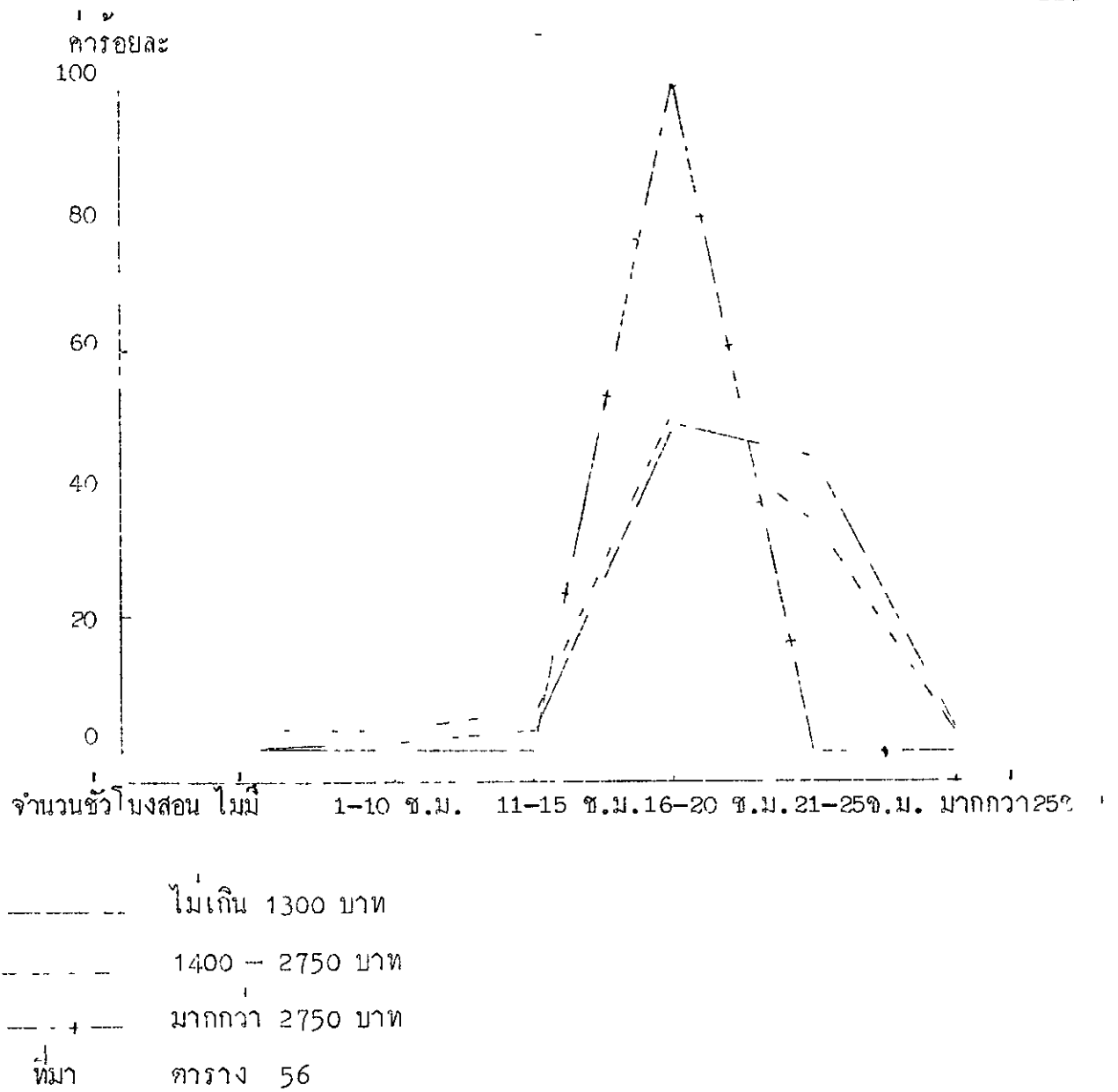
ภาพที่ 9. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ของครูที่มีอาชญากรรมไม่เกิน 5 ปี และ 6 ปีขึ้นไป

ตาราง 56. แสดงการแจกแจงจำนวนชั่วโมงสอนของครูจำแนกตามเงินเดือน
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและ เงินเดือน	จำนวนชั่วโมงสอนของครูใน 1 สัปดาห์					
	ไม่มี ช.ม.สอน	1-10 ช.ม.	11-15 ช.ม.	16-20 ช.ม.	21-25 ช.ม.	มากกว่า 25 ช.ม.
อุตรดิตถ์						
ไม่เกิน 1300 บาท	—	3	2	51	35	3
1400-2750 บาท	4	3	1	34	15	—
มากกว่า 2750 บาท	—	—	—	5	—	—
มหาสารคาม						
ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	—	12	25	3
1400-2750 บาท	—	—	—	11	14	3
มากกว่า 2750 บาท	—	—	—	—	—	—
น่าน						
ไม่เกิน 1300 บาท	—	2	5	48	39	1
1400-2750 บาท	1	2	4	20	4	1
มากกว่า 2750 บาท	—	—	—	—	—	—
นบพิตำ						
ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	—	20	22	1
1400-2750 บาท	—	—	2	8	16	—
มากกว่า 2750 บาท	—	—	—	—	—	—
กาฬสินธุ์						
ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	2	38	29	2
1400-2750 บาท	—	—	4	12	9	1
มากกว่า 2750 บาท	—	—	—	—	—	—
รวม						
ไม่เกิน 1300 บาท	—	5	9	169	150	10
%	—	1.46	2.62	49.27	43.73	2.96
1400-2750 บาท	5	5	11	38	58	5
%	2.91	2.91	6.40	51.16	33.72	2.91
มากกว่า 2750 บาท	—	—	—	5	—	—
%	—	—	—	100.00	—	—

จากตาราง 56. ครูที่เงินเดือนไม่เกิน 1300 บาท สอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไป ร้อยละ 96 ครูเงินเดือน 1400 ถึง 2750 บาท สอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไปร้อยละ 88 ครูเงินเดือน 2900 บาทขึ้นไปสอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงทั้งหมด

จากการพิจารณา จะเห็นว่าครูทั้ง 3 ระดับมีชั่วโมงสอนเกือบใกล้เคียงกัน ครูที่รับเงินเดือนค่ามีชั่วโมงสอนมากกว่า ครูที่รับเงินเดือนระดับปานกลางเล็กน้อย

ภาพที่ 10. เส้นภาพเปรียบเทียบชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์ ของครูที่มีเงินเดือนน้อย, เงินเดือนปานกลาง และเงินเดือนมาก

ตาราง 57. แสดงการแจกแจงจำนวนชั่วโมงสอนของครูใหญ่โดยเฉลี่ย
ใน 1 สัปดาห์

จำนวนชั่วโมงสอนใน 1 สัปดาห์							
	ไม่มี ช.ม.สอน	1-10 ช.ม.	11-15 ช.ม.	16- 20 ช.ม.	21-25 ช.ม.	มากกว่า 25 ช.ม.	รวม
จำนวน	7	7	14	4	1	1	34
%	20.59	20.59	11.78	11.76	2.94	2.94	100.00

จากตาราง 57. แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ส่วนมาก (41 %) สอนสัปดาห์ละ 11 ถึง 15 ชั่วโมง มีครูใหญ่จำนวน 7 คนที่ไม่มีชั่วโมงสอน และมีอยู่ 2 คนที่สอนตั้งแต่ 21 ชั่วโมงขึ้นไป

ตาราง 58. แสดงจำนวนชั่วโมงที่ครูต้องสอนซ่อมเสริมนักเรียนมีปัญหา
ใน 1 สัปดาห์

จังหวัด	จำนวนชั่วโมงที่สอนซ่อมเสริมใน 1 สัปดาห์					
	ไม่มีเลย	1-5 ช.ม.	6-10 ช.ม.	11-15 ช.ม.	16-20 ช.ม.	มากกว่า 20 ช.ม.
อุบลราชธานี	83	62	4	6	—	1
มหาสารคาม	31	39	—	—	1	—
นครพนม	67	54	6	—	—	—
ร้อยเอ็ด	35	28	6	—	—	—
กาฬสินธุ์	47	41	7	—	—	2
รวม จำนวน	263	224	23	6	1	3
%	50.58	43.08	4.42	1.15	0.19	0.85

จากตาราง 58. แสดงให้เห็นว่า ครูส่วนใหญ่ (50 %) ไม่มีชั่วโมงสอนซ่อมเสริม
รองลงมาคือ สอนสัปดาห์ละ 1 ถึง 5 ชั่วโมง (43 %) และครึ่งหนึ่งของครูในภาคศึกษามา 10
ต้องรับภาระสอนนักเรียนที่มีปัญหาหรืออาจกล่าวได้ว่า ใ้ครูใช้เวลาในการปฏิบัติงานมาก

ตาราง 59. แสดงค่าเฉลี่ยการทำงานนอกเหนืองานสอนของครู จำแนกตามเพศ วุฒิ และอายุราชการ

ประเภทของงาน	เพศ		วุฒิ		อายุราชการ	
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรีขึ้นไป	1-5 ปี	6 ปีขึ้นไป
ธุรการ	1.713	1.561	1.567	1.444	1.473	1.773
ปกครอง	3.081	2.447	2.954	2.404	2.298	2.517
ห้องสมุด	1.335	1.265	1.111	1.414	1.341	1.265
แนะแนว	1.515	1.350	1.429	1.545	1.355	1.459
กิจกรรม	2.208	1.409	2.061	2.101	1.990	2.116
บริการ	1.770	1.375	1.686	1.363	1.369	1.540
ครูประจำชั้น	2.717	2.611	2.396	2.383	2.678	2.582

หมายเหตุ ค่าของน้ำหนัก

1. หมายความว่า ไม่ได้ทำ
2. หมายความว่า ทำสัปดาห์ละ 1 - 5 ชั่วโมง
3. หมายความว่า ทำสัปดาห์ละ 6 - 10 ชั่วโมง
4. หมายความว่า ทำสัปดาห์ละ 11 - 15 ชั่วโมง
5. หมายความว่า ทำสัปดาห์ละ 16 - 20 ชั่วโมง
6. หมายความว่า ทำสัปดาห์หนึ่ง มากกว่า 20 ชั่วโมง

จากตาราง 59. แสดงให้เห็นว่า

1. งานธุรการ ครูชาย, ครูหญิง, ครูต่ำกว่าปริญญา, ครูอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป ส่วนมากทำสัปดาห์ละ 1 - 5 ชั่วโมง ครูวุฒิปริญญาตรี และครูอายุราชการ 1 - 5 ปี ส่วนมากไม่ได้ทำหรือทำเป็นส่วนน้อย

2. งานปกครอง ครูชายทำสัปดาห์ละ 11 – 15 ชั่วโมง ครูหญิงทำสัปดาห์ละ 1 – 5 ชั่วโมง ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญา และอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป ทำสัปดาห์ละ 6 – 10 ชั่วโมง ครูอายุราชการ 1 – 5 ปี ทำสัปดาห์ละ 1 – 5 ชั่วโมง
3. งานห้องสมุด เบื่อแจกแจงตามเพศ วุฒิ อายุราชการแล้ว ครูส่วนมากทำงานห้องสมุดเป็นจำนวนน้อย
4. งานแนะแนว ครูชาย ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนมากทำสัปดาห์ละ 1 – 5 ชั่วโมง นอกนั้นส่วนมากไม่ได้ทำ
5. งานกิจกรรม ครูชาย ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญา, วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ครูอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป ทำสัปดาห์ละ 1 – 5 ชั่วโมง นอกนั้นส่วนมากทำงานประเภทนี้
6. งานบริการ ครูชาย ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญา ครูอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป ส่วนมากทำสัปดาห์ละ 1 – 5 ชั่วโมง นอกนั้นทำเป็นส่วนน้อย
7. งานครูประจำชั้น ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปทำสัปดาห์ละ 1 – 5 ชั่วโมง นอกนั้นทำสัปดาห์ละ 6 – 10 ชั่วโมง

ตาราง 60. แสดงจำนวนครูที่ประเมินว่าจำนวนนักเรียนในแต่ละชั้นที่ตนเองสอน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนนักเรียนในชั้นที่สอนโดยเฉลี่ย				
	น้อยกว่า 20 คน	21-30 คน	31-40 คน	41-50 คน	มากกว่า 50 คนขึ้นไป
ฉะเชิงเทรา	3	13	41	95	4
กาฬสินธุ์	—	2	36	32	1
ขอนแก่น	5	18	50	50	4
ชัยภูมิ	2	32	34	1	—
ราชบุรี	1	5	52	32	7
รวม	11	70	213	210	16
%	2.12	13.46	40.96	40.38	3.08

จากตาราง 60. ครูส่วนมากร้อยละ 41 มีนักเรียนในชั้น 31 ถึง 40 คน ครูร้อยละ 40 มีนักเรียนในชั้น 41 ถึง 50 คน จะเห็นว่า ครูส่วนใหญ่สอนนักเรียนตั้งแต่ 31 ถึง 50 คน

ตาราง 61. แสดงจำนวนครูที่สอนตรงและไม่ตรงตามความรู้ความสามารถ
จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		สอนตรงตามความสามารถ		
		ไปตรงทั้งหมด	ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง	ตรงทั้งหมด
อุบลราชธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	52	58
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	16	20
มหาสารคาม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	20	31
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	8	6
นครพนม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	32	59
	ปริญญาตรีขึ้นไป	5	5	14
ร้อยเอ็ด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	26	24
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	6	7
กาฬสินธุ์	ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	40	39
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	4	3
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	40	170	211
	%	2.50	40.38	50.12
	ปริญญาตรีขึ้นไป	10	39	50
	%	10.10	39.39	50.51

จากการาง 61. ครูผู้ค้ำกว่าปริญญา 50 % และครูผู้ปริญญาขึ้นไป 51 % ส่วนใหญ่สอนตรงตามความรู้ความสามารถของตน แต่ยังมีครูผู้ค้ำกว่าปริญญาคือร้อยละ 50 และครูผู้ปริญญาคือร้อยละ 49 ส่วนไม่ตรงตามความรู้ความสามารถ อาจกล่าวได้ว่า การบรรจุครูเข้าสอนพิจารณาให้สอนตรงตามวิชาเอกนั้น เป็นไปได้เพียง 50 % เท่านั้น

ตาราง 62. แสดงปัญหาใหญ่ ในคํานการจํการเข้าสอน

	ปัญหาในการจํการเข้าสอน				รวม
	ไม่มี	ครูมีความสามารถ ไม่ตรงวิชาที่สอน	มีครูไม่พอ	ครูไม่ชอบสอนในบางวิชา	
จำนวน	6	6	18	4	34
%	17.65	17.65	52.94	11.76	100.00

จากตาราง 62. แสดงให้เห็นว่า ปัญหาในการจํการเข้าสอนที่สำคัญที่สุดคือ
ครูไม่พอ (53 %) ปัญหาครูไม่ชอบสอนในบางวิชามีน้อยที่สุด (11 %)

ตาราง 63. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีครูสาขาวิชาต่าง ๆ ไม่พอและเกินต้องการ
จำแนกเป็นรายจังหวัด

วิชา	อุบลราชธานี		มหาสารคาม		น.รพนม		ร้อยเอ็ด		กาฬสินธุ์		รวม			
	ขาด	เกิน	ขาด	เกิน	ขาด	เกิน	ขาด	เกิน	ขาด	เกิน	ขาด	%	เกิน	%
ภาษาไทย	6	—	1	—	2	—	2	1	2	—	13	34.24	1	2.94
ภาษาอังกฤษ	9	—	2	—	6	—	4	—	2	—	23	67.65	—	—
คณิตศาสตร์	7	—	—	1	3	—	4	—	3	—	17	50.00	1	2.94
วิทยาศาสตร์	8	—	—	1	2	—	1	—	3	—	12	35.29	1	2.94
สังคมศึกษา	4	—	1	—	2	—	2	1	—	—	9	26.47	1	2.94
ศิลปศึกษา	7	—	3	—	4	—	4	—	4	—	22	64.71	—	—
พลานามัย	8	—	2	—	4	—	5	—	5	—	24	70.59	—	—
บรรณารักษ์	8	—	3	—	4	—	4	—	6	—	25	73.53	—	—
ดนตรี	8	—	2	—	6	—	4	—	6	—	26	76.47	—	—
เสรีภาพศึกษา	9	—	2	—	5	—	4	—	5	—	25	73.53	—	—

จากตาราง 63. จะเห็นว่า

โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ขาดครูภาษาไทยร้อยละ 34 และมีครูเกินร้อยละ 3
คือครูภาษาไทยเกิน 1 คนที่จังหวัดร้อยเอ็ด

โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ขาดครูภาษาอังกฤษร้อยละ 68

โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ขาดครูคณิตศาสตร์ร้อยละ 50 และมีครูเกิน 1 คนคือ
ครูที่จังหวัดมหาสารคาม

โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ขาดครูวิทยาศาสตร์ร้อยละ 35 มีครูเกิน 1 คน
ที่จังหวัดมหาสารคาม

โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ชาคครูสังคมศึกษาร้อยละ 26 และมีครูเกิน 1 คน
ที่จังหวัดร้อยเอ็ด

โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ชาคครูศิลปศึกษาร้อยละ 65

โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ชาคครูพลานามัยร้อยละ 71

โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ชาคครูบรรณารักษ์ร้อยละ 74

โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ชาคครูแนะแนวร้อยละ 76

โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ชาคครูโสตทัศนศึกษาร้อยละ 74

แสดงว่าครูที่ขาดมากที่สุดในการศึกษานี้คือ ครูสาขาวิชาแนะแนว บรรณารักษ์
โสตทัศนศึกษา พลานามัย ภาษาอังกฤษ ศิลปศึกษาและคณิตศาสตร์ ส่วนครูสาขาวิชาที่ขาด
และมีเกินเล็กน้อยในขณะเดียวกัน ก็คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา

ตาราง 64. แสดงจำนวนโรงเรียนที่มีความต้องการครูเพิ่มอีกในปีการศึกษา 2513
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	เพียงพอแล้ว	1-2 คน	3-5 คน	6-10 คน	มากกว่า 10 คน
อุบลราชธานี	1	1	7	2	—
มหาสารคาม	—	—	3	1	—
นครพนม	—	1	3	1	2
ร้อยเอ็ด	—	2	3	1	—
กาฬสินธุ์	—	1	3	2	—
รวม	1	5	19	7	2
%	2.94	14.71	55.88	20.59	5.88

จากตาราง 64. โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ต้องการครูเพิ่มในปี พ.ศ. 2513
จำนวน 3 - 5 คน ร้อยละ 56 6 ถึง 10 คน ร้อยละ 21 มากกว่า 10 คน ร้อยละ 6
ส่วนโรงเรียนที่มีครูเพียงพอ และต้องการ 1 ถึง 2 คน ร้อยละ 18 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียน
ส่วนใหญ่คือ ประมาณ 3 ใน 4 ต้องการครูเพิ่มอีกเป็นจำนวนมาก ก่อตั้งแค่ 3 คนขึ้นไป
จากตัวเลขนี้ ชี้ให้เห็นว่า ในปีการศึกษาที่ครูที่ขาดมีอยู่ประมาณ 200 คน

ตาราง 65. แสดงความเหมาะสมของงานนอกเหนืองานสอนกับความรู้ความสามารถ
ของครู จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		งานที่ได้รับมอบหมายเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
อุบลราชธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.11	8	60	37	12
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	3	16	14	2
มหาสารคาม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	4	25	19	6
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	5	6	4	2
นครพนม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	4	60	31	7
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	14	10	—
ร้อยเอ็ด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	—	5	41	10	—
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	1	10	—	2
กาฬสินธุ์	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	6	56	17	8
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	3	3	2	—
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	27	242	114	33
	%	1.19	6.41	57.48	27.08	7.84
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2	12	49	30	6
	%	2.02	12.12	49.49	30.30	6.60

จากตาราง 65. ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 92 ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ 86
ได้รับมอบหมายงานนอกเหนือจากงานสอนเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตน แสดงว่าครู
ส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายงานนอกเหนือจากงานสอนตรงตามความสามารถและเหมาะสม

ตาราง 66. แสดงการรายเฉลี่ยเวลาที่ใช้เตรียมตัวเข้าสอนเมื่อสัปดาห์เริ่มแล้ว
เวลาที่อยู่โรงเรียนก่อนโรงเรียนเช้าและหลังโรงเรียนเลิกแล้ว จำแนกเป็น
รายจังหวัด

จังหวัด	การใช้เวลาเตรียมตัว เข้าสอน *	ถึงโรงเรียนก่อน เวลาเข้าเรียน **	อยู่โรงเรียน หลังโรงเรียนเลิก *
อุบลราชธานี	4.185	3.455	3.217
มหาสารคาม	4.140	3.295	3.464
นครพนม	4.165	3.409	3.496
ร้อยเอ็ด	4.028	3.405	3.478
กาฬสินธุ์	4.344	3.134	3.247
รวม	4.144	3.355	2.946

หมายเหตุ

గామాదనక

1. หมายความว่า ใช้เวลามากกว่า 15 นาที *
2. หมายความว่า ใช้เวลา 11 - 15 นาที *
3. หมายความว่า ใช้เวลา 6 - 10 นาที *
4. หมายความว่า ใช้เวลา 1 - 5 นาที *
5. หมายความว่า เข้าสอนทันที *
1. ตรงเวลาพอดี **
2. น้อยกว่า 15 นาที **
3. 15 - 30 นาที **
4. 31 - 60 นาที **
5. มากกว่า 60 นาที **

จากตาราง 66. แสดงให้เห็นว่า ครูส่วนใหญ่ใช้เวลาเตรียมตัวเข้าสอนประมาณ
1 - 5 นาที มาถึงโรงเรียนก่อนเข้าเรียนประมาณ 15 - 30 นาที และกลับหลังโรงเรียนแล้ว
ประมาณ 15 - 30 นาทีโดยเฉลี่ย หรือครูส่วนใหญ่ปฏิบัติคนเหมาะสม

ตาราง 67. แสดงจำนวนวันลาิจและลาป่วยของครูในภาคกัน ปีการศึกษา 2513
จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเพศ		จำนวนวันลาิจและลาป่วย				
		มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา
อุบลราชธานี	ชาย	1	—	5	36	35
	หญิง	4	1	5	53	16
มหาสารคาม	ชาย	2	—	1	32	9
	หญิง	—	1	1	18	7
นครพนม	ชาย	—	2	5	26	36
	หญิง	1	2	8	25	22
ร้อยเอ็ด	ชาย	—	1	5	11	16
	หญิง	1	—	1	21	13
กาฬสินธุ์	ชาย	1	3	6	38	12
	หญิง	1	1	—	29	6
รวม	ชาย	4	6	22	143	108
	%	1.41	2.12	7.77	50.53	38.16
	หญิง	7	5	15	146	64
	%	2.95	2.11	6.33	61.60	27.00

จากตาราง 67. ครูชายส่วนใหญ่ร้อยละ 51 มีวันลา 1 ถึง 5 วัน ครูหญิงร้อยละ 62 มีวันลาระหว่าง 1 ถึง 5 วัน และจากตัวเลข แสดงว่าครูหญิงมีวันลามากกว่าครูชาย

ตาราง 68. แสดงจำนวนวันลาป่วยและลาป่วยของครูในภาคต้น ปีการศึกษา 2513
จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		จำนวนวันลาป่วยและลาป่วย				
		มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา
อุบลราชธานี	ต่ำกว่าปริญญา	4	1	3	69	43
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	7	20	8
มหาสารคาม	ต่ำกว่าปริญญา	2	1	1	35	15
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	1	5	11
นครพนม	ต่ำกว่าปริญญา	1	4	12	45	11
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	1	6	17
ร้อยเอ็ด	ต่ำกว่าปริญญา	1	1	3	26	25
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	3	6	4
กาฬสินธุ์	ต่ำกว่าปริญญา	2	2	6	61	17
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	2	—	6	1
รวม	ต่ำกว่าปริญญา	10	9	25	236	141
	%	2.38	2.14	5.94	56.06	33.49
	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	2	12	43	41
	%	1.01	2.02	12.12	43.43	41.11

จากตาราง 68. ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาส่วนใหญ่ร้อยละ 56 มีวันลา ระหว่าง 1 ถึง 5 วัน ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปส่วนใหญ่ร้อยละ 43 มีวันลา ระหว่าง 1 ถึง 5 วัน แสดงว่าครูวุฒิต่ำกว่าปริญญา มีวันลามากกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป จากการเปรียบเทียบจำนวนครูที่ไม่มีวันลา ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปไม่มีวันลาเลย มีเปอร์เซ็นต์สูงเช่นกัน

ตาราง 69. แสดงจำนวนวันลาภิจและลาป่วยของครูในภาคต้น ปีการศึกษา 2513
จาแนกตามอายุ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุ		จำนวนวันลาภิจและลาป่วย				
		มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา
อุบลราชธานี	ไม่เกิน 40 ปี	3	—	9	74	47
	41 ปีขึ้นไป	2	1	1	15	4
มหาสารคาม	ไม่เกิน 40 ปี	2	1	1	28	23
	41 ปีขึ้นไป	—	—	1	12	3
นครพนม	ไม่เกิน 40 ปี	—	2	12	46	53
	41 ปีขึ้นไป	1	2	1	5	5
ร้อยเอ็ด	ไม่เกิน 40 ปี	1	—	4	27	26
	41 ปีขึ้นไป	—	1	2	5	3
กาฬสินธุ์	ไม่เกิน 40 ปี	2	4	5	56	12
	41 ปีขึ้นไป	—	—	1	11	6
รวม	ไม่เกิน 40 ปี	8	7	31	231	161
	%	1.83	1.60	7.08	52.74	36.76
	41 ปีขึ้นไป	3	4	6	48	21
	%	3.66	4.88	7.32	55.54	25.61

จากตาราง 69. ครูอายุไม่เกิน 40 ปีส่วนใหญ่ร้อยละ 53 และครูอายุ 41 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ร้อยละ 59 มีวันลา ระหว่าง 1 ถึง 5 วัน และในจำนวนครูที่ไม่มีวันลา มีครูอายุไม่เกิน 40 ปีร้อยละ 37 และครูอายุ 41 ปีขึ้นไปร้อยละ 26 แสดงว่าครูที่มีอายุน้อยกว่ามีวันลา มากกว่าครูที่มีอายุน้อย

ตาราง 70. แสดงจำนวนวันลาิจและลาป่วยของครูในภาคต้น ปีการศึกษา 2513
จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุราชการ		จำนวนวันลาิจและลาป่วย				
		มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา
อุบลราชธานี	1 - 5 ปี	2	—	2	27	30
	6 ปีขึ้นไป	3	1	8	62	21
มหาสารคาม	1 - 5 ปี	—	—	1	7	11
	6 ปีขึ้นไป	2	1	1	33	15
นครพนม	1 - 5 ปี	—	1	3	17	46
	6 ปีขึ้นไป	1	3	10	34	12
ร้อยเอ็ด	1 - 5 ปี	—	—	1	10	15
	6 ปีขึ้นไป	1	1	5	22	14
กาฬสินธุ์	1 - 5 ปี	2	3	2	21	10
	6 ปีขึ้นไป	—	1	4	46	8
รวม	1 - 5 ปี	4	4	9	82	112
	%	1.90	1.90	4.27	38.86	53.05
	6 ปีขึ้นไป	7	7	28	197	70
	%	2.27	2.27	9.06	63.75	22.65

จากตาราง 70. ครูใหม่ส่วนมากร้อยละ 53 ไม่มีวันลาเลย ส่วนครูที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป ส่วนมากร้อยละ 64 มีวันลา ระหว่าง 1 - 5 วัน แสดงว่าจำนวนวันลาของครู น่าจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอายุราชการ

ตาราง 71. แสดงจำนวนวันลาิจและจำป่วยของครูไปภาคต้น ปีการศึกษา 2511
จำแนกตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเงินเดือน	จำนวนวันลากิจและลาป่วย					
	มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา	
อุบลราชธานี	ไม่เกิน 1300 บาท	1	—	3	53	37
	1400 — 2750 บาท	3	1	7	34	12
	มากกว่า 2750 บาท	1	—	—	2	2
มหาสารคาม	ไม่เกิน 1300 บาท	2	1	1	22	14
	1400 — 2750 บาท	—	—	1	18	12
	มากกว่า 2750 บาท	—	—	—	—	—
นครพนม	ไม่เกิน 1300 บาท	—	2	7	35	51
	1400 — 2750 บาท	1	2	6	16	7
	มากกว่า 2750 บาท	—	—	—	—	—
ร้อยเอ็ด	ไม่เกิน 1300 บาท	1	—	2	16	24
	1400 — 2750 บาท	—	1	4	16	—
	มากกว่า 2750 บาท	—	—	—	—	—
กาฬสินธุ์	ไม่เกิน 1300 บาท	2	4	5	47	13
	1400 — 2750 บาท	—	—	1	20	5
	มากกว่า 2750 บาท	—	—	—	—	—
รวม	ไม่เกิน 1300 บาท	6	7	18	173	139
	%	1.75	2.04	5.25	50.44	40.52
	1400 — 2750 บาท	4	4	19	104	41
	%	2.33	2.33	11.05	60.47	23.81
	มากกว่า 2750 บาท	1	—	—	2	2
	%	20.00	—	—	40.00	40.00

จากการาง 71. ครูเงินเคื่อนน้อยร้อยละ 50 มีวันลา 1 ถึง 5 วัน ครูเงินเคื่อนปานกลางร้อยละ 60 และครูเงินเคื่อนสูงร้อยละ 40 มีวันลา 1 ถึง 5 วัน ในจำนวนครูที่ไม่มีวันลา ครูเงินเคื่อนน้อยร้อยละ 41 ครูเงินเคื่อนปานกลางร้อยละ 24 และครูเงินเคื่อนสูงร้อยละ 40 ไม่มีวันลาเลย และครูเงินเคื่อนสูง 1 ใน 5 คนมีวันลาเกินกว่า 15 วัน

จากการางนี้แสดงให้เห็นว่า ครูเงินเคื่อนน้อยส่วนใหญ่ไม่มีวันลา เมื่อเงินเคื่อนสูงขึ้นครูมีโอกาสลาสูงขึ้นด้วย อาจสรุปไ้ได้ว่า จำนวนวันลาของครูแบ่งไปตามระดับเงินเคื่อนหรืออาจกล่าวไ้ว่าค่าสหสัมพันธ์ของวันลากับเงินเคื่อนของครูที่มีเงินเคื่อน 2750 บาทลงมา น่าจะเป็นบวกมากกว่าเป็นลบ แต่เป็นที่น่าสังเกทว่า ถ้าครูเงินเคื่อนสูงกว่า 2750 บาทขึ้นไป ไม่มีวันลาเพียง 2 คนใน 5 คน

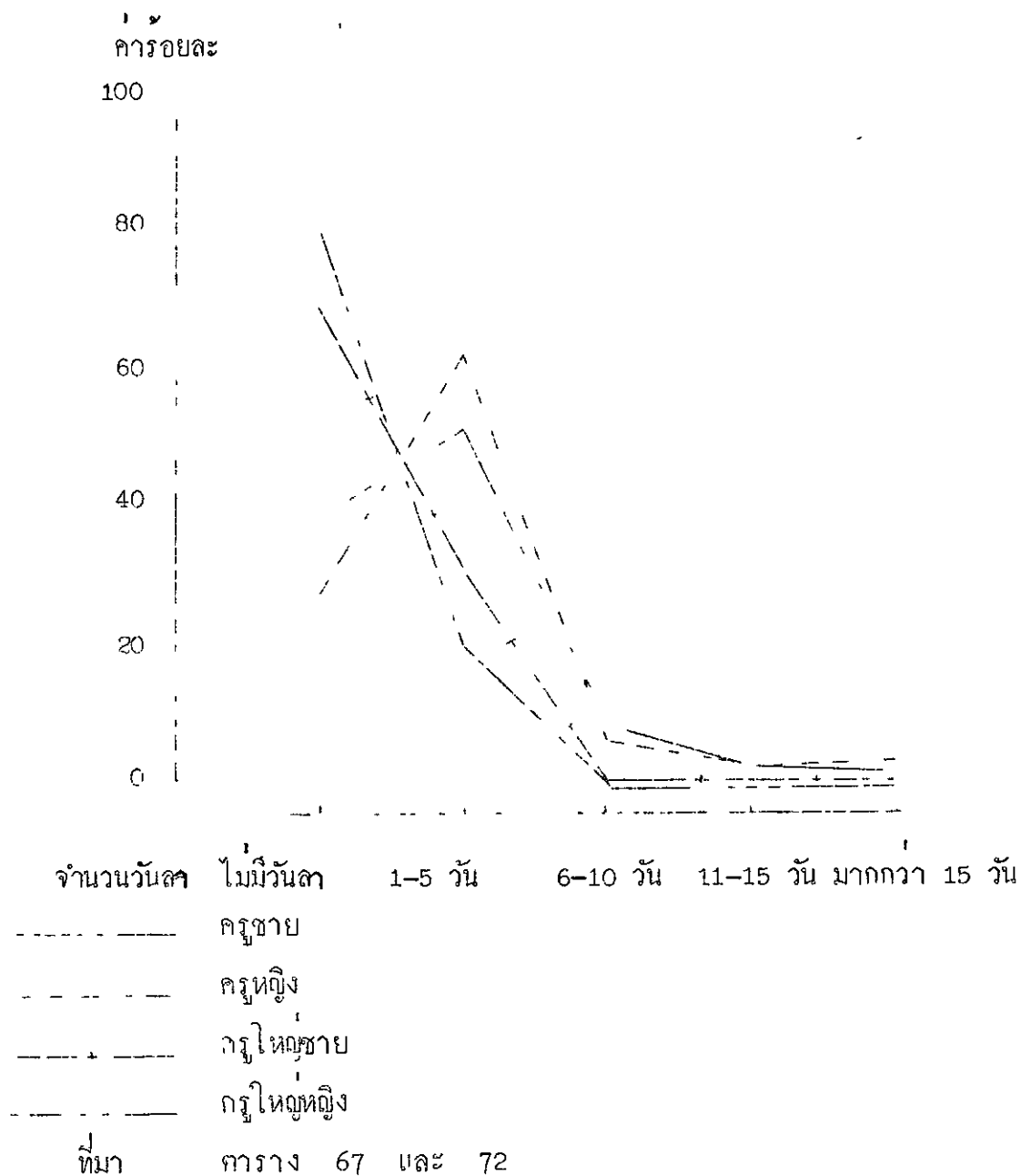
ตาราง 72. แสดงจำนวนวันลาภิจและลาป่วยของครูใหญ่ในภาคคันปีการศึกษา 2513
จากแบบสอบถามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และเงินเดือน

คุณสมบัติของครูใหญ่		จำนวนวันลาภิจลาป่วย				
		มากกว่า 15 วัน	11-15 วัน	6-10 วัน	1-5 วัน	ไม่มีวันลา
เพศ	ชาย	—	—	—	9	20
	%	—	—	—	31.03	68.97
	หญิง	—	—	—	1	4
	%	—	—	—	20.00	80.00
วุฒิ	ต่ำกว่าปริญญา	—	—	—	6	16
	%	—	—	—	27.27	72.73
	ปริญญาตรีขึ้นไป	—	—	—	4	8
	%	—	—	—	33.33	66.67
อายุ	ไม่เกิน 40 ปี	—	—	—	9	7
	%	—	—	—	56.25	43.75
	41 ปีขึ้นไป	—	—	—	1	17
	%	—	—	—	5.56	94.44
จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่	1 - 5 ปี	—	—	—	7	12
	%	—	—	—	36.84	63.16
	6 ปีขึ้นไป	—	—	—	2	13
	%	—	—	—	13.30	86.67
เงินเดือน	ไม่เกิน 1300 บาท	—	—	—	1	2
	%	—	—	—	33.33	66.67
	1400-2750 บาท	—	—	—	7	12
	%	—	—	—	36.84	63.16
	มากกว่า 2750 บาท	—	—	—	2	10
	%	—	—	—	16.67	83.33

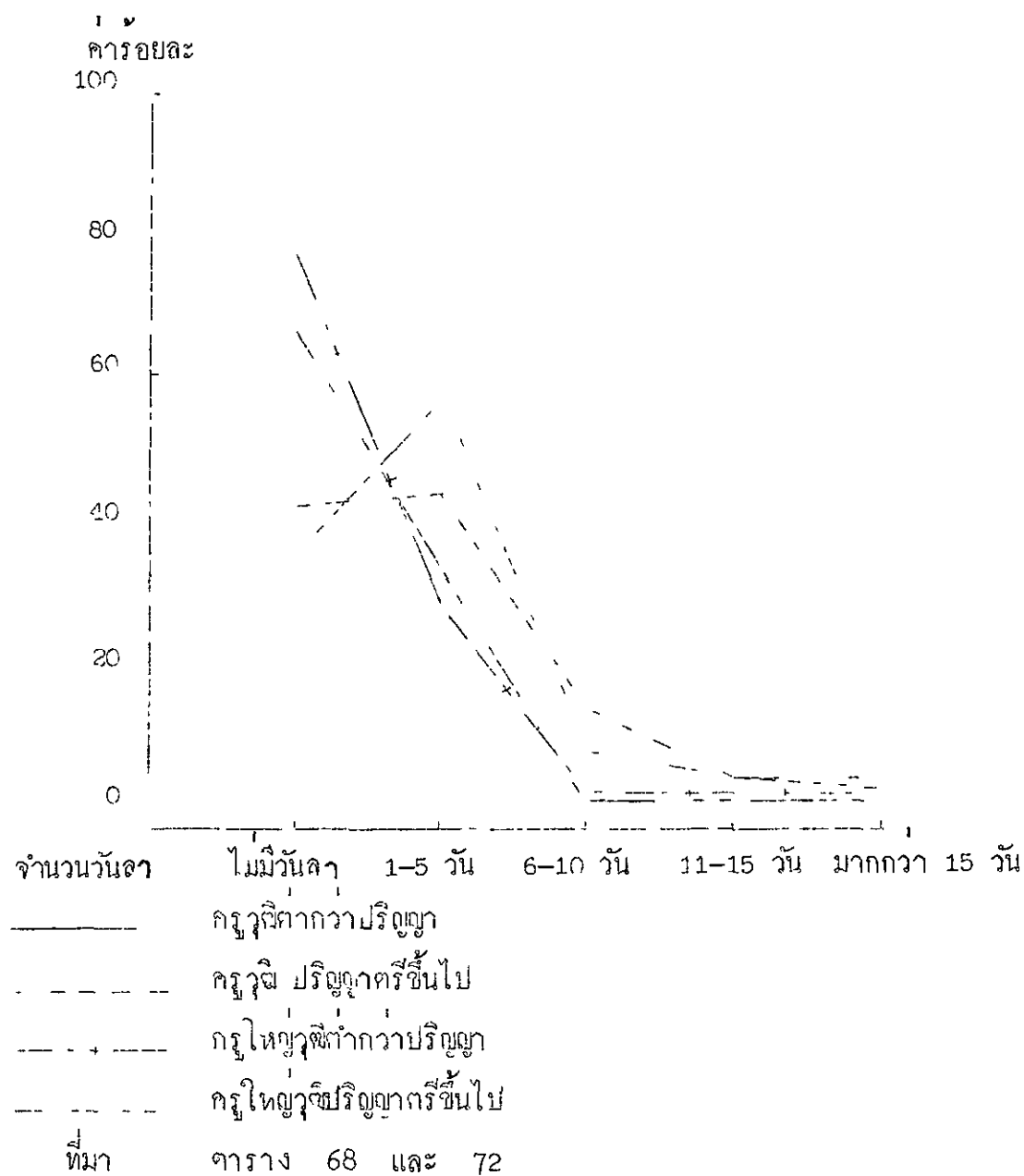
จากการวาง 72 กฎใหญ่ชายร้อยละ 69 และกฎใหญ่หญิงร้อยละ 80 ไม่มีวันลา
 กฎใหญ่ผู้ต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 73 และวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ 67 ไม่มีวันลา กฎใหญ่
 อายุไม่เกิน 40 ปีส่วนมากร้อยละ 56 มีวันลา 1 ถึง 5 วัน กฎใหญ่อายุ 41 ปีขึ้นไปร้อยละ
 94 ไม่มีวันลา กฎใหญ่ที่เป็นกฎใหญ่ 1 ถึง 5 ปี ร้อยละ 63 และกฎใหญ่ที่เป็นกฎใหญ่ 6 ปี
 ขึ้นไปร้อยละ 87 ไม่มีวันลา กฎใหญ่เงินเดือนต่ำร้อยละ 68 เงินเดือนปานกลางร้อยละ
 63 และเงินเดือนสูงร้อยละ 83 ไม่มีวันลา

จากการวางนี้แสดงว่า

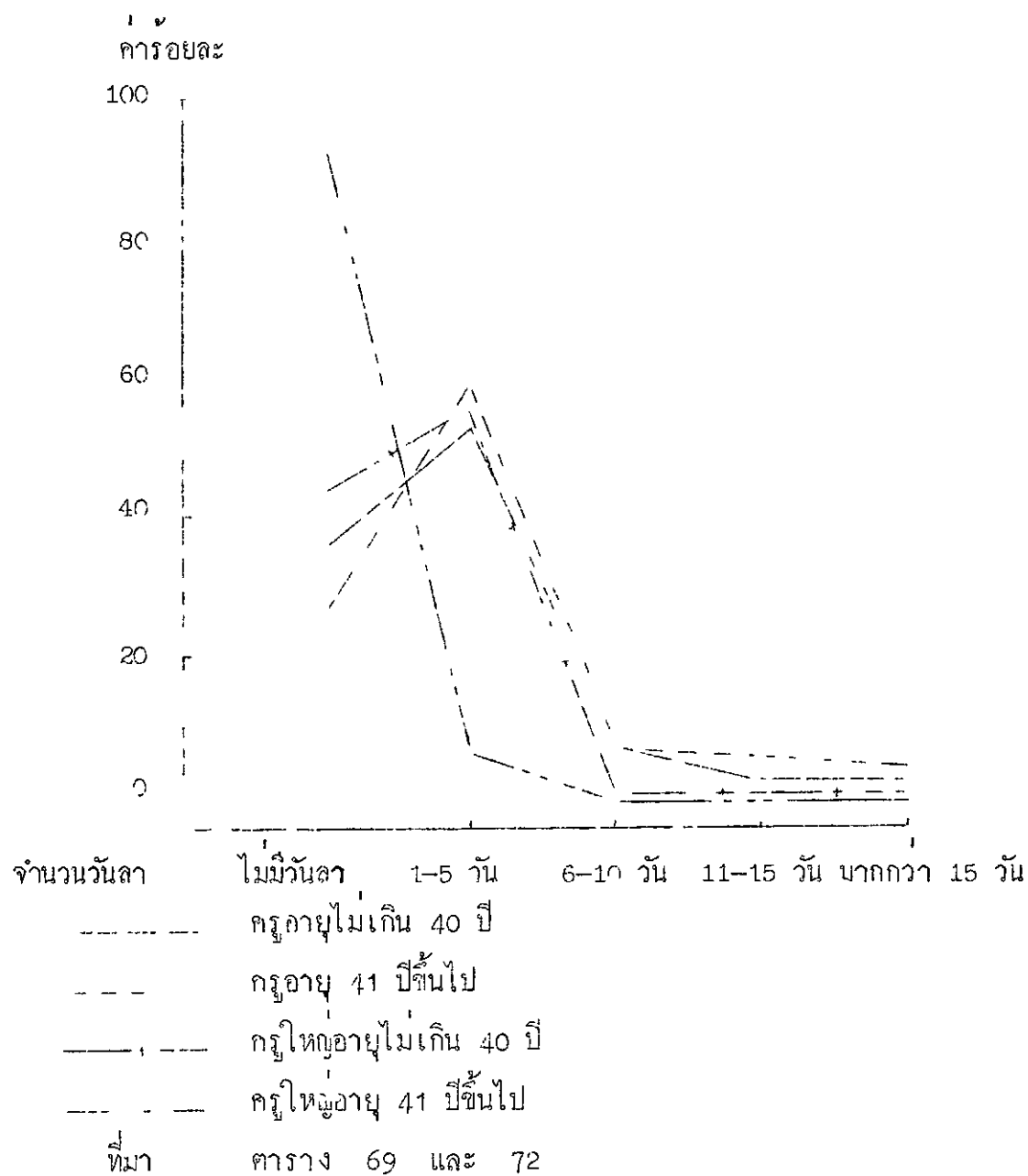
กฎใหญ่หญิงไม่มีวันลามากกว่ากฎใหญ่ชาย
 กฎใหญ่ผู้ต่ำกว่าปริญญาไม่มีวันลามากกว่ากฎใหญ่วุฒิปริญญาตรีขึ้นไป
 กฎใหญ่อายุสูงไม่มีวันลาจำนวนมากกว่ากฎใหญ่อายุน้อย
 กฎใหญ่ที่เป็นกฎใหญ่มานานไม่มีวันลา มีจำนวนมากกว่ากฎใหญ่ที่เพิ่งเป็นกฎใหญ่
 กฎใหญ่ที่มีเงินเดือนสูงไม่มีวันลา มีจำนวนสูงกว่ากฎใหญ่ที่มีเงินเดือนต่ำ

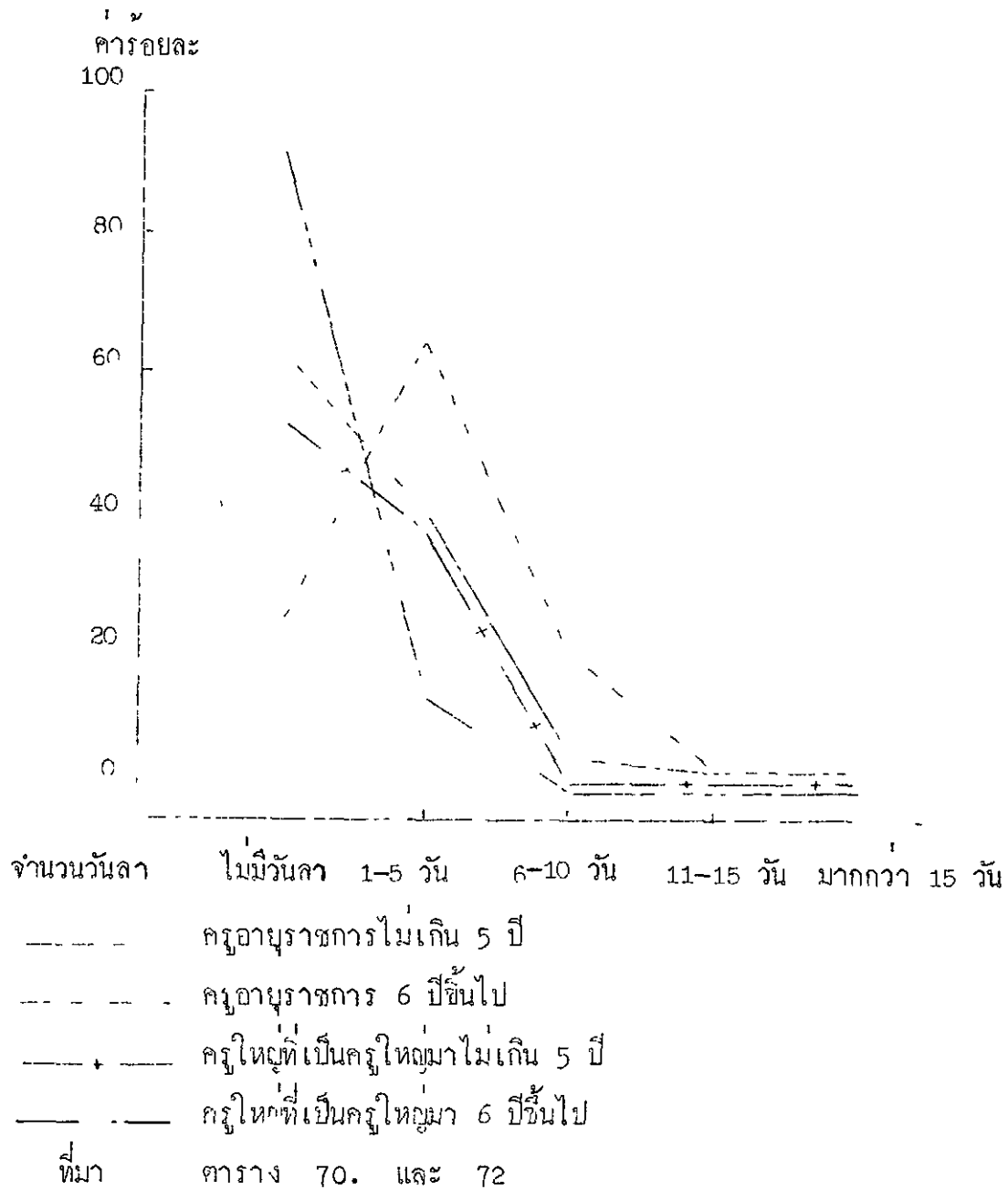
ภาพที่ 11. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้น ปีการศึกษา 2513
ของครูชาย ครูหญิง ครูใหญ่ชาย ครูใหญ่หญิง

ภาพที่ 12. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 ของครูและครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญ ครูและครูใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาศรีขึ้นไป

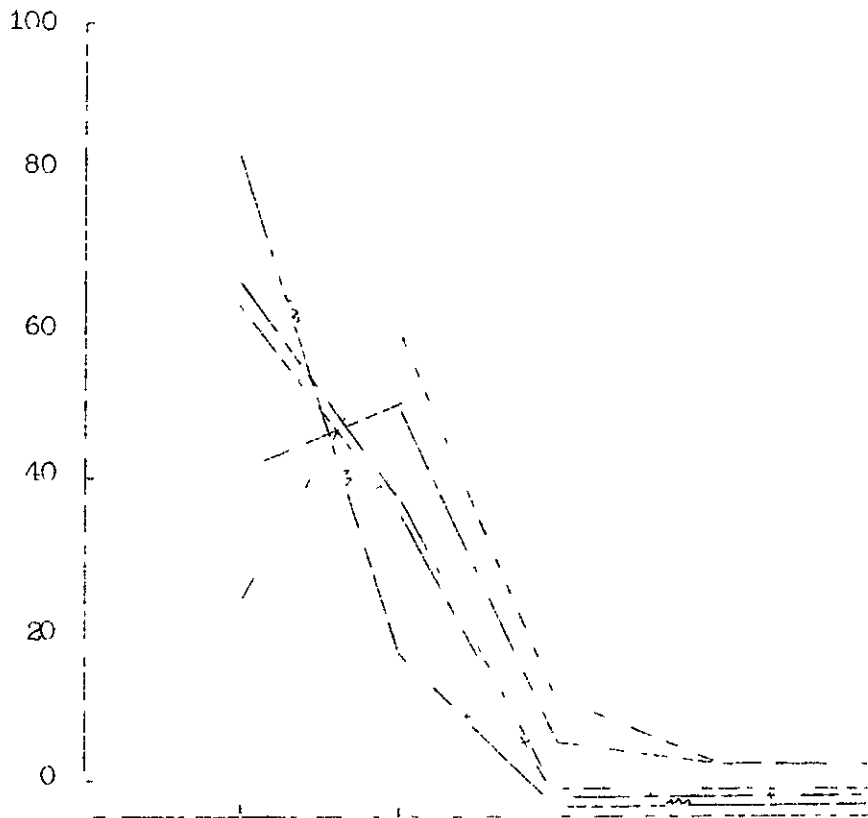

ภาพที่ 13. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้น ปีการศึกษา 2513
ของครูและครูใหญ่ที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ครูและครูใหญ่ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป

ภาพที่ 1. - เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 ของครูที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปีและครูที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป ครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่มาไม่เกิน 5 ปี ครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่ 6 ปีขึ้นไป

การยอยละ

จำนวนวันลา ไม่มีวันลา 1-5 วัน 6-10 วัน 11-15 วัน มากกว่า 15 วัน

—————	ครูเงินเดือนไม่เกิน 1300 บาท
- - - - -	ครูเงินเดือน 1400 - 2750 บาท
	ครูเงินเดือนมากกว่า 2750 บาท
— — — —	ครูใหญ่เงินเดือนไม่เกิน 1300 บาท
— — — —	ครูใหญ่เงินเดือน 1400 - 2750 บาท
— — — —	ครูใหญ่เงินเดือนมากกว่า 2750 บาท
ที่มา	ตาราง 71 และ 72

ภาพที่ 15. เส้นภาพเปรียบเทียบจำนวนวันลาในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 ของครู และครูใหญ่ที่มีเงินเดือนน้อย ปานกลาง และเงินเดือนมาก

ตาราง 73. แสดงจำนวนครูที่เข้าสอนแทนครูที่ไม่มา จาแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การเข้าสอนแทนครูที่ไม่มา			
	ไม่ยกยแทน	แทนน้อยครั้ง	แทนมากครั้ง	รวม
อุบลราชธานี	6	88	62	156
มหาสารคาม	2	31	38	71
นครพนม	8	54	65	127
ร้อยเอ็ด	—	31	38	69
กาฬสินธุ์	—	35	62	97
รวม	16	239	265	520
%	3.08	45.96	50.97	100.00

จากตาราง 73. ครูในภาคศึกษา 10 ส่วนมากคือร้อยละ 51 เข้าสอนแทนครูที่ไม่มา
 มากครั้ง รองลงมาคือส่วนแทนน้อยครั้งร้อยละ 46 และไม่ยกยแทนร้อยละ 3 แสดงว่าครู
 ในภาคศึกษานี้ ส่วนใหญ่เข้าสอนแทนครูอื่นมากครั้ง

ตาราง 74. แสดงจำนวนครูที่สังเกตการปล่อยให้ชั้นว่างโดยไม่มีครูเข้าสอน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การปล่อยให้ชั้นว่างโดยไม่มีครูเข้าสอน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มีเลย
อุบลราชธานี	2	5	15	92	42
มหาสารคาม	1	1	3	46	20
นครพนม	—	3	10	79	35
ร้อยเอ็ด	—	—	5	49	15
กาฬสินธุ์	2	1	6	60	28
รวม	5	10	39	326	140
%	0.96	1.92	7.50	62.69	26.92

จากตาราง 74. แสดงให้เห็นว่า ครูส่วนใหญ่ปล่อยให้ชั้นว่างน้อย มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 63 และไม่ปล่อยให้ชั้นว่างร้อยละ 27 แสดงว่าครูในภาคศึกษานี้ไม่ปล่อยให้ชั้นว่าง คือร้อยละ 90 หรือกล่าวได้ว่าครูส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบสูง

ตาราง 75. แสดงจำนวนครั้งของการประชุมปรึกษางานของครู ในภาคศึกษา 1

	ไม่มีประชุมเลย	ภาคเรียนละครั้ง	ภาคเรียนละ 2 ครั้ง	เดือนละครั้ง	มากกว่าเดือนละครั้ง
จำนวน	—	2	3	21	8
%	—	5.88	8.82	61.76	23.53

จากตาราง 75. ครูส่วนใหญ่ได้ประชุมปรึกษางานส่วนมากเดือนละ 1 ครั้ง คือร้อยละ 62 มากกว่าเดือนละครั้ง ร้อยละ 24 แสดงว่าครูส่วนมากคือเกินกว่า 3 ใน 4 มีการประชุมปรึกษากันเสมอ

ตาราง 76. แสดงระดับความพอใจของครูเกี่ยวกับระดับมาตรฐานการเรียนรู้
 ของนักเรียน เมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความพอใจในระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
อุบลราชธานี	4	13	75	57	7
มหาสารคาม	—	7	39	21	4
นครพนม	6	26	69	22	4
ร้อยเอ็ด	—	4	35	25	5
กาฬสินธุ์	6	13	56	18	4
รวม	16	63	274	142	24
%	3.08	12.12	52.69	27.50	4.61

จากตาราง 76. ครูในโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า มาตรฐานของนักเรียนร้อยละ 53
 ระดับปานกลาง พอใจมาร้อยละ 28 และมากที่สุดร้อยละ 5 แสดงว่าครูส่วนใหญ่คือ
 เกินกว่า 3 ใน 4 พอใจในมาตรฐานนักเรียนของตน

ตาราง 77. แสดงถึงระดับความพอใจของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ เกี่ยวกับระดับ
มาตรฐานการเรียนของนักเรียน เมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น

	พอใจน้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	—	7	18	8	1
%	—	20.59	52.94	23.53	2.94

จากตาราง 77. แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ส่วนมากคือ ร้อยละ 80
พอใจในระดับมาตรฐานการเรียนนักเรียนของตน และความเห็นของครูใหญ่สอดคล้องกับ
ความเห็นของครู

ตาราง 78. แสดงการใช้เวลาว่างของครูในระหว่างปฏิบัติงานที่โรงเรียน
จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การใช้เวลาในชั่วโมงว่างของครู				
	เตรียมการสอน	ตรวจงานนักเรียน	อ่านหนังสือ	พบปะเพื่อนครู	พักผ่อนเพราะ เหนื่อยจากการ สอน
ฉะเชิงเทรา	96	126	122	99	60
มหาสารคาม	42	65	54	41	21
นครพนม	60	104	77	72	30
ร้อยเอ็ด	39	59	46	41	20
กาฬสินธุ์	50	85	63	54	29
รวม *	287	439	362	307	160
%	18.46	28.23	23.23	19.74	10.29

* คอมน้อยกว่า 1 ชั่วโมง

จากตาราง 78. ครูใช้เวลาว่างหลังจากงานสอนดังนี้ ร้อยละ 28 ตรวจงานนักเรียน ร้อยละ 23 อ่านหนังสือ ร้อยละ 20 พบปะเพื่อนครู ร้อยละ 18 เตรียมสอนและร้อยละ 10 พักผ่อน แสดงว่าครูส่วนใหญ่ได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์พอควร

3. แสดงผลการวิเคราะห์สถิติการและชีวิตของครู

จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 79. แสดงการอาศัยไม่อาศัยบ้านพักครู ความสะดวกสบายของผู้อยู่อาศัย บ้านพัก และความต้องการอยู่อาศัยบ้านพัก จำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	อาศัย	ไม่ได้อาศัย	สภาพการอาศัยบ้านพัก		ความจำเป็นที่ต้องอาศัยบ้านพัก	
			สบาย	ไม่สบาย	จำเป็น	ไม่จำเป็น
อุบลราชธานี	34	122	31	3	72	50
มหาสารคาม	9	62	9	—	33	29
นครพนม	46	81	40	6	58	23
ร้อยเอ็ด	11	58	11	—	42	16
กาฬสินธุ์	25	72	24	1	50	22
รวม	125	395	115	10	255	140
%	24.00	76.00	92.00	8.00	64.56	35.44

จากตาราง 79. ครูที่ไม่ได้พักอาศัยในบ้านพักร้อยละ 76 ครูที่อาศัยในบ้านพักร้อยละ 24 ครูที่ได้พักอาศัยในบ้านพักมีความสะดวกสบายร้อยละ 92 ครูที่ไม่ได้พักอาศัยในบ้านพักมีความจำเป็นที่จะได้พักอาศัยบ้านพักร้อยละ 65 ไม่มีความจำเป็นร้อยละ 35 จะเห็นว่าครูที่ไม่ได้พักอาศัยในบ้านพักมากกว่าครูที่ได้พักอาศัยในบ้านพัก ครูที่ได้พักอาศัยในบ้านพักเห็นว่ามีความสะดวกสบายเป็นส่วนใหญ่ ครูที่ไม่ได้พักอาศัยในบ้านพักส่วนใหญ่ต้องการได้พักอาศัยในบ้านพักครู หรืออาจกล่าวได้ว่า ครูที่ไม่ได้พักอาศัยในบ้านพักต้องการให้ช่วยเหลือในเรื่องที่พักอาศัย

ตาราง 80. แสดงจำนวนครูที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความสะดวกในเรื่อง
อาหารกลางวันและน้ำดื่มที่ครูได้รับ จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความสะดวกสบายเรื่องอาหารกลางวันและน้ำดื่ม				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
อุบลราชธานี	7	25	86	33	5
มหาสารคาม	2	4	39	21	5
นครพนม	8	20	63	30	6
ร้อยเอ็ด	5	5	33	24	2
กาฬสินธุ์	1	9	56	27	4
รวม	23	63	277	135	22
%	4.42	12.12	53.28	25.96	4.23

จากตาราง 80. แสดงให้เห็นว่า ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบริการด้านอาหาร
กลางวันและน้ำดื่มมีความสะดวกปานกลางร้อยละ 53 สะดวกมากร้อยละ 26 สะดวกมากที่สุด
ร้อยละ 4 แสดงว่าครูส่วนใหญ่เห็นว่า บริการอาหารกลางวันและน้ำดื่มมีความสะดวกสบาย
พอประมาณถึงมากที่สุด

ตาราง 81. แสดงความพอใจเพียงของอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน
ที่โรงเรียนจักไฉ้ให้ครู จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	การจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอนไว้ให้ครู				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
อุบลราชธานี	7	19	79	40	11
มหาสารคาม	2	10	33	23	3
นครพนม	8	37	48	29	5
ร้อยเอ็ด	6	4	37	19	3
กาฬสินธุ์	4	24	35	29	5
รวม	27	94	232	140	27
%	5.19	18.08	44.62	26.92	5.19

จากตาราง 81. แสดงให้เห็นว่า ครูส่วนมาก (76 %) เห็นว่า โรงเรียนได้
จัดหาอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอนของครูไว้เพียงพอ

ตาราง 82. แสดงการรายเฉลี่ยการส่งเสริมขวัญและกำลังใจที่ครูได้รับ จำแนกตามเพศ วุฒิ และอายุราชการของครู

การปฏิบัติงานและ ความเห็น	เพศ		วุฒิ		อายุราชการ	
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่าปริญญา	ปริญญาตรีขึ้นไป	1-5 ปี	6 ปีขึ้นไป
ความเสมอภาค	3.678	3.354	3.524	3.373	3.507	3.566
การส่งเสริมกำลังใจ	3.441	3.459	3.372	3.363	3.369	3.391
การฟังความคิดเห็น	3.713	3.607	3.912	3.575	3.677	3.656
การส่งเสริมความคิดริเริ่ม	3.021	3.358	3.391	3.434	3.312	3.537
เลื่อนวิทยฐานะ	3.163	3.682	2.897	3.333	3.360	3.51
ความสะดวกในการทำงาน	3.402	3.274	3.375	3.212	3.274	3.385

หมายเหตุ

ค่าน้ำหนัก

- 1 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจน้อยที่สุด
- 2 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจน้อย
- 3 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจปานกลาง
- 4 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจมาก
- 5 หมายความว่า ได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจมากที่สุด

จากตาราง 82. แสดงให้เห็นว่า ครูส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมในด้านขวัญและกำลังใจอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีแนวโน้มต้องการจะให้ได้รับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้มากขึ้น ในแง่การเลื่อนวิทยฐานะอย่างเด่นชัด (2.897)

ตาราง 83. แสดงระดับความสนใจ ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการทำงาน
ของครู ในทัศนะของครูใหญ่

	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
จำนวน	—	2	23	7	2
%	—	5.88	67.65	20.59	5.88

จากตาราง 83. ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ร้อยละ 95 เห็นว่า ครูน้อยสนใจให้
ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่อครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี แสดงว่าครูในภาคศึกษา 10
ปีมีความร่วมมือร่วมใจทำงานกันดี

ตาราง 84. แสดงการรายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน ความรู้สึกปลอดภัย และทัศนคติต่ออาชีพครูของครู ในฐานะของครูโรงเรียนเดียวกัน จำแนกตามเพศ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ชาย		หญิง	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
อุบลราชธานี	3.077	0.665	3.443	0.429
มหาสารคาม	3.681	0.780	3.814	0.772
นครพนม	3.507	0.753	3.327	0.820
ร้อยเอ็ด	3.575	0.564	3.694	0.618
กาฬสินธุ์	3.533	0.795	3.729	0.536
รวม	3.572	0.584	3.540	0.625

หมายเหตุ	ค่าน้ำหนัก
1	หมายความว่า น้อยที่สุด
2	หมายความว่า น้อย
3	หมายความว่า ปานกลาง
4	หมายความว่า มาก
5	หมายความว่า มากที่สุด

จากตาราง 84. ครูชายมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจระดับ 3.572 ครูหญิงมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจระดับ 3.540 จากตัวเลขนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า ครูชายและครูหญิงมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวน จะเห็นว่ามีค่าน้อย ที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งก็คือ ครูชายที่จังหวัดอุบลราชธานี มีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจเฉลี่ยในระดับกลาง (3.077) แต่ก็ต่ำกว่าจังหวัดอื่น ๆ ส่วนครูหญิงนั้นความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจนั้นที่จังหวัดนครพนมกับอุบลราชธานี ก็มีแนวโน้มต่ำกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในภาคศึกษาเดียวกัน

ตาราง 85. แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนความรู้สึกลอกภัยและทัศนคติ
ต่ออาชีพครูของครู ในฐานะของครูในโรงเรียนเดียวกัน จำแนกตามวุฒิ
เป็นรายจังหวัด

วุฒิ จังหวัด	ความรู้สึกลอกภัยและอบอุ่นใจในการทำงาน			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
อุบลราชธานี	3.558	0.618	3.388	0.301
มหาสารคาม	3.777	0.893	3.588	0.507
นครพนม	3.436	0.836	3.375	0.505
ร้อยเอ็ด	3.607	0.606	3.769	0.523
กาฬสินธุ์	3.636	0.739	3.333	0.250
รวม	3.579	0.730	3.464	0.434

หมายเหตุ คำนวณจาก เช่นเดียวกับตาราง 84 -

จากตาราง 85. แสดงให้เห็นว่า ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาและวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป
มีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจระดับปานกลางและใกล้เคียงกัน
ค่าความแปรปรวนน้อย ใกล้เคียงกันทั้งสองกลุ่ม

ตาราง 86. แสดงค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนความรู้สึกปลอดภัยและทัศนคติ
ต่ออาชีพครูของครู ในฐานะของครูในโรงเรียนเดียวกัน จำแนกตามอายุ
เป็นรายจังหวัด

อายุครู จังหวัด	ความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจในการทำงาน			
	ไม่เกิน 40 ปี		41 ปีขึ้นไป	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
อุบลราชธานี	3.526	0.523	3.478	0.715
มหาสารคาม	3.709	0.802	4.137	0.829
นครพนม	3.345	0.745	4.071	0.686
ร้อยเอ็ด	3.627	0.513	3.700	1.122
กาฬสินธุ์	3.544	0.635	3.888	0.928
รวม	3.519	0.720	3.765	0.630

หมายเหตุ คำนวณจาก เซนเกี่ยวกับตาราง 84

จากตาราง 86. แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไปมี
ความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจมาก และใกล้เคียงกัน
ค่าความแปรปรวนน้อย ใกล้เคียงกันทั้ง 2 กลุ่ม

ตาราง 87. แสดงค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนความรู้สึกลดokyและทำศนกั
ต่ออาชีพครูของครู ในฐานะของครูโรงเรียนเดียวกัน จำแนกตามอายุราชการ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความรู้สึกลดokyและอบุณใจในการทำงาน			
	อายุราชการ 1 - 5 ปี		อายุราชการ 6 ปีขึ้นไป	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
อุบลราชธานี	3.377	0.305	3.505	0.912
มหาสารคาม	3.578	0.701	3.788	0.836
นครพนม	3.283	0.872	3.583	0.653
ร้อยเอ็ด	3.769	0.344	3.558	0.728
กาฬสินธุ์	3.447	0.839	3.711	0.794
รวม	3.426	0.626	3.647	0.696

หมายเหตุ คำนวณหลัก เช่นเดียวกับตาราง 84

จากตาราง 87. แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีอายุราชการ 1 - 5 ปีมีความอบุณใจใน
ระดับปานกลาง ครูที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป มีความรู้สึกลดokyและอบุณใจในระดับ
ค่าความแปรปรวนน้อย ใกล้เคียงกันทั้งสองกลุ่ม

ตาราง 88. แสดงค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนความรู้สึกลดอคภัยและทัศนคติ
ต่ออาชีพครูของครู ในฐานะของครูโรงเรียนเดียวกัน จำแนกตามเงินเดือน
เป็นรายจังหวัด

จังหวัด \ เงินเดือน	ความรู้สึกลดอคภัยและอบอุ้มใจในการทำงาน					
	ไม่เกิน 1300 บาท		1400 – 2750 บาท		2900 บาทขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2
อุบลราชธานี	3.478	0.933	3.578	0.676	3.600	0.300
มหาสารคาม	3.800	0.676	3.645	0.969	—	—
นครพนม	3.378	0.918	3.562	0.383	—	—
ร้อยเอ็ด	3.860	0.305	3.653	0.715	—	—
กาฬสินธุ์	3.478	0.738	3.961	0.438	—	—
รวม	3.507	0.695	3.656	0.647	3.600	0.300

หมายเหตุ กำนั้หนัก เช่นเดียวกับตาราง 84

จากตาราง 88. แสดงว่า ครูที่มีอัตราเงินเดือนกลุ่มต่ำ กลุ่มปานกลาง กลุ่มสูง
มีความรู้สึกลดอคภัยและอบอุ้มใจมากพอ ๆ กัน
ค่าความแปรปรวนน้อย และใกล้เคียงกัน

ตาราง 89. แสดงค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนความร่วมมือกันทำงานและ
ทัศนคติต่ออาชีพครู ของครู ในโรงเรียนเดียวกัน จำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ความร่วมมือทำงาน		ทัศนคติและความตั้งใจทำงาน	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
อุบลราชธานี	3.384	0.509	3.564	0.466
มหาสารคาม	3.732	0.452	3.690	0.502
นครพนม	3.637	0.894	3.629	0.568
ร้อยเอ็ด	3.333	0.109	3.826	0.439
กาฬสินธุ์	3.474	0.481	3.494	0.152
รวม	3.296	0.101	3.734	0.454

หมายเหตุ ตำแหน่ง เช่นเดียวกับตาราง 84

จากตาราง 89. แสดงให้เห็นว่า ความเห็นของครูเกี่ยวกับความร่วมมือในการ
ทำงาน ทัศนคติและความตั้งใจในการทำงานของครูในโรงเรียนเดียวกันดังนี้ ความร่วมมือ
ในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติและความตั้งใจทำงานมีมาก
ค่าความแปรปรวนน้อย และใกล้เคียงกัน

ตาราง 90. แสดงค่ารายเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน ความร่วมมือกันทำงาน และทัศนคติต่ออาชีพครู ของครู ในทัศนะ ของครูใหญ่

	ความร่วมมือทำงาน		ทัศนคติและความตั้งใจทำงาน	
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2
	3.794	0.467	3.640	0.356

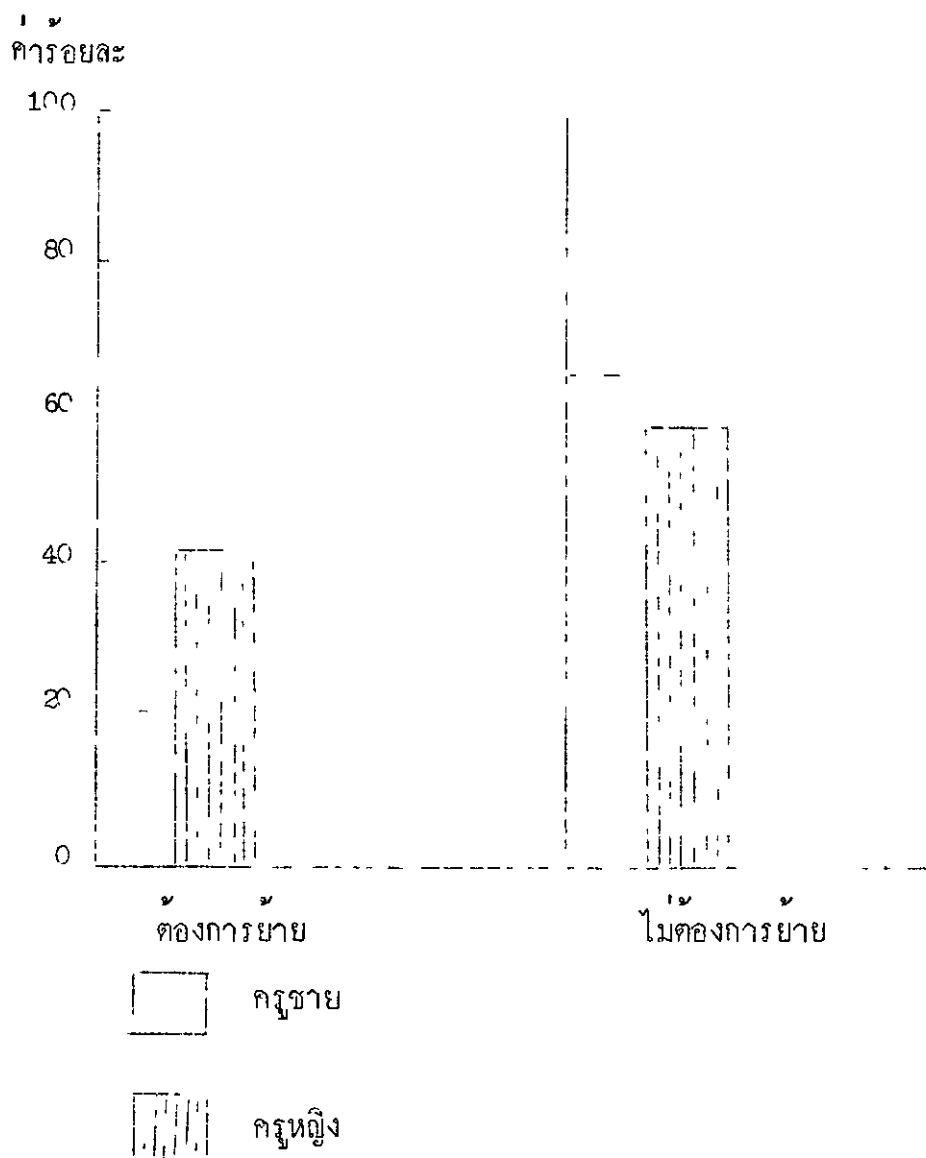
หมายเหตุ คำนำหนัก เช่นเดียวกับตาราง 84

จากตาราง 90. แสดงให้เห็นว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่มีความเห็นว่า ครูในโรงเรียนมีความร่วมมือกันทำงาน มีทัศนคติและความตั้งใจทำงานในระดับดีมาก ค่าความแปรปรวนน้อย และใกล้เคียงกัน

ตาราง 91. แสดงจำนวนที่ครูต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย จำแนกตามเพศ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเพศ		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
อุบลราชธานี	ชาย	26	51
	หญิง	28	51
มหาสารคาม	ชาย	12	32
	หญิง	7	20
นครพนม	ชาย	24	45
	หญิง	31	27
ร้อยเอ็ด	ชาย	12	21
	หญิง	19	17
กาฬสินธุ์	ชาย	24	36
	หญิง	15	22
รวม	ชาย	98	185
	%	34.63	65.37
	หญิง	100	137
	%	42.19	57.81

จากตาราง 91. ครูชายไม่ต้องการย้ายร้อยละ 65 ต้องการย้ายร้อยละ 35
ครูหญิงไม่ต้องการย้ายร้อยละ 58 ต้องการย้ายร้อยละ 42 จะเห็นว่าครูชายและครูหญิง
ไม่ต้องการย้ายมีจำนวนมากกว่า ครูต้องการย้าย และครูชายไม่ต้องการย้ายมีจำนวนสูงกว่า
ครูหญิง

ที่มา ตาราง 91

ภาพที่ 16. กราฟแท่งเปรียบเทียบผู้ชายและผู้หญิงที่ต้องการยา
และไม่ต้องการยา

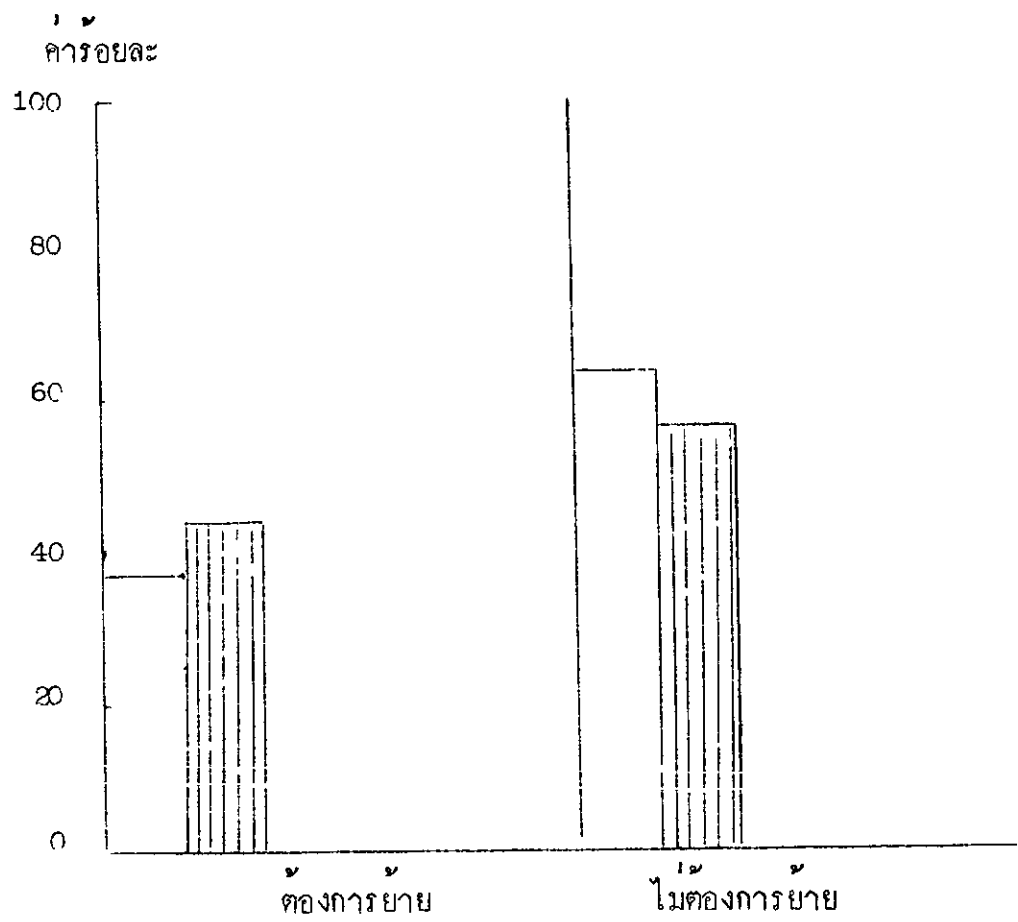
จากตาราง 92. จำนวนครูต้องการย้ายทั้งหมด ครูชายต้องการกลับภูมิลำเนา ร้อยละ 52 หาประสบการณ์ร้อยละ 22 เก็บบาคอร้อยละ 9 ทัศนะไม่ตรงกับผู้บริหาร ร้อยละ 4 ครูหญิงต้องการกลับภูมิลำเนาร้อยละ 46 หาประสบการณ์ร้อยละ 17 ย้ายติดตามร้อยละ 14

ครูหญิงและครูชายต้องการย้ายกลับภูมิลำเนามากที่สุด ครูชายต้องการกลับภูมิลำเนา มีจำนวนใกล้เคียงกับครูหญิง

ตาราง 93. แสดงจำนวนครูต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย จำแนกตามวุฒิ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและวุฒิ		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
อุบลราชธานี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	38	82
	ปริญญาตรีขึ้นไป	16	20
มหาสารคาม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	14	40
	ปริญญาตรีขึ้นไป	5	12
นครพนม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	43	60
	ปริญญาตรีขึ้นไป	12	12
ร้อยเอ็ด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	26	30
	ปริญญาตรีขึ้นไป	5	8
กาฬสินธุ์	ต่ำกว่าปริญญาตรี	33	55
	ปริญญาตรีขึ้นไป	6	3
รวม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	154	267
	%	36.58	63.42
	ปริญญาตรีขึ้นไป	44	55
	%	44.44	55.56

จากตาราง 93. ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 63 ไม่ต้องการย้าย ร้อยละ 37 ต้องการย้าย ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปร้อยละ 56 ไม่ต้องการย้าย ร้อยละ 44 ต้องการย้าย จะเห็นว่าครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปส่วนมากไม่ต้องการย้าย ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่ต้องการย้ายมีจำนวนมากกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

 ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

 ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป

ที่มา ตาราง 93

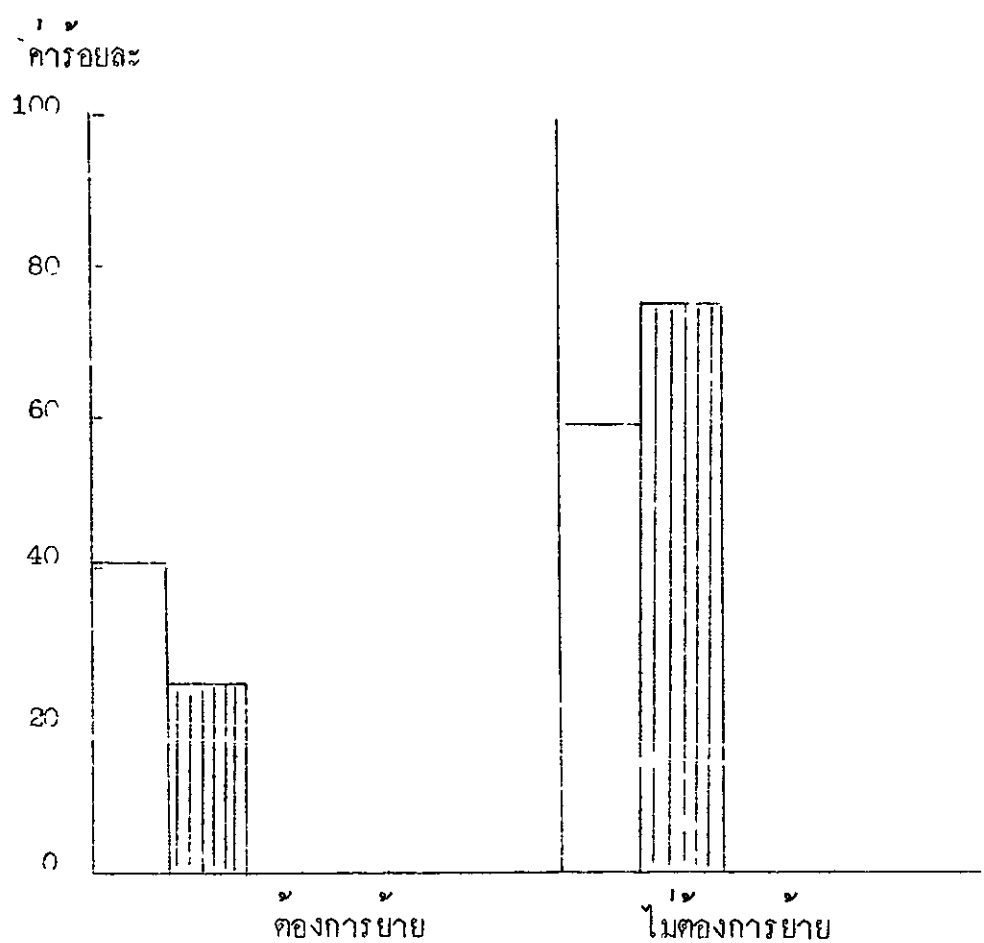
ภาพ 17. กราฟแท่งเปรียบเทียบครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ที่ต้องการขยายและไม่ต้องการขยาย

จากตาราง 94. ครูผู้จัดทำกว่าร้อยละ 94 ต้องการขยายกลุ่มนิลำนารอยละ 49
 หาประสบการณ์รอยละ 20 ครูผู้จัดทำขึ้นไปถึงต้องการขยายรอยละ 49 หาประสบการณ์
 รอยละ 17 จะเห็นว่าครูที่มีวุฒิต่างกันส่วนใหญ่ต้องการขยายกลุ่มนิลำนารเป็นส่วนใหญ่ และ
 จำนวนพอ ๆ กัน

ตาราง 95. แสดงจำนวนครูต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย จำแนกตามอายุ
เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุ		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
อุบลราชธานี	ไม่เกิน 40 ปี	50	83
	41 ปีขึ้นไป	4	19
มหาสารคาม	ไม่เกิน 40 ปี	18	37
	41 ปีขึ้นไป	1	15
นครพนม	ไม่เกิน 40 ปี	47	66
	41 ปีขึ้นไป	8	6
ร้อยเอ็ด	ไม่เกิน 40 ปี	28	31
	41 ปีขึ้นไป	3	7
กาฬสินธุ์	ไม่เกิน 40 ปี	35	44
	41 ปีขึ้นไป	4	14
รวม	ไม่เกิน 40 ปี	178	261
	%	40.55	59.45
	41 ปีขึ้นไป	20	61
	%	24.69	75.31

จังหวัดและอายุ	เหตุผลของการย้าย						
	กัมภีร์มูลค่า	ทั้งนี้ไปตรงกับบริหาร	ไม่สอดคล้อง	งานหนัก	ย้ายติดตาม	ศึกษาต่อ	หาประสบการณ์
อุบลราชธานี	ไม่เกิน 40 ปี	22	3	1	7	4	12
	41 ปีขึ้นไป	2	1	-	-	-	-
	ไม่เกิน 40 ปี	9	-	-	1	-	7
	41 ปีขึ้นไป	1	-	-	-	-	-
มหาสารคาม	ไม่เกิน 40 ปี	28	2	1	2	2	3
	41 ปีขึ้นไป	-	3	-	-	-	-
	ไม่เกิน 40 ปี	15	-	1	1	-	9
	41 ปีขึ้นไป	1	1	-	1	-	-
ร้อยเอ็ด	ไม่เกิน 40 ปี	19	1	3	3	1	4
	41 ปีขึ้นไป	-	-	-	-	-	4
กาฬสินธุ์	ไม่เกิน 40 ปี	93	6	7	14	14	35
	41 ปีขึ้นไป	50.81	3.27	3.83	7.65	7.65	19.13
	ไม่เกิน 40 ปี	4	5	-	1	1	4
	41 ปีขึ้นไป	26.67	33.33	-	6.66	6.66	26.66
รวม							
ไม่เกิน 40 ปี		93	6	7	14	14	35
41 ปีขึ้นไป		50.81	3.27	3.83	7.65	7.65	19.13
%		4	5	-	1	1	4
%		26.67	33.33	-	6.66	6.66	26.66

 ครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี

 ครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป

ที่มา

ตาราง 95

ภาพที่ 18. กราฟแท่งเปรียบเทียบครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และ
ครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ที่ต้องการยายและไม่ต้องการยาย

จากตาราง 95.- 96. ครุอายุไม่เกิน 40 ปี ส่วนมากคือรอยละ 59
ไม่ต้องการย้าย ในจำนวนครูที่ต้องการย้ายรอยละ 41 ต้องการกลับภูมิลำเนามากที่สุด
คือรอยละ 51 รองลงมาคือหาประสบการณ์รอยละ 19

ครุอายุ 41 ปีขึ้นไปไม่ต้องการย้ายรอยละ 75 ในจำนวนครูที่ต้องการย้าย
ทั้งหมดคือรอยละ 25 ต้องการกลับภูมิลำเนารอยละ 27 และต้องการหาประสบการณ์
รอยละ 27

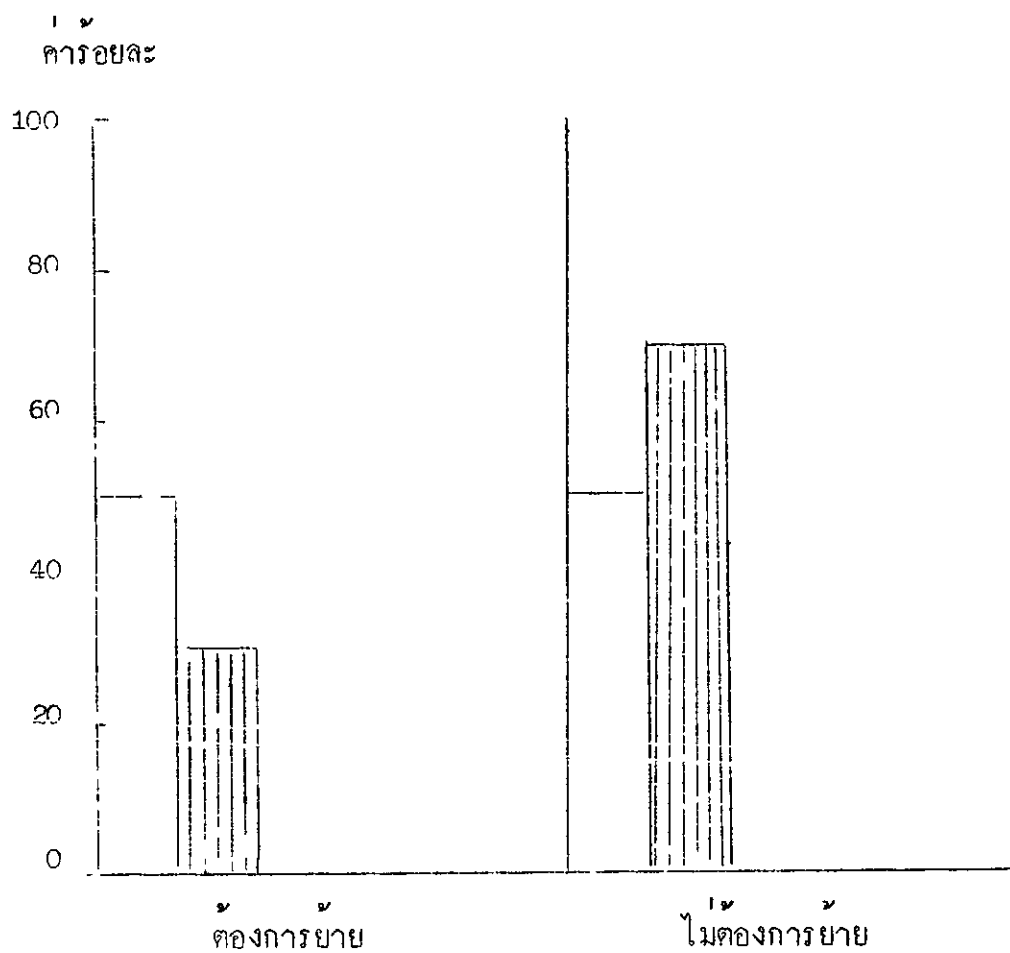
จะเห็นว่าครุอายุน้อยต้องการย้ายมากกว่าครุอายุมาก ครุอายุน้อยต้องการ
กลับภูมิลำเนามากที่สุด ครุอายุมากต้องการกลับภูมิลำเนาและต้องการหาประสบการณ์
มีจำนวนพอ ๆ กัน

ตาราง 97. แสดงจำนวนครุต้องการย้ายและไม่ต้องการย้ายของครู
จำแนกตามอายุราชการ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุราชการ		ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย
อุบลราชธานี	1 - 5 ปี	25	36
	6 ปีขึ้นไป	29	66
มหาสารคาม	1 - 5 ปี	6	13
	6 ปีขึ้นไป	13	39
บึงกาฬ	1 - 5 ปี	37	30
	6 ปีขึ้นไป	18	42
ร้อยเอ็ด	1 - 5 ปี	13	13
	6 ปีขึ้นไป	18	25
กาฬสินธุ์	1 - 5 ปี	24	14
	6 ปีขึ้นไป	15	44
รวม	1 - 5 ปี	105	106
	%	49.76	50.24
	6 ปีขึ้นไป	93	216
	%	30.10	69.90

ตาราง ๑๕. แสดงแหล่งของการขยายของกฎ จำนวนหลายรายการ การ เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและอายุราชการ	แหล่งที่ต่อการขยาย						
	กศบัญญัติดำเนินา	ที่ชนะไม่ตรง กับผู้บริหาร	ไม่ลดอภัย	งาน.คนัก	ขยายคิดตาม	ที่กมาต่อ	หาประสบการณ์การที่
อุบลราชธานี	1 - 5 ปี	14	2	-	2	1	6
	6 ปีขึ้นไป	10	2	1	5	3	6
มหาสารคาม	1 - 5 ปี	3	-	-	-	-	3
	6 ปีขึ้นไป	7	-	1	1	-	4
นครพนม	1 - 5 ปี	21	2	1	-	4	2
	6 ปีขึ้นไป	7	3	-	2	4	1
ร้อยเอ็ด	1 - 5 ปี	8	-	1	-	-	3
	6 ปีขึ้นไป	8	1	-	2	-	6
กาฬสินธุ์	1 - 5 ปี	13	1	2	2	3	2
	6 ปีขึ้นไป	6	-	1	1	-	6
รวม	1 - 5 ปี	59	5	4	4	8	16
	%	56.19	4.76	3.81	3.81	7.62	15.24
	6 ปีขึ้นไป	38	6	3	11	7	23
	%	40.86	6.45	3.23	11.83	7.53	24.73
							2
							1.90
							2
							2.15

□ ครุที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี

▨ ครุที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป

ที่มา ตาราง 97

ภาพ 19. กราฟแท่งเปรียบเทียบครุที่มีอายุราชการไม่เกิน 5 ปี และครุที่มีอายุราชการ 6 ปีขึ้นไป ที่ต้องการยายและไม่ต้องการยาย

จากตาราง 97.- 98 ครุอายุราชการน้อยไม่ต้องการขยายร้อยละ 50
 ต้องการขยายร้อยละ 50 ในจำนวนครูที่ต้องการขยายทั้งหมด ต้องการกลับภูมิลำเนา
 ร้อยละ 56 หาประสบการณ์ร้อยละ 15

ครุอายุราชการมากไม่ต้องการขยายร้อยละ 70 ต้องการขยายร้อยละ 30
 ในจำนวนครูที่ต้องการขยายทั้งหมด ต้องการกลับภูมิลำเนาร้อยละ 40 หาประสบการณ์
 ร้อยละ 25

จะเห็นว่าครุอายุราชการน้อยต้องการย้ายมีจำนวนสูงกว่าครูที่มีอายุราชการมาก
 และในจำนวนครูที่ต้องการขยาย ครุอายุราชการน้อยต้องการกลับภูมิลำเนามีจำนวนสูงกว่า
 ครูที่มีอายุราชการมาก

ตาราง 99. แสดงความต้องการขายและใบต้องการขายของครู จำแนก
ตามเงินเดือน เป็นรายจังหวัด

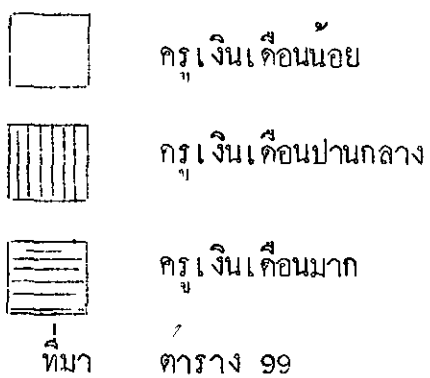
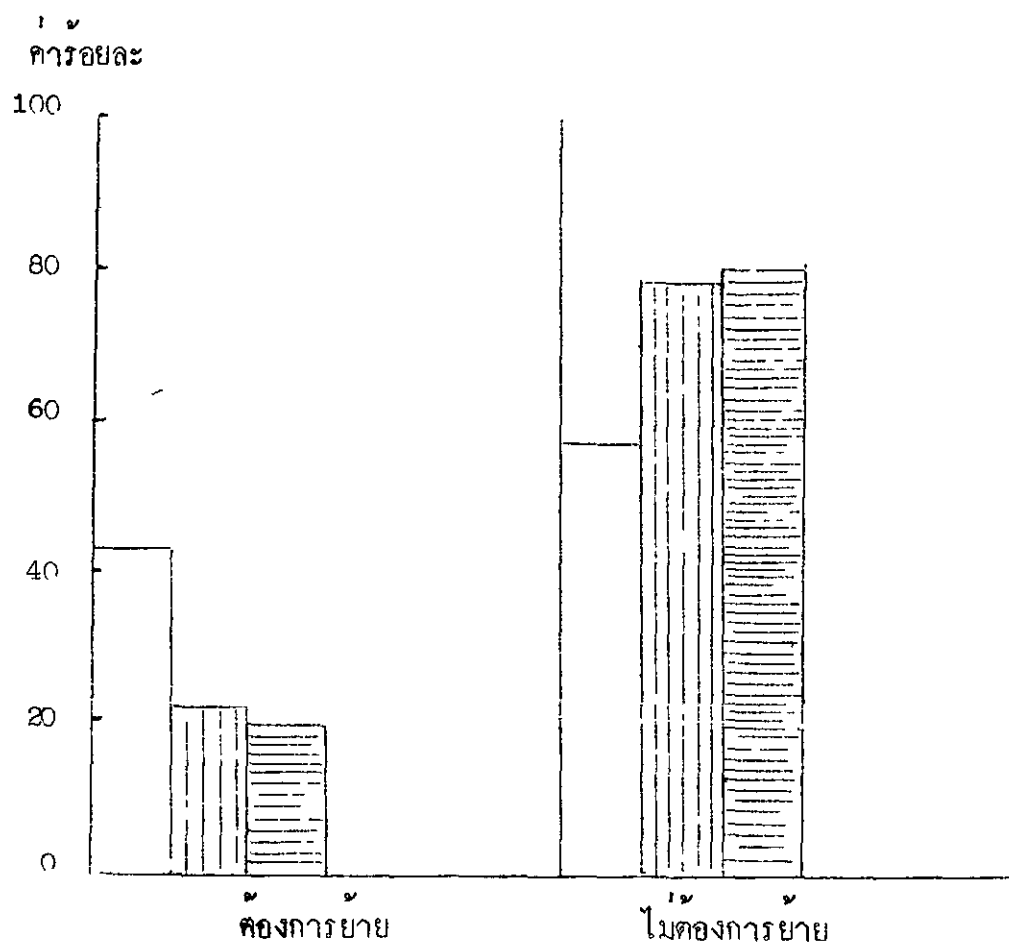
จังหวัดและเงินเดือน		ต้องการขาย	ใบต้องการขาย
อุบลราชธานี	ไม่เกิน 1,300 บาท	33	61
	1,400 - 2,750 บาท	20	37
	มากกว่า 2,750 บาท	1	4
มหาสารคาม	ไม่เกิน 1,300 บาท	15	25
	1,400 - 2,750 บาท	4	27
	มากกว่า 2,750 บาท	-	-
นครพนม	ไม่เกิน 1,300 บาท	44	51
	1,400 - 2,750 บาท	11	21
	มากกว่า 2,750 บาท	-	-
ร้อยเอ็ด	ไม่เกิน 1,300 บาท	22	21
	1,400 - 2,750 บาท	9	17
	มากกว่า 2,750 บาท	-	-
กาฬสินธุ์	ไม่เกิน 1,300 บาท	34	37
	1,400 - 2,750 บาท	5	21
	มากกว่า 2,750 บาท	-	-
รวม	ไม่เกิน 1,300 บาท	148	195
	%	43.15	56.85
	1,400 - 2,750 บาท	49	123
	%	22.49	77.51
	มากกว่า 2,750 บาท	1	4
	%	20.00	80.00

ตาราง 100. แสดงแหล่งลงทุนทางการขายของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอัตราเงินเคอน เป็นรายจังหวัด

จังหวัดและเงินเคอน	แหล่งลงทุนทางการขาย						
	กลับภูมิลำเนา	ทุนเคอนไม่ตรง กับผู้บริหาร	ไม่ปลดอภัย	งานหนัก	ขายติดตาม	ศึกษาต่อ	หาประสบการณ์ การครองชีพสูง
ไม่เคอน 1,300บาท	20	-	-	-	3	1	9
อุบลราชธานี 1,400-2,750บาท	3	4	1	1	4	3	1
มากกว่า 2,750บาท	1	-	-	-	-	-	-
ไม่เคอน 1,300บาท	8	-	-	-	-	-	7
มหาสารคาม 1,400-2,750บาท	2	-	-	1	1	-	-
มากกว่า 2,750บาท	-	-	-	-	-	-	-
ไม่เคอน 1,300บาท	24	3	6	1	1	5	1
นครพนม 1,400-2,750บาท	4	2	-	-	1	3	1
มากกว่า 2,750บาท	-	-	-	-	-	-	-
ไม่เคอน 1,300บาท	13	-	2	-	-	-	-
ร้อยเอ็ด 1,400-2,750บาท	3	1	-	1	2	-	2
มากกว่า 2,750บาท	-	-	-	-	-	-	-
ไม่เคอน 1,300บาท	17	1	1	3	2	3	1
กาฬสินธุ์ 1,400-2,750บาท	2	-	-	-	1	-	2
มากกว่า 2,750บาท	-	-	-	-	-	-	-

ตาราง 100. (ต่อ)

จังหวัดและเงินเดือน	เหตุผลของการขาย							
	กลุ่มผู้นำ	ทัศนคติไม่ตรงกับผู้บริหาร	ไม่พอใจกับ	งานหนัก	ขายต่ำกว่า	เกินคาด	หาประสบการณ์	ค่าครองชีพสูง
ไม่เกิน 1,300 บาท	82	4	9	4	6	9	31	2
%	55.78	2.72	6.12	2.72	4.08	6.12	21.09	1.36
1,400-2,750 บาท	14	7	1	3	9	6	8	2
%	28.00	14.00	2.00	6.00	18.00	12.00	16.00	4.00
มากกว่า 2,750 บาท	1	-	-	-	-	-	-	-
%	100.00	-	-	-	-	-	-	-

ภาพที่ 20. กราฟแท่งเปรียบเทียบครุเงินเคื่อนน้อย ปานกลางและมาก ที่ต้องการย้ายและไม่ต้องการย้าย

จากการวาง 99 - 100 ครุเงินเดือนต่ำไม่ต้องการขายรอยละ 57
 ต้องการขายรอยละ 43 ในจำนวนครุที่ต้องการขายทั้งหมด กลับภูมิลำเนา
 รอยละ 56 หาประสบการณ์รอยละ 21

ครุเงินเดือนระดับปานกลางไม่ต้องการขายรอยละ 78 ต้องการขาย
 รอยละ 22 ในจำนวนครุที่ต้องการขายทั้งหมด ต้องการกลับภูมิลำเนารอยละ 28
 หาประสบการณ์รอยละ 16

ครุเงินเดือนตั้งแต่ 2,900 บาทขึ้นไปไม่ต้องการขายรอยละ 80
 ต้องการขายรอยละ 20 ในจำนวนผู้ต้องการขาย ต้องการกลับภูมิลำเนาทั้งหมด

ครุเงินเดือนระดับต่ำ จำนวนผู้ต้องการขายมาก ส่วนครุเงินเดือนระดับสูง
 จำนวนผู้ต้องการขายน้อย ในจำนวนผู้ต้องการขายครุเงินเดือนต่ำต้องการกลับภูมิลำเนา
 มากที่สุด รองลงมาคือหาประสบการณ์ ครุเงินเดือนระดับกลางต้องการกลับภูมิลำเนา
 จำนวนมากที่สุด รองลงมาคือหาประสบการณ์และย้ายติดตาม

ตาราง 101. แสดงความต้องการและไม่ต้องการย้ายของครูใหญ่ จำแนก
ตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครูใหญ่ และเงินเดือน

คุณสมบัติทั่วไปของครูใหญ่	ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย	เฉย ๆ	อยากเป็นครูน้อย
เพศ				
ชาย	4	13	12	—
%	13.79	44.83	41.83	—
หญิง	1	2	2	—
%	20.00	40.00	40.00	—
วุฒิ				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	9	11	—
%	9.09	40.91	50.00	—
ปริญญาตรีขึ้นไป	3	6	3	—
%	25.00	50.00	25.00	—
อายุ				
ไม่เกิน 40 ปี	3	6	6	—
%	30.00	40.00	40.00	—
41 ปีขึ้นไป	2	7	6	—
%	13.33	46.67	40.00	—
จำนวนปีที่ เป็นครูใหญ่				
1 - 5 ปี	3	9	6	—
%	16.67	50.00	33.33	—
6 ปีขึ้นไป	2	4	6	—
%	16.67	33.33	50.00	—

ตาราง 101. (ต่อ)

คุณสมบัติทั่วไปของครูใหญ่	ต้องการย้าย	ไม่ต้องการย้าย	เฉย ๆ	อยากเป็นครูน้อย
เงินเดือน				
ไม่เกิน 1,300 บาท	-	3	-	-
%	-	100.00	-	-
1,400 - 2,750 บาท	3	6	10	-
%	15.79	31.58	52.63	-
มากกว่า 2,750 บาท	2	6	4	-
%	16.67	50.00	33.33	-

จากตาราง 101. ครูใหญ่ที่ไม่ต้องการย้ายและเฉย ๆ ร้อยละ 87
ต้องการย้ายร้อยละ 13 ครูใหญ่หญิงไม่ต้องการย้ายร้อยละ 80 ต้องการย้าย
ร้อยละ 20

ครูใหญ่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีไม่ต้องการย้ายร้อยละ 91 ต้องการย้ายร้อยละ 9
ครูใหญ่วุฒิปริญญาตรีขึ้นไปไม่ต้องการย้ายร้อยละ 75 ต้องการย้ายร้อยละ 25

ครูใหญ่ที่อายุไม่เกิน 40 ปี ไม่ต้องการย้ายร้อยละ 80 ต้องการย้ายร้อยละ 20
อายุ 41 ปีขึ้นไป ไม่ต้องการย้ายร้อยละ 87 ต้องการย้ายร้อยละ 13

ครูใหญ่ที่มีจำนวนปีเป็นครูใหญ่ครูน้อยไม่ต้องการย้ายร้อยละ 83 ต้องการย้าย
ร้อยละ 17 ครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่นานไม่ต้องการย้ายร้อยละ 83 ต้องการย้ายร้อยละ 17

ครูใหญ่เงินเดือนระดับต่ำไม่ต้องการย้ายทั้งหมด ระดับเงินเดือนปานกลาง
ไม่ต้องการย้ายร้อยละ 85 ต้องการย้ายร้อยละ 15 ครูใหญ่ระดับเงินเดือนสูงไม่ต้องการย้าย
ร้อยละ 83 ต้องการย้ายร้อยละ 17

จะเห็นว่าครูใหญ่เมื่อแยกตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่ เป็นครูใหญ่และ
เงินเดือนแล้ว จำนวนครูไม่ต้องการย้ายมีมาก ครูใหญ่ที่ต้องการย้ายมีเพียงเล็กน้อย

ตาราง 102 แสดงเหตุผลที่ต้องการย้ายของครูใหญ่ จำนวนตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่ เป็นครูใหญ่ และเงินเดือน

คุณสมบัติทั่วไปของครูใหญ่		เหตุผลที่ต้องการย้าย				
		กลัภูมิค่าเนา	ทัศนะไ้ตรงกั้ ผู้บริหาร	สวัสดิการไม่ดี	ไม่ปลอดภัย	งานหนัก
เพศ	ชาย	2	—	1	1	—
	%	50.00	—	25.00	25.00	—
	หญิง	1	—	—	—	—
วุฒิ	%	100.00	—	—	—	—
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	—	—	—	—
	%	100.00	—	—	—	—
อายุ	ปริญญาตรีขึ้นไป	1	—	1	1	—
	%	33.33	—	33.33	33.33	—
	40 ปีลงมา	1	—	1	1	—
จำนวนปีที่ เป็นครูใหญ่	%	33.33	—	33.33	33.33	—
	41 ปีขึ้นไป	2	—	—	—	—
	%	100.00	—	—	—	—
เงินเดือน	1 - 5 ปี	2	—	1	—	—
	%	66.67	—	33.33	—	—
	6 ปีขึ้นไป	1	—	—	1	—
เงินเดือน	%	50.00	—	—	50.00	—
	ไม่เกิน 1,300 บาท	—	—	—	—	—
	%	—	—	—	—	—
เงินเดือน	1,400-2,750 บาท	1	—	1	1	—
	%	33.33	—	33.33	33.33	—
	มากกว่า 2,750 บาท	2	—	—	—	—
เงินเดือน	%	100.00	—	—	—	—

จากตาราง 102. ในจำนวนครุใหญ่ที่ต้องการย้าย ครุใหญ่ชายต้องการ
กลับภูมิลำเนาร้อยละ 50 สวัสดิการไม่ถ้อยละ 25 และไม่ปลดกบฏร้อยละ 25
ครุใหญ่หญิงต้องการกลับภูมิลำเนา 100 %

ครุใหญ่ผู้ต่ำกว่าปริมาตรที่ต้องการกลับภูมิลำเนา 100 % ครุใหญ่ผู้
ปริมาตรขึ้นไปต้องการกลับภูมิลำเนาร้อยละ 33 สวัสดิการไม่ถ้อยละ 33
ไม่ปลดกบฏร้อยละ 33

ครุใหญ่อายุไม่เกิน 40 ปีต้องการกลับภูมิลำเนาร้อยละ 33 สวัสดิการไม่ถ้อยละ 33 ไม่ปลดกบฏร้อยละ 33 ครุใหญ่อายุ 41 ปีขึ้นไปต้องการกลับภูมิลำเนาร้อยละ 50 ไม่ปลดกบฏร้อยละ 50

ครุใหญ่ที่มีจำนวนปีเป็นครุใหญ่ต้องการกลับภูมิลำเนาร้อยละ 67 สวัสดิการไม่ถ้อยละ 33 ครุใหญ่ที่เป็นครุใหญ่มานานต้องการกลับภูมิลำเนาร้อยละ 50 ไม่ปลดกบฏร้อยละ 50

ครุใหญ่เงินเดือนระดับต่ำไม่ต้องการย้าย ครุใหญ่เงินเดือนระดับปานกลาง
ต้องการกลับภูมิลำเนาร้อยละ 33 สวัสดิการไม่ถ้อยละ 33 ไม่ปลดกบฏร้อยละ 33

และครุใหญ่เงินเดือนระดับสูงต้องการกลับภูมิลำเนา 100 %

เมื่อแจกแจงตามเพศ วุฒิ อายุ จำนวนปีที่เป็นครุใหญ่และเงินเดือนแล้ว
จำนวนครุใหญ่ที่ต้องการย้ายกลับภูมิลำเนามากที่สุด รองลงมาคือสวัสดิการไม่ถ้อย และ
รู้สึกไม่ปลดกบฏ

บทที่ 5

สรุปผลการค้นหาและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้

เพื่อศึกษาสถานภาพของอาคารสถานที่และกำลังครูในแง่การใช้ ดังหัวข้อต่อไปนี้

เกี่ยวกับอาคารสถานที่

1. ที่ตั้งของโรงเรียน
2. จำนวน ลักษณะ สภาพ และประสิทธิภาพของอาคารและห้องต่าง ๆ
3. การใช้ประโยชน์และการสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร
4. ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่และความต้องการอาคาร

เกี่ยวกับกำลังครู

1. จำนวน วุฒิ และประสบการณ์ของครู
2. การใช้และปัญหาการใช้กำลังครู
3. สวัสดิการและขวัญของครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่จำนวน 34 คน ครู อาจารย์จำนวน 520 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมวิสามัญศึกษา ภาคศึกษา 10 คือจังหวัดอุบลราชธานี มหาสารคาม นครพนม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามครู
อาจารย์ 46 ข้อ

สถิติวิเคราะห์

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. การายเฉลี่ย
2. ค่าความแปรปรวน
3. การร้อยละ

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคการศึกษานี้มีสภาพดังนี้คือ
 - 1.1 ลักษณะที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมในภาคศึกษา 10 ส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่ง
ที่เหมาะสม คือ ตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งชุมชน อยู่ห่างไกลจากแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม
และการคมนาคมถึงโรงเรียนสะดวก
 - 1.2 เนื้อที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคศึกษา 10 ส่วนใหญ่ 46 ไร่ขึ้นไป
ต่อโรงเรียน 1 โรงเรียน เนื้อที่ของโรงเรียนส่วนใหญ่เหมาะสม
 - 1.3 สภาพที่ดินของโรงเรียนส่วนใหญ่คือประมาณ 3 ใน 4 ตั้งอยู่ในที่ดอน
อีก 1 ใน 4 ตั้งอยู่ในที่ลุ่มน้ำท่วมบางปีและน้ำท่วมทุกปี
 - 1.4 โรงเรียนที่มีสนามกีฬาและใช้ใกล้ตลอดปีมีเกินครึ่งของโรงเรียนทั้งหมด
ในภาคศึกษา 10 ส่วนโรงเรียนที่ไม่มีสนามกีฬาและโรงเรียนที่มีสนามกีฬาที่ใช้ได้บางฤดู
มีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่ง
 - 1.5 โรงเรียนที่มีร่มไม้และที่พักผ่อนของนักเรียนมีจำนวนพอ ๆ กับโรงเรียนที่ไม่มี
ร่มไม้และที่พักผ่อนของนักเรียน

1.6 แหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้ของโรงเรียนในภาคศึกษา 10 ส่วนใหญ่เป็นน้ำบ่อน้ำบาดาล น้ำประปา และน้ำฝน ยังมีโรงเรียน 3 โรงคั้นน้ำในคลอง และ 6 โรงใช้น้ำในคลอง

2. จำนวน ลักษณะ สภาพ และสุขลักษณะของอาคารและห้องพักต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้คือ

2.1 ลักษณะอาคารเรียนส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้ มีอายุไม่เกิน 15 ปีเป็นส่วนมาก สภาพดีและพอใช้ได้เกินครึ่งหนึ่งของจำนวนอาคารทั้งหมด ส่วนอีกเกือบครึ่งหนึ่งอยู่ในสภาพที่ควรรื้อปลูกใหม่และควรซ่อมแซม สุขลักษณะส่วนใหญ่พอใช้ได้

2.2 โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ส่วนใหญ่ยังไม่จัดห้องเฉพาะวิชา ห้องเฉพาะวิชาที่มีมากที่สุดคือ ห้องวิทยาศาสตร์มี 50 % ห้องสังคมมี 5 % และห้องศิลปะมี 5 % สุขลักษณะของห้องยังพอเป็นที่น่าพอใจ

2.3 โรงเรียนส่วนใหญ่มีอาคารปฏิบัติการอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ ส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้ อายุไม่เกิน 10 ปี สภาพอาคารยังใหม่และใช้ได้ดี สุขลักษณะอาคารเป็นที่น่าพอใจ โรงเรียนส่วนใหญ่มีโรงอาหารและหอประชุม ส่วนใหญ่เป็นอาคารชั่วคราว อายุอาคารไม่เกิน 10 ปี สภาพควรรื้อปลูกใหม่และควรซ่อมแซมเป็นส่วนมาก สุขลักษณะของอาคารดีที่น่าพอใจ

2.4 ส้วมของโรงเรียนในภาคศึกษา 10 เป็นส้วมซึมทั้งหมด ส่วนใหญ่อยู่ในอาคาร และติดอาคาร จำนวนส้วม 1 ที่ต่อนักเรียนจำนวนสูง สภาพของส้วมหญิงส้วมชายส่วนใหญ่พอใช้ได้ ส่วนที่มีส้วมจะสภาพควรรื้อปลูกใหม่เป็นส่วนมาก สุขลักษณะพอใช้ได้ มีบางจังหวัดที่ต้องปรับปรุง เช่น กาฬสินธุ์และจังหวัดร้อยเอ็ด

3. การใช้ประโยชน์ของอาคาร

3.1 การใช้ประโยชน์และความสูญเสียเกี่ยวกับการใช้อาคาร ส่วนใหญ่ใช้ได้ผลดีมาก คือ ร้อยละ 154 ห้องเรียนสามารถดัดแปลงทำประโยชน์อื่นได้เป็นส่วนใหญ่ในวันหนึ่ง ๆ การใช้อาคาร ห้องเฉพาะวิชา อาคารอุตสาหกรรมศิลป์และคหกรรมศิลป์ ส่วนใหญ่ประมาณ 5 ชั่วโมงขึ้นไป โรงอาหารและหอประชุมเฉลี่ยใช้วันละ 3 ถึง 4 ชั่วโมง

และยังมีการใช้ประโยชน์จากโรงอาหาร หอประชุม อาคารอุตสาหกรรมศิลป์คหกรรมศิลป์ ใกล้เคียงกันด้วย

3.2 ห้องสมุดส่วนมากมีขนาดเล็ก และให้นักเรียนเข้าใช้ประมาณ 1 ถึง 2 ชั่วโมงเป็นส่วนใหญ่

4. ปัญหาในการดูแลอาคารสถานที่และความต้องการอาคาร

4.1 ปัญหาในการดูแลอาคารสถานที่ส่วนใหญ่ คือ ภารโรงน้อย ไม่มีรั้ว และไม่มีเงินซ่อมแซม

4.2 ความต้องการอาคาร ที่ต้องการมากที่สุด คือ อาคารเรียน โรงอาหาร หอประชุม อาคารโรงฝึกงาน บ้านพักครูการโรง ส้วม และอาคารหรือห้องวิทยาศาสตร์ ตามลำดับ

5. จำนวน วุฒิ เงินเดือนและประสบการณ์ของครู

5.1 ครูในภาคศึกษา 10 ครูชายมีจำนวนมากกว่าครูหญิงเล็กน้อย ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญามีมากกว่าครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ครูอายุไม่เกิน 40 ปีมีมากกว่าครูอายุ 41 ปีขึ้นไป ครูอายุราชการ 6 ปีขึ้นไปมีมากกว่าครูอายุราชการ 1 ถึง 5 ปี ครูเงินเดือนไม่เกิน 1300 บาทมีมากที่สุด ครูเงินเดือน 1400 ถึง 2750 บาท มีรองลงมา และครูเงินเดือนเกิน 2750 บาทมีน้อยที่สุด

5.2 ครูใหญ่ในภาคศึกษา 10 ชายมีมากกว่าหญิง วุฒิต่ำกว่าปริญญามีมากกว่าครูวุฒิปริญญาตรี ครูใหญ่อายุ 41 ปีขึ้นไปมีมากกว่าครูใหญ่อายุไม่เกิน 40 ปี ครูใหญ่ที่มีจำนวนปีเป็นครูใหญ่ 1 ถึง 5 ปีมีจำนวนมากกว่าครูใหญ่ที่เป็นครูใหญ่ 6 ปีขึ้นไป ครูใหญ่ที่มีเงินเดือน 1400 ถึง 2750 บาทมีมากที่สุด รองลงมาคือครูใหญ่เงินเดือน 2900 บาทขึ้นไป ครูใหญ่เงินเดือนไม่เกิน 1300 บาทมีน้อยที่สุด

5.3 ครูและครูใหญ่ในภาคศึกษา 10 ส่วนมากได้รับการอบรมและนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่

6. การใช้และปัญหาการใช้กำลังครู

6.1 อัตราเฉลี่ยครูต่อนักเรียนในภาคศึกษา 10 เป็น 1 ต่อ 23

6.2 ครูชายและครูหญิงจำนวนพอ ๆ กัน โดยเฉลี่ยสอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงขึ้นไปเป็นส่วนใหญ่ ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาและวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปสอนสัปดาห์ละ 16 ชั่วโมงจำนวนพอ ๆ กัน ครูที่มีอายุน้อยกับครูที่มีอายุมากส่วนใหญ่สอนสัปดาห์ละ 16 ถึง 20 ชั่วโมง และมีจำนวนพอ ๆ กัน ครูอายุราชการ 1 ถึง 5 ปี และครูอายุราชการ 6 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่สอนสัปดาห์ละ 16 ถึง 20 ชั่วโมง ครูเงินเดือนระดับต่ำ ปานกลาง และสูง ส่วนใหญ่สอนสัปดาห์ละ 16 ถึง 20 ชั่วโมง ครูเงินเดือนต่ำกว่าสอนมากกว่าครูเงินเดือนปานกลางเล็กน้อย

6.3 ครูใหญ่ในภาคศึกษา 10 ส่วนใหญ่สอนสัปดาห์ละ 14 ถึง 15 ชั่วโมง และมีครูใหญ่จำนวน 7 คนไม่มีชั่วโมงสอน มี 2 คนที่สอนสัปดาห์ละเกินกว่า 21 ชั่วโมงขึ้นไป

6.4 ครูจำนวนหนึ่งของภาคศึกษา 10 ต้องรับภาระสอนซ่อมเสริมนักเรียนมีปัญหา

6.5 งานที่ครูทำนอกเหนือจากงานสอนที่ครูทำมากที่สุด รวบรวมสัปดาห์ละ 6 ถึง 10 ชั่วโมง คืองานครูประจำชั้น งานปกครอง รองลงมาทำสัปดาห์ละ 1 ถึง 5 ชั่วโมง มีงานธุรการ แนะนำ กิจกรรม บริการ งานห้องสมุดครูส่วนใหญ่ไม่ไ้ทำ

6.6 ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนส่วนใหญ่ประมาณ 41 ถึง 50 คน

ครูทั้งวุฒิต่ำกว่าปริญญา และวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนครูทั้งหมด สอนตรงตามความรู้ความสามารถของตน

6.7 ปัญหาในการจัดครูเข้าสอนส่วนใหญ่คือ ครูไม่พอ โรงเรียนในภาคศึกษา 10 ส่วนใหญ่ต้องการครูโรงละ 3 ถึง 5 คน ครูสาขาวิชาที่โรงเรียนต้องการมากที่สุดคือ ครูแนะแนว บรรณารักษ์ วิทยาศาสตร์ พละนาฏย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

6.8 ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญา และครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปประมาณ 50 % ใ้รับมอบหมายงานเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเป็นส่วนใหญ่ และครูในภาคศึกษานี้เตรียมตัวก่อนเข้าสอน 1 ถึง 5 นาที มาถึงโรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้า 15 ถึง 30 นาที และกลับบ้านหลังโรงเรียนเลิก 15 ถึง 30 นาที

6.9 ครูขายกับครูหญิงมีวันลาในภาคต้น ปีการศึกษา 2513 ส่วนใหญ่ประมาณ 1 ถึง 5 วัน ครูหญิงมีวันลามากกว่าครูชาย ครูผู้ต่ำกว่าปริญญามีวันลามากกว่าครูผู้ปริญญารับขึ้นไป ครูอายุ 41 ปีขึ้นไปมีวันลามากกว่าครูอายุไม่เกิน 40 ปี ครูมีอายุราชการน้อยมีวันลำน้อย ครูอายุราชการมากมีวันลามาก ครูเงินเดือนต่ำมีวันลำน้อย ครูเงินเดือนสูงมีวันลามาก ครูใหญ่ส่วนมากไม่มีวันลา

6.10 เรื่องการสอนแทน ครูในภาคศึกษา 10 ส่วนใหญ่สอนแทนครูอื่นมากกว่า ครูส่วนใหญ่รับผิดชอบการสอนไม่ปล่อยให้ชั้นว่าง และครูทั้งหมดมีการประชุมปรึกษากันประมาณ เดือนละครั้ง

6.11 ครูและครูใหญ่ส่วนมากพอใจในมาตรฐานการเรียนของนักเรียนที่ตนสอน

6.12 ครูส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างหลังจากการสอนตรวจงานนักเรียน อ่านหนังสือ พบปะเพื่อนครู และเตรียมการสอน

7. สวัสดิการและขวัญของครู

7.1 เกี่ยวกับบ้านพักครู ครูส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่อาศัยบ้านพักครู และมีความต้องการบ้านพักครูเป็นส่วนมาก

7.2 ค่านบริการอาหารกลางวันและน้ำดื่ม ครูส่วนใหญ่เห็นว่ามีความสะดวกปานกลางถึงดีมาก

7.3 เกี่ยวกับอุปกรณ์และหนังสือประกอบการสอน ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีเพียงพอ

7.4 ในก้นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจครู ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ได้รับความส่งเสริมขวัญและกำลังใจพอควร ครูผู้ต่ำกว่าปริญญามองการให้มีการส่งเสริมขวัญและกำลังใจอย่างเห็นได้ชัด

7.5 เกี่ยวกับการเสนอความคิดเห็น ครูใหญ่มีความเห็นว่าครูเสนอข้อคิดเห็นดีพอควร

7.6 เกี่ยวกับความปลอดภัยและอุบัติเหตุ ครูชาย ครูหญิง ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญา ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ครูอายุไม่เกิน 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไปมีความอบอุ่นใจปานกลาง และไม่แตกต่างกัน ครูที่มีอายุราชการน้อย และครูระดับเงินเดือนต่ำมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นใจน้อยกว่าครูอายุราชการมาก และครูเงินเดือนระดับสูง

7.7 เกี่ยวกับความร่วมมือกันทำงาน ทักษะและความตั้งใจทำงาน ครูใหญ่ มีความเห็นว่า ครูมีความร่วมมือกันทำงาน มีทักษะและความตั้งใจทำงานดี

7.8 เกี่ยวกับการย้าย ครูชายครูหญิง ครูวุฒิต่ำกว่าปริญญา ครูวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ครูอายุน้อย ครูอายุมาก ครูอายุราชการน้อย ครูอายุราชการมาก ครูเงินเดือนระดับต่ำ ปานกลาง และสูง ทุกตัวแปรที่กล่าว ส่วนใหญ่ไม่ต้องการย้าย ครูใหญ่ทุกตัวแปรดังกล่าว ส่วนใหญ่ไม่ต้องการย้ายเช่นกัน แต่ก็มีครูบางส่วนต้องการย้าย เหตุผลของการย้ายคือ ครู ครูใหญ่ ต้องการกลับภูมิลำเนาเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือต้องการหาประสบการณ์ มีครูต้องการย้ายเพราะรู้สึกไม่ปลอดภัยประมาณ 6 %

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนในภาคศึกษา 10 เกือบครึ่งหนึ่งไม่มีสนามกีฬาหรือมีแต่ใช้ได้บางฤดู กรมวิสามัญศึกษาน่าจะส่งเสริมให้โรงเรียนมีสนามกีฬาที่ดีและถูกต้อง เพราะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นนี้มีความจำเป็นต้องการได้รับการปลูกฝังให้รักกีฬา ผักให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยและเสียสละ และฝึกฝนให้มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงและเป็นพลเมืองที่ดีต่อไป และกีฬายังปลูกฝังนิสัยในการควบคุมตนเอง และให้ความเพลิดเพลินอีกด้วย

2. จากการวิจัยพบว่า อาคารเรียนในภาคศึกษา 10 ส่วนใหญ่เป็นอาคารไม้สภาพอาคารที่มีอยู่ทั้งหมด เกือบครึ่งหนึ่งควรรื้อปลูกใหม่และควรรื้อถอน แสดงให้เห็นว่ากรมวิสามัญศึกษาน่าจะก่อสร้างงบประมาณเป็นจำนวนมากปรับปรุงหรือสร้างอาคารใหม่ และจากการวิจัยพบว่า อาคารที่กรมวิสามัญศึกษาสร้างใหม่ในภาคศึกษานี้ส่วนมากเป็นไม้ ผู้เขียนมีความเห็นว่า การสร้างอาคารถาวรด้วยไม้แม้จะมีราคาถูก แต่ระยะการใช้งานไม่นานและเสี่ยงงบประมาณซ่อมแซมมาก ถือว่าน่าจะสร้างเป็นตึกจะใช้ได้ประโยชน์คุ้มค่า

และคงทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศด้วย

3. ปัญหาการดูแลรักษาอาคารสถานที่ โรงเรียนในภาคศึกษา 10 วิชาการโรงมากกว่าปัญหาอื่น กรมวิสามัญศึกษาน่าจะรีบแก้ไขเพิ่มอัตราการโรงและให้มีอัตรากำลังคนเหมาะสมกับงาน และได้ทั่วถึง ปัญหารองลงมาคือ โรงเรียนไม่มีรั้ว กรมวิสามัญศึกษาน่าจะจัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างรั้วถาวร เพื่อจะป้องกันทรัพย์สินของโรงเรียน และทำให้เกิดความเรียบร้อยเรียบร้อยงามด้วย หรือไม้กั้นทางส่งเสริมสนับสนุนให้ปลูกต้นไม้ที่ใช้เป็นรั้วได้โดยเร็ว

4. โรงเรียนในภาคศึกษา 10 มีอยู่จำนวนหนึ่งที่ขาดแคลนน้ำ อาศัยน้ำในตุ๋นคลองคืมและใช้ กรมวิสามัญศึกษาน่าจะให้ความสนใจและหาทางให้น้ำคืมน้ำใช้ที่สะอาดพอสมควร

5. ในด้านความต้องการอาคาร โรงเรียนในภาคศึกษานี้มีความต้องการอาคารชนิดต่างๆ มาก จากการวิจัยพบว่า ความต้องการนี้เป็นจริง เพราะผลการวิจัยในด้านการใช้อาคารสถานที่ ได้มีการใช้อาคารสถานที่อย่างเต็มที่ จึงทำให้ต้องการอาคารเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นจากผลการวิจัยยังพบว่า โรงเรียนในภาคศึกษานี้ต้องการอาคารหรือห้องวิทยาศาสตร์มีเปอร์เซ็นต์สูง น่าจะสนับสนุนให้มีขึ้นด้วย

6. ในด้านกำลังครู ครูใหญ่ของโรงเรียนในภาคศึกษา 10 มีถึง 68 % มีวุฒิต่ำกว่าปริญญา น่าจะส่งเสริมให้ครูใหญ่เหล่านี้ได้ศึกษาเพิ่มเติมโดยเร็ว

7. ในด้านบ้านพักครู ครูส่วนใหญ่มีความต้องการบ้านพักครู กรมวิสามัญศึกษาน่าจะพยายามสร้างบ้านพักครูเพื่ออำนวยความสะดวกและเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจครูด้วย จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูที่มีอายุราชการน้อย และเงินเดือนต่ำมีความรู้สึกปลอดภัยและอบอุ่นน้อยกว่าครูกลุ่มอื่น การส่งเสริมในด้านสวัสดิการครูน่าจะช่วยปัญหานี้ได้

8. จากการวิจัยพบว่า มีครูจำนวนไม่น้อยที่ไม่อาศัยอยู่บ้านพักครู และไม่ประสงค์จะอยู่บ้านพักครู น่าจะมีการวิจัยต่อไปเพื่อจะไ้ทราบว่า เป็นครูประเภทใด มีจำนวนเท่าใด เพื่อสะดวกในการจัดอัตรากำลังครูและการดูแล สวัสดิการครูในโอกาสต่อไป

9. ปัญหาครูต้องการย้าย ต้องการกลับภูมิลำเนามากที่สุด กรมวิสามัญศึกษาน่าจะพิจารณาและพยายามบรรจุครูให้กลับไปสอนภูมิลำเนาเดิมมากที่สุด อาจแก้ปัญหานี้ได้

,

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กอ สวัสดิ์พาณิชย์ ประมวลบทความการวางแผนการศึกษาและพัฒนากำลังคน โรงพิมพ์สามิตร
2511, 211 หน้า.

การวิจัย, กอง กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ผลสำรวจภาวะความเป็นอยู่ของครูทั่วประเทศ
โรงพิมพ์บรรหาร 2504, 62 หน้า.

คณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา เอกสารวิจัยฉบับที่ 7 โรงพิมพ์การศาสนา
2506, 9.62 หน้า.

จิตบุณธรรม เฒ่าวัฒนา 'การสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิชาสังคมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น'
ปริทัศน์นิพนธ์มหาวิทยาลัย คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2508, 232 หน้า.

เจริญ โภคผล การสำรวจวิธีการและผลของการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงโรงเรียน
ประชาบาลให้เป็นโรงเรียนชุมชน ของภาคศึกษา 10 ปริทัศน์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
วิทยาลัยวิชาการศึกษา 2508, 181 หน้า.

เหวี่ รัตนานนท์ "สวัสดิภาพและฐานะของครูเทศบาลนครกรุงเทพ" วารสารวิจัยทางการศึกษา
1 : 3 กันยายน - ธันวาคม 2506, หน้า 72

ชนู แสงศักดิ์ "ประสิทธิภาพทางการศึกษา" วารสารสภาการศึกษา 1 : 4 พฤศจิกายน 2512
หน้า 37.

เนตร เขมะโยธิน "ปัญหาการศึกษากับการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร" วารสาร
สภาการศึกษาแห่งชาติ 3 : 6 มกราคม 2512, หน้า 1.

ประกิจ รัตนสุวรรณ 'ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ภาคศึกษา 1 เกี่ยวกับหลักสูตรทั่วไป
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พุทธศักราช 2503' ปริทัศน์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2507, 200 หน้า.

ประจวบ คำมัญรัตน์ "สิ่งที่โรงเรียนควรทราบ" เอกสารประชุมผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
กรมวิสามัญศึกษา 2513 (ฉบับโรเนียว) 20 หน้า.

พจน์ เพชรบุณิน "การควบคุมบังคับบัญชาควรทำอย่างไร" วารสารนักบริหาร 6 : 1
เมษายน 2513, หน้า 21 - 22.

พนัส หันนาคินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน วัฒนาพานิช 2513, 272 หน้า.

โรจน์ คุณากร การศึกษาเรื่องการใช้แหล่งวิชาในชุมชนเพื่อประกอบการสอนวิชา
สังคมศึกษาในโรงเรียนฝึกหัดครู ของกรมการฝึกหัดครู วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2507, 63 หน้า.

วนิดา นิโสดมและคณะ การสำรวจภาวะผู้สำเร็จปริญญาตรีวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา
2497 - 2503 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2505, 118 หน้า.

วิโรจน์ พูลสุข และ อารักษ์ กาญจนพิทักษ์ คู่มือสอบคัดเลือกครูกรมสามัญศึกษาและกรม
วิสามัญศึกษา โรงพิมพ์เจริญสิน 2505, 267 หน้า.

วิทยา นาทอง การสำรวจปัญหาครูใหม่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2508, 103 หน้า.

วิภา เพ็ญเพียร "บทบาทของหัวหน้าวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" รายชื่อวิทยานิพนธ์และบทความปริทัศน์ของ
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2504 - 2509 2510,
298 หน้า.

วิสามัญศึกษา, กรม แบบรายงานครูปีการศึกษา 2512.

วิสามัญศึกษา, กรม เรื่องนารูของกรมวิสามัญศึกษา 2512 (ฉบับโรเนียว) 30 หน้า.

สมบูรณ์ พรหมภาพและคนอื่น ๆ วิชาสุควิชาการศึกษา โรงพิมพ์วิระสัมพันธ์ 2505, 396 หน้า.

สมสุข ชีระพิจิต การศึกษาเกี่ยวกับการสอนวิทยาศาสตร์ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาขั้นต้น
ของสถานฝึกหัดครู ประจำปีการศึกษา 2511 วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ประสานมิตร 2512, 178 หน้า.

สามัญศึกษา, กรม เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2510 กรุงเทพฯ 2512, 17 หน้า.

สามัญศึกษา, กรม รายงานการวิจัยผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อ
เทียบกับหลักสูตรกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ 2511, 229 หน้า.

อมร พรหมมณีฤทธิ์ 'การศึกษาค้นคว้าในการดำเนินงานของโรงเรียนสาธิตในสังกัดกรมการฝึกหัดครู'
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2511, 158 หน้า.

Best, John W. Research in Education, Prentice-Hall
 N.J., 1959, 320 pp.

Engelhardt, N.L., School Planning and Building Handbook,
 Nickolaus Louis F.W.Dodge Corp., New York, 1956, 626 pp.

Kelly, Claude, "The Qualification Determining Selection and
 Promotion of College Teacher's of Education" Thesis
Abstracts No.5:67-72 1954.

Mc.Clurkin, W.D, School Building Planning, The Macmillan Co.,
 New York, 1964, 143 pp.

Myers, Kenneth Holly, "Factor Related to the Choise of Seondary
 Teaching as a Carcer", Dissertation Abstracts, Vol.27, 7:2288-4,
 January 1967.

National Education Association Research Division, "Substitute Teachers in the Public School," in Encyclopedia of Educational Research, The Macmillan Company, New York,, 1960, p. 1359

Reader, Ward Glen, The Fundamentals of Public School Administration, The Macmillan Company, New York, 1958, 625 pp.

Seager, Paul W., Proposed School Building Code for Thailand, (ฉบับโรเนียว) 1961, 22 pp.

Shuster, Albert H.Ir., "Professional Education and Teaching," in Encyclopedia of Educational Research, The Macmillan Company, New York, 1960, 1521 pp.

Wiles, Kimball, Supervision of Better Schools, Prentice-Hall Inc., New York, 1955, 315 pp.

William, Jesse F, The Administration of Health Education and Physical Education, W.B Saunder Company, Philadenphia, London, 1956, 439 pp.

ภาคผนวก

អាគុណវណ្ណ.

แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

ขอแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตอบ
2. ขอให้ท่านกรอกข้อความในส่วนที่เว้นไว้ หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐
หน้าข้อความที่เป็นตัวเลือก หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ
"อื่น ๆ (ระบุ)" พร้อมกับเติมข้อความ ตามความเป็นจริง และ
ปรากฏในปีการศึกษานี้
3. ข้อถามเกี่ยวกับอาคารเรียน ได้จัดไว้สำหรับกรอกอาคารเรียนได้ 8 หลัง ขอ
ให้ท่านตอบหลังที่สร้างก่อนที่สุดเป็นหลังที่ 1 และเรียงมาโดยลำดับ จนครบ
ทุกหลัง ถ้ามีเกินกว่า 8 หลัง ขอได้โปรดเขียนเพิ่มเติมในกระดาษอื่น แนบมา
พร้อมกัน
4. ข้อถามใด ที่ไม่มีข้อมูลในโรงเรียนของท่านก็ขอให้ท่านเว้นว่างไว้ ไม่ต้อง
ตอบข้อนั้น ๆ เช่นโรงเรียนของท่านไม่มีห้องสมุดก็ไม่ต้องตอบข้อ 14 ใน
หมวดอาคารเรียน เป็นต้น

แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่

... ..

เกี่ยวกับตัวท่าน

☐ ชาย

เพศ

อายุ... .. ปี

☐ หญิง

วุฒิ

ภูมิลำเนาจังหวัด

อายุราชการ ปี จำนวนปีที่ เป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ปี.

เป็นข้าราชการชั้น.อันดับชั้น

เกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนของท่านเป็นโรงเรียนประเภท

☐ ชาย

☐ หญิง

☐ สหศึกษา

เปิดสอนชั้น

☐ มศ. 1 - 3

☐ มศ. 1 - 5

จำนวนนักเรียนชาย.คน หญิงคน

จำนวนข้าราชการครู ชายคน หญิงคน

อยู่ในโครงการรุ่น(หรือ พ.ศ.).....

จำนวนเนื้อที่ดินไร่งานตารางวา

ที่ดินกรรมสิทธิ์ของ

เวลาเข้าเรียน น. เลิกเรียน..... .. น

หยุดเรียนประจำสัปดาห์ วัน

เกี่ยวกับสถานที่

1. โรงเรียนตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชนเพียงไร

- ☐ ใกล้มาก
- ☐ ใกล้
- ☐ ปานกลาง
- ☐ ไกล
- ☐ ไกลมาก

2. ระยะทางจากแหล่งชุมชนประมาณ

- ☐ ไม่ถึง 1 ก.ม.
- ☐ 1. ก.ม.
- ☐ 2. ก.ม.
- ☐ 3. ก.ม.
- ☐ 4. ก.ม. หรือมากกว่านั้น

3. โรงเรียนตั้งอยู่ไกลแหล่งเสื่อมโทรมทางศีลธรรม เช่น บ่อนการพนัน สถานบริการที่ไม่สมควร สำหรับนักเรียนเพียงไร

- ☐ ใกล้มาก
- ☐ ใกล้
- ☐ ปานกลาง
- ☐ ไกล
- ☐ ไกลมาก

4. การคมนาคมถึงโรงเรียนสะดวกเพียงไร

- ☐ ไม่สะดวกเลย
- ☐ ไม่สู้สะดวก
- ☐ สะดวกปานกลาง
- ☐ สะดวก
- ☐ สะดวกมาก

5. การเดินทางมาโรงเรียน ส่วนมากนักเรียนใช้

- ☐ ทางเรือ
- ☐ เดินมา
- ☐ รถจักรยานยนต์
- ☐ รถประจำทาง
- ☐ รถจักรยาน

6. โรงเรียนตั้งอยู่ในที่ดินอย่างไร

- ☐ ที่ลุ่มน้ำท่วมทุกปี
- ☐ น้ำท่วมบางปี
- ☐ ที่ดอน

7. สนามกีฬาของโรงเรียน

- ☐ ไม่มี
- ☐ มีและใช้ได้บางฤดู
- ☐ มีและใช้ได้ตลอดปี

8. ร่มไม้และที่พักผ่อนของนักเรียน มีหรือไม่

- ☐ ไม่มี
- ☐ มีน้อย
- ☐ มีพอเพียง

เกี่ยวกับอาคาร

1. อาคารเรียนหลังที่ 1 อายุ . . . ปี
ใช้เป็นห้องเรียน . . . ต้อง

1.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วครา
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตก

1.2 สภาพอาคาร

- ☐ การรื้อปลูกใหม่
- ☐ การซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

1.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับ
จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

1.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ
เพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

1.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดี
เพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

1.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.8 มีฝุ่นหรือควันเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

1.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ
ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

1.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ ก็ชั่วโมง

- ☐ ไปได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

2. อาคารเรียนหลังที่ 2 อายุ . . . ปี
ใช้เป็นห้องเรียน ห้อง

2.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

2.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

2.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกะกับ
จำนวนนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

2.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

2.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

2.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

2.9 ห้องเรียนในอาคารนี้ สามารถ -
ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

2.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ ก็ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

3. อาคารเรียนหลังที่ 3 อายุ . . . ปี
ใช้เป็นห้องเรียน . . . ห้อง

3.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

3.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

3.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

3.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

3.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดี
เพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

3.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

3.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ

ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่น ๆ ได้อย่างไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

3.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ ก็ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

4. อาคารเรียนหลังที่ 4 อายุ ปี
ใช้เป็นห้องเรียน ห้อง

4.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลา
- ☐ ครัว
- ☐ ไม้
- ☐ ดึงครึ่งไม้
- ☐ ดึง

4.2 สภาพอาคาร

- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ทรุดโทรม

4.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

4.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ ดี

4.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

4.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

4.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

4.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

4.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ

ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

4.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ชม
- ☐ ใช้ 3 - 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ชม
- ☐ มากกว่า 6 ชม

5. อาคารเรียนหลังที่ 5 อายุ ปี
ใช้เป็นห้องเรียน ห้อง

5.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ทั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ คือกครั้งไม้
- ☐ คือก

5.2 สภาพอาคาร

- ☐ การรื้อปลูกใหม่
- ☐ การซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

5.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

5.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

5.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

5.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

5.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ
ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

5.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ ก็ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ชม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ชม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

7. อาคารเรียนหลังที่ 7 อายุ ปี
ใช้เป็นห้องเรียน . . . ห้อง

7.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

7.2 สภาพอาคาร

- ☐ การรื้อปลูกใหม่
- ☐ ครอบซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

7.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะกับ

7.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

7.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

7.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

7.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

7.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

7.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ

จัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

7.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย

วันหนึ่ง ๆ ก็ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.บ.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

8. อาคารเรียนหลังที่ 8 อายุ ... ปี
ใช้เป็นห้องเรียน..... ห้อง

8.1 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

8.2 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

8.3 ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน
นักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

8.4 ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

8.5 ห้องเรียนมีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

8.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

8.9 ห้องเรียนในอาคารนี้สามารถ

ดัดแปลงใช้ประโยชน์อื่นได้เพียงไร

- ☐ ไม่ได้เลย
- ☐ พอทำได้
- ☐ ทำได้ดี

9.10 การใช้ห้องเรียนในอาคารนี้โดยเฉลี่ย
วันหนึ่ง ๆ กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ ใช้ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ ใช้ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ ใช้ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

9. ถ้าโรงเรียนได้จัดห้องเฉพาะวิชา
ห้องวิทยาศาสตร์ มี ห้อง

9.1 ใช้สำหรับ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ ปฏิบัติการ
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)....

9.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

9.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องวิทยาศาสตร์ วันละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

9.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

9.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

9.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

9.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

9.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

10. ห้องสังเกตศึกษา มี ห้อง

10.1 ใช้สำหรับ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

10.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

10.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องสังคมศึกษาวันละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ชม.
- ☐ 3 - 4 ชม.
- ☐ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

10.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

10.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

10.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

10.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

10.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

11. ห้องภาษาไทย มี ห้อง

11.1 ใช้สำหรับ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

11.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

11.3 ได้เฉลี่ยใช้ห้องภาษาไทย วันละ

- กี่ชั่วโมง
- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ชม.
- ☐ 3 - 4 ชม.
- ☐ 5 - 6 ชม.
- ☐ มากกว่า 6 ชม.

11.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

11.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

11.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

11.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

11.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12. ห้องภาษาอังกฤษ มี ห้อง

12.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

12.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

12.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องภาษาอังกฤษวันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

12.4 แสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

12.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

12.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

12.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13. ห้องเรียนวิชาอื่น ๆ (ระบุ)

มี ห้อง

13.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน
- ☐ ปฏิบัติการหรือจัดกิจกรรม
- ☐ เก็บอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

13.2 มีขนาดพอเหมาะกับนักเรียนเพียงไร

- ☐ เกบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

13.3 โดยเฉลี่ยใช้ห้องวันและ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

13.4 มีแสงสว่างเพียงพอเพียงไร

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

13.5 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

13.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13.7 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

13.8 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14. ห้องสมุด (มอบให้บรรณารักษ์ตอบ-
แทนได้)

14.1 โรงเรียนจัดห้องสมุดไว้ที่

- ☐ อาคารเรียนหลังที่ . . .
- ☐ อาคารเอกเทศ ว่างๆ...ปี
- ☐ ยังไม่ได้จัด
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

14.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

14.3 มีการถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

14.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

14.7 อยู่ในที่สะดวกแก่ครู นักเรียน
จะเข้ามาใช้เพียงไร

- ☐ ไม่สะดวก
- ☐ ปานกลาง
- ☐ สะดวก

14.8 ลักษณะอาคารห้องสมุด(ถ้าแยกเป็น
เอกเทศ)

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ครัวครัว
- ☐ ไม่
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

14.9 สภาพอาคารห้องสมุด(ถ้าแยกเป็น
เอกเทศ)

- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อยดี

14.10 ขนาดของห้องสมุดสามารถให้นักเรียน
ใช้ได้พร้อมกันคราวละกี่คน

- ☐ น้อยกว่า 25 คน
- ☐ 51 - 75 คน
- ☐ 76 - 100 คน
- ☐ มากกว่า 100 คน

14.11 โดยเฉลี่ยวันหนึ่ง นักเรียนเข้ามาใช้
ห้องสมุดเป็นระยะเวลาประมาณ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

15. โรงอาหารและหอประชุม (รวมกันใน
อาคารเดียว)

อายุ ปี

15.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ประชุม
- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ เรียน
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

15.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ เหมาะสม

15.3 การถ่ายเทอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

15.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

15.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ กาลาวิค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ ดึกครึ่งไม้
- ☐ ดึก

15.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรปรับปรุงใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

15.9 การใช้โรงอาหาร หอประชุม เฉลี่ย
วันหนึ่งกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

15.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสม

16. โรงอาหาร (ถ้าแยกจากหอประชุม)

อายุ ปี

16.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ ประชุม
- ☐ เรียบ
- ☐ จัดกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

16.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสม

16.3 มีการถ่ายทอดอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

16.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.6 มีเสียงรบกวนหรือไม่

- ☐ มีเสมอ
- ☐ บ้างครั้ง
- ☐ ไม่มี

16.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม้
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

16.8 สภาพอาคาร

- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ ทรุดโทรม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

16.9 การใช้โรงอาหารเฉลี่ยวันหนึ่งกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

16.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

17. หอประชุม (ถ้าแยกจากโรงอาหาร)

อายุ ปี

17.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ประชุม
- ☐ รับประทานอาหาร
- ☐ เรียน
- ☐ จักกกิจกรรม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

17.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

17.3 มีการถ่ายทอดอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

17.4 มีฝนหรือควรรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

17.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ ศาลาวัด
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

17.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

17.9 การใช้หอประชุมเฉลี่ยวันหนึ่ง
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

17.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

18. อาคารอุตสาหกรรมศิลป์ อายุ ปี

18.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียนและปฏิบัติการวิชา
อุตสาหกรรมศิลป์
- ☐ เรียนวิชาอื่น ๆ
- ☐ เก็บเครื่องอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

18.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

18.3 มีการถ่ายภาพอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

18.4 มีฝนหรือควั่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

18.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

18.6 มีเสียงรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

18.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ สะอาด
- ☐ ชั่วครว
- ☐ ไม่
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

18.8 สภาพอาคาร

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

18.9 การใช้อาคารอุตสาหกรรมศิลป์
เฉลี่ยวันละกี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้อาศัย
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

18.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

19. อาคารคหกรรมศิลป์ ภาย ปี

19.1 ใช้สำหรับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เรียน และ ปฏิบัติการวิชา -
คหกรรมศิลป์
- ☐ เรียนวิชาอื่น
- ☐ เก็บเครื่องอุปกรณ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

19.2 มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่

- ☐ น้อย
- ☐ พอใช้
- ☐ มีแสงสว่างเหมาะสมดี

19.3 มีการถ่ายภาพอากาศดีเพียงไร

- ☐ ไม่ดี
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

19.4 มีฝุ่นหรือควันรบกวนเพียงใด

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.5 มีกลิ่นรบกวนเพียงไร

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.6 มีเสียงรบกวนหรือไม่

- ☐ มีเสมอ
- ☐ มีบางครั้ง
- ☐ ไม่มี

19.7 ลักษณะอาคาร

- ☐ เหลาวัค
- ☐ ชั่วคราว
- ☐ ไม่
- ☐ ตึกครึ่งไม้
- ☐ ตึก

19.8 สภาพอาคาร

- ☐ กว้างโปร่งโล่ง
- ☐ กว้างพอสมควร
- ☒ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

19.9 การใช้อาคารคหกรรมศิลป์เฉลี่ยวันหนึ่ง
กี่ชั่วโมง

- ☐ ยังไม่ได้ใช้
- ☐ 1 - 2 ช.ม.
- ☐ 3 - 4 ช.ม.
- ☐ 5 - 6 ช.ม.
- ☐ มากกว่า 6 ช.ม.

19.10 มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน
เพียงไร

- ☐ แคบ
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เหมาะสมดี

20. ส่วนและที่ปีสภาวะ

20.1 ตั้งอยู่ที่ไหน (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ อยู่ในอาคาร
- ☐ อยู่ติดอาคาร
- ☐อยู่นอกอาคาร

20.2 เป็นส่วนชนิดไหน (ตอบได้มากกว่า
1 ข้อ)

- ☐ ส่วนหลุม
- ☐ ส่วนซึม
- ☐ ส่วนชักโครก

20.3 มีส่วนนักเรียนหญิง ที่

20.4 สภาพ

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

20.5 ถูกสุขลักษณะเพียงไร (เช่น สะอาด มีที่ล้างมือ ฯลฯ)

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

20.6 มีส่วนนักเรียนชาย ที่

20.7 สภาพ

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

20.8 ถูกสุขลักษณะเพียงไร

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

20.9 ที่มีส้วมชาย... ..ที่

20.10 สภาพ

- ☐ ควรรื้อปลูกใหม่
- ☐ ควรซ่อมแซม
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ เรียบร้อย

20.11 ถูกสุขลักษณะเพียงไร

- ☐ ยังต้องปรับปรุง
- ☐ พอใช้ได้
- ☐ ดี

21. น้ำที่ใช้ในโรงเรียน

21.1 น้ำดื่ม ได้มาจากไหน

- ☐ ประปา
- ☐ บ่อนบาดาล
- ☐ แม่น้ำ
- ☐ คู หรือ คลอง
- ☐ น้ำฝน

21.2 น้ำใช้ ได้มาจากไหน

- ☐ ประปา
- ☐ บ่อนบาดาล
- ☐ แม่น้ำ
- ☐ คู หรือ ลำคลอง
- ☐ น้ำฝน

22 โรงเรียนต้องการอาคารใดเพิ่มอีกบ้าง

22.1

22.2

22.3

22.4

22.5

22.6

22.7

22.8

23. โรงเรียนนี้มีปัญหาในการดูแลรักษาอาคาร

สถานที่อย่างใดบ้าง (เช่น ไม่มีเงินซ่อมแซม มีปลวกมาก มีการรื้อถอน ไม่มีรั้วรอบขอบชิด ฯลฯ)

23.1

23.2

23.3

23.4

เกี่ยวกับตัวท่าน และผู้ร่วมงาน

1. โดยเฉลี่ยแต่ละวันท่านไปถึงโรงเรียน
ก่อนโรงเรียนเข้าประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาพอดี
☐ 1 - 15 นาที
☐ 16 - 30 นาที
☐ 31 - 60 นาที
☐ เกินกว่า 60 นาที

2. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านกลับบ้านหลัง
จากโรงเรียนเลิกแล้วประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาเลิกพอดี
☐ 1 - 15 นาที
☐ 16 - 30 นาที
☐ 31 - 60 นาที
☐ เกินกว่า 60 นาที

3. ในภาคต้นปีการศึกษานี้ ท่านมีวันลากิจ
และป่วยกี่วัน

- ☐ มากกว่า 15 วัน
☐ 11 - 15 วัน
☐ 6 - 10 วัน
☐ 1 - 5 วัน
☐ ไม่มีวันลาเลย

4. ตามความรู้สึกของท่าน ครูในโรงเรียนนี้
ร่วมมือกันทำงานดีเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

5. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้
มีทัศนคติต่ออาชีพครูและตั้งใจทำงานดี
เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

6. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้
สนใจแสวงหาความรู้เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

7. ระดับมาตรฐานการเรียนรู้ ของนักเรียน
เมื่อเทียบกับที่อื่น ๆ แล้วท่านพอใจมาก
น้อยเพียงไร

- ☐ พอใจน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

8. ท่านอยากย้ายไปที่อื่นหรือไม่

- ☐ อยากย้าย
- ☐ ไม่อยากย้าย
- ☐ เฉย ๆ
- ☐ อยากเป็นครูน้อย

9. ถ้าท่านอยากย้าย เป็นเพราะเหตุผลใด

- ☐ อยากกลับภูมิลำเนา
- ☐ พัฒนาระบบบริหาร
- ☐ สวัสดิการไม่ดี
- ☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย
- ☐ งานหนัก
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

10. ท่านเคยได้รับการอบรม เกี่ยวกับงาน
ในตำแหน่งครูใหญ่โดยตรงหรือไม่

- ☐ เคย
- ☐ ไม่เคย

11. ถ้าเคย ท่านได้ใช้ความรู้ที่ได้รับการอบรม
มาเป็นประโยชน์ในการบริหารโรงเรียน
เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

12. ท่านใช้เวลาว่างที่โรงเรียนอ่านหนังสือ
ประเภทใด (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไม่ได้อ่าน
- ☐ นวนิยาย
- ☐ เรื่องประกอบความรู้ในหน้าที่
- ☐ สารคดีทั่วไป
- ☐ หนังสือพิมพ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

13. จำนวนชั่วโมงสอนของท่านใน 1 สัปดาห์

- ☐ ไม่มีชั่วโมงสอน
- ☐ 1 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ 21 - 25 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 25 ชั่วโมง

14. ท่านมีปัญหาในการจัดครูเขาสอนอย่างไร

- ☐ ไม่มี
- ☐ ครูมีความสามารถไม่ตรงวิชาที่สอน
- ☐ มีครูไม่พอ
- ☐ ครูไม่ชอบสอนในบางวิชา

15. ครูสาขาวิชาใด ที่ท่านมีเกินความต้องการ
(อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาอังกฤษ
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์
- ☐ สังคมศึกษา
- ☐ ศิลปะศึกษา
- ☐ พละนามัย
- ☐ บรรณารักษ์
- ☐ แนะแนว
- ☐ โสตทัศนศึกษา

16. ครูสาขาวิชาใดที่มีไม่พอ

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาอังกฤษ
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์
- ☐ สังคมศึกษา
- ☐ ศิลปะศึกษา
- ☐ พละนามัย
- ☐ บรรณารักษ์
- ☐ แนะแนว
- ☐ โสตทัศนศึกษา

17. ในปีการศึกษานี้ ท่านต้องการครูอีกกี่คน

- ☐ เพียงพอแล้ว
- ☐ 1 - 2 คน
- ☐ 3 - 5 คน
- ☐ 6 - 10 คน
- ☐ มากกว่า 10 คน

18. ครูในโรงเรียนของท่าน สนใจให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นในการทำงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

19. คณะครูมีการประชุม ปรึกษางานกัน
มากน้อยเพียงไร

- ☐ ไม่มีประชุมเลย
- ☐ ภาคเรียนละครั้ง
- ☐ ภาคเรียนละ 2 ครั้ง
- ☐ เดือนละครั้ง
- ☐ มากกว่าเดือนละครั้ง

แบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์

ขอแนะนำในการตอบ

1. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับครูอาจารย์ (ยกเว้นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่) ที่เป็นข้าราชการสังกัดกรมวิสามัญศึกษา เป็นผู้ตอบ
2. ขอให้ท่านกรอกข้อความในส่วนที่เว้นไว้ หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความที่เป็นตัวเลือก หรือกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หน้าข้อความ "อื่น ๆ (ระบุ)... .." พร้อมกับเติมข้อความตามความเป็นจริง และปรากฏในการศึกษา

แบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์

เกี่ยวกับตัวท่าน

☐ ชาย

เพศ

อายุ ปี

☐ หญิง

วุฒิ

คุณิ์สำเนาจังหวัด

อายุราชการ ปี

เป็นข้าราชการชั้น อันดับ ชั้น

หน้าที่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ – อาจารย์ใหญ่ฝ่ายธุรการ

☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ – อาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครอง

☐ ผู้ช่วยครูใหญ่ – อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ

☐ หัวหน้าสายวิชา

☐ บรรณารักษ์

☐ เจ้าหน้าที่การเงิน

☐ เจ้าหน้าที่สารบรรณ

☐ ครูประจำชั้น

☐ ครูแนะแนว

☐ ครูประจำวิชา

☐ อื่น ๆ (ระบุ)

เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของท่านและทีมงาน

1. ท่านสอนวิชาตรงกับความรู้ความสามารถของท่านหรือไม่

- ☐ ไม่ตรงทั้งหมด
☐ ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง
☐ ตรงทั้งหมด

2. เมื่อสัญญาบอกชั่วโมงสอนเริ่มแล้ว ท่านใช้เวลาประมาณกี่นาทีเตรียมตัวหรือเดินเข้าห้องสอน

- ☐ มากกว่า 15 นาที
☒ 11 - 15 นาที
☐ 6 - 10 นาที
☐ 1 - 5 นาที
☐ เข้าห้องสอนทันที

3. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านไปถึงโรงเรียนก่อนโรงเรียนเข้าประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาพอดี
☐ น้อยกว่า 15 นาที
☐ 15 - 30 นาที
☐ 31 - 60 นาที
☐ มากกว่า 60 นาที

4. โดยเฉลี่ยแต่ละวัน ท่านกลับบ้านหลังจากโรงเรียนเลิกแล้วประมาณกี่นาที

- ☐ ตรงเวลาพอดี
☐ น้อยกว่า 15 นาที
☐ 15 - 30 นาที
☐ 31 - 60 นาที
☐ เกินกว่า 60 นาที

5. ในภาคต้นปีการศึกษา ท่านมีวันลาจิจและลาป่วยกี่วัน

- ☐ มากกว่า 15 วัน
☐ 11 - 15 วัน
☐ 6 - 10 วัน
☐ 1 - 5 วัน
☐ ไม่มีวันลาเลย

6. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้รวมมือกันทำงานดีเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

7. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูและตั้งใจทำงานดีเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

8. ตามความรู้สึกของท่าน ครูโรงเรียนนี้สนใจแสวงหาความรู้เพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
☐ น้อย
☐ ปานกลาง
☐ มาก
☐ มากที่สุด

๙. ระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียน
เมื่อเทียบกับเพื่อน ๆ แล้ว ท่านพอใจ
มากน้อยเพียงไร

- ☐ พอใจน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

10. ท่านอยากย้ายไปที่อื่นหรือไม่

- ☐ อยากย้าย
- ☐ ไม่อยากย้าย

11. ถ้าท่านอยากย้าย เป็นเพราะเหตุใด

- ☐ อยากกลับภูมิลำเนา
- ☐ ทัศนะไม่ตรงกับผู้บริหาร
- ☐ รู้สึกไม่ปลอดภัย
- ☐ งานหนัก
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

12. ท่านเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานใน
หน้าที่หรือการสอนบ้างหรือไม่

- ☐ เคย
- ☐ ไม่เคย

13. ถ้าเคย ท่านได้ใช้ความรู้ที่ได้รับจาก
การอบรมมาเป็นประโยชน์ในการทำ
งานหรือสอนเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

14. ท่านใช้เวลาว่างที่โรงเรียนอ่านหนังสือ
ประเภทใด (อาจตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไม่ได้อ่าน
- ☐ นวนิยาย
- ☐ เรื่องประกอบความรู้ในหน้าที่
- ☐ สารคดีทั่วไป
- ☐ หนังสือพิมพ์
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

15. จำนวนชั่วโมงสอนของท่านใน 1 สัปดาห์

- ☐ ไม่มีชั่วโมงสอน
- ☐ 1 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ 21 - 25 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 25 ชั่วโมง

16. ท่านทำงานธุรการ (เช่น การเงิน
ทะเบียน สารบรรณ ฯลฯ) สัปดาห์ละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
- ☐ 1 - 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

17. งานทำงานด้านปกครอง (เช่น ครูเวร
ครูปกครอง) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 - 5 ชั่วโมง
☐ 6 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

18. งานทำงานห้องสมุดสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 - 5 ชั่วโมง
☐ 6 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

19. งานทำงานแนะแนวสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 - 5 ชั่วโมง
☐ 6 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

20. งานทำงานด้านกิจกรรมนักเรียน (เช่น
ลูกเสือ อนุภาฑาต กีฬา ดนตรีที่ปรึกษา
ชุมนุมต่าง ๆ ฯลฯ) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 - 5 ชั่วโมง
☐ 6 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

21. งานทำงานด้านบริการนักเรียน (เช่น
จัดอาหารกลางวัน บริการสุขภาพ จัด
ให้ความปลอดภัย จัดร้านค้า ของ
โรงเรียน ฯลฯ) สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 - 5 ชั่วโมง
☐ 6 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

22. งานทำงานในหน้าที่ครูประจำชั้นสัปดาห์ละ
กี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
☐ 1 - 5 ชั่วโมง
☐ 6 - 10 ชั่วโมง
☐ 11 - 15 ชั่วโมง
☐ 16 - 20 ชั่วโมง
☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

23. ท่านทำงานอื่น ๆ (ระบุ)

สัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่ได้ทำเลย
- ☐ 1 - 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

24. งานนอกเหนือจากการสอนที่ท่านได้รับ
มอบหมายนั้นเหมาะสมกับความรู้ความ
สามารถของท่านเพียงไร

- ☐ เหมาะสมน้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

25. ท่านได้รับความเสมอภาค และความ
ยุติธรรมในการปฏิบัติงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

26. ท่านได้รับการยกย่องให้เกียรติและส่งเสริม

กำลังใจในการปฏิบัติงานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

27. ครูใหญ่-อาจารย์ใหญ่ วิจารณ์สั่งงาน

โดยฟังความคิดเห็นของคณะครูเพียงใด

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

28. ท่านได้รับการส่งเสริมความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ในการท างานเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

29. ท่านได้รับการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา

หาความรู้และเลื่อนวิทยฐานะเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

30. ที่ทำงานของท่านมีความสะดวกสบายเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

31. ห้องกรมีความสะดวกสบายเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

32. โรงเรียนจัดอุปกรณ์และหนังสือประกอบ

การสอน (เช่น หลักสูตร ประมวล
การสอน คู่มือครูแบบเรียน) ไว้ให้
ท่านครบถ้วนเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

33. บ้านพักครู

33.1 ท่านอยู่บ้านพักครูหรือไม่

- ☐ อยู่
- ☐ ไม่อยู่

33.2 ถ้าอยู่ท่านได้รับความสะดวกและ
เหมาะสมเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

33.3 ท่านมีความจำเป็นและความต้องการ

ที่จะอยู่บ้านพักครูเพียงไร
(ถ้าท่านยังไม่ได้อาศัย)

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

34. ท่านได้รับความสะดวกเรื่องอาหาร

กลางวันและน้ำดื่มเพียงไร

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

35. ท่านเคยเข้าสอนแทนครูที่ไม่มาบ่อยครั้ง

เพียงไร

- ☐ ไม่เคย
- ☐ น้อยครั้ง
- ☐ มากครั้ง

36. ท่านเตรียมการสอนอย่างไร

- ☐ ไม่ได้เตรียมเพราะไม่มีเวลา
- ☐ ไม่ได้เตรียมเพราะชำนาญในการสอนแล้ว
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดปี
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดเทอม
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดเดือน
- ☐ เตรียมล่วงหน้าตลอดสัปดาห์
- ☐ เตรียมล่วงหน้าทุกวัน

37. ท่านใช้เวลาใดเตรียมการสอนเป็นส่วนใหญ่

- ☐ วันหยุด
- ☐ ตอนกลางคืน
- ☐ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน
- ☐ หลังจากเลิกเรียนแล้ว
- ☐ ชั่วโมงว่าง
- ☐ พักกลางวัน
- ☐ เวลาอื่น (ระบุ)

38. ท่านตรวจสอบผลงานหรืองานของนักเรียนอย่างไร เป็นส่วนใหญ่

- ☐ ตรวจสอบร่วมกันในชั้น
- ☐ ให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ
- ☐ เลือกตรวจเป็นบางคน
- ☐ ตรวจด้วยตนเองทุกคน
- ☐ วิชาที่สอนไม่มิงานให้ตรวจ

39. ท่านใช้เวลาใดตรวจสอบผลงานหรืองานของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

- ☐ วันหยุด
- ☐ ตอนกลางคืน
- ☐ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน
- ☐ หลังจากเลิกเรียนแล้ว
- ☐ ชั่วโมงว่าง
- ☐ พักกลางวัน
- ☐ ในชั่วโมงเรียนวิชานั้น
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

40. จำนวนนักเรียนในชั้นที่ท่านสอนโดยเฉลี่ย

- ☐ น้อยกว่า 20 คน
- ☐ 21 - 30 คน
- ☐ 31 - 40 คน
- ☐ 41 - 50 คน
- ☐ มากกว่า 50 คน

41. ท่านต้องสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้าและมีปัญหาสัปดาห์ละกี่ชั่วโมง

- ☐ ไม่มีเลย
- ☐ 1 - 5 ชั่วโมง
- ☐ 6 - 10 ชั่วโมง
- ☐ 11 - 15 ชั่วโมง
- ☐ 16 - 20 ชั่วโมง
- ☐ มากกว่า 20 ชั่วโมง

42. ตามความสังเกตของท่าน ในสัปดาห์
หนึ่ง ๆ มีชั้นที่ว่างไม่มีครูเข้าสอนบ่อย
ให้เด็กเล่นหรือว่าง ๆ มากน้อย -
เพียงไร

- ☐ มากที่สุด
- ☐ มาก
- ☐ ปานกลาง
- ☐ น้อย
- ☐ ไม่มีเลย

43. ท่านอยากเปลี่ยนชั้นสอนมากเพียงไร

- ☐ ไม่อยากเปลี่ยน
- ☐ เปลี่ยนหรือไม่ก็ได้
- ☐ อยากเปลี่ยน

44. ท่านอยากเปลี่ยนวิชาที่สอนมากเพียงไร

- ☐ ไม่อยากเปลี่ยน
- ☐ เปลี่ยนหรือไม่ก็ได้
- ☐ อยากเปลี่ยน

45. ในช่วงโมงว่างท่านทำอะไรบ้าง (อาจตอบ
ได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ เตรียมการสอน
- ☐ ตรวจงานนักเรียน
- ☐ อ่านหนังสือ
- ☐ พบปะกับเพื่อนครู
- ☐ พักผ่อนเพราะเหนื่อยจากการสอน
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

46. ท่านรู้สึกปลอดภัยและรู้สึกอบอุ่นใจเพียงไร
ในการทำงานที่โรงเรียนนี้

- ☐ น้อยที่สุด
- ☐ น้อย
- ☐ ปานกลาง
- ☐ มาก
- ☐ มากที่สุด

4

ภาคผนวก ก.

(สำเนา)

ครูท

ที่ ศร 0704 / 22591

กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

16

ตุลาคม

2513

เรื่อง กรอกแบบสอบถาม

เรียน ครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ โรงเรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามสำหรับครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ 1 ชุด
2. แบบสอบถามสำหรับครู, อาจารย์ ชุด
3.ซองสำหรับส่งแบบสอบถามคืน 1 ซอง

เนื่องด้วยกรมวิสามัญศึกษาได้พิจารณาเห็นสมควรให้ความร่วมมือกับคณะนิสิตปริญญาโท จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการใช้อาคารสถานที่ และ ครู ของโรงเรียนรัฐบาลทุกโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่ และครู, อาจารย์ทุกคน ในสังกัดของโรงเรียนรัฐบาล ตอบแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย และ ปรกปฏิบัติ ดังนี้

1. แบบสอบถามมี 2 อย่าง สำหรับครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่อย่างหนึ่ง และ สำหรับครู, อาจารย์อีกอย่างหนึ่ง ท่านโปรดกรอกและแจกให้ครู, อาจารย์ทุกคนกรอกด้วย
2. โปรดกรอกข้อมูลที่เป็นจริงในปีการศึกษา 2513
3. ไม่ควรใส่ชื่อผู้กรอกในแบบสอบถาม
4. รวบรวมแบบสอบถามที่กรอกเรียบร้อยแล้วทั้งหมด ใส่ซองที่ได้แนบมาด้วยนี้ ส่งคืนถึง กรมภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2513

กรมวิสามัญศึกษาหวังว่าคงได้รับความร่วมมือด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอแสดงความนับถือ

สุวัจน์ กาญจนะวลิต

(นายสุวัจน์ กาญจนะวลิต)

ผู้อำนวยการกอง รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองโรงเรียนรัฐบาล

แผนกโรงเรียนส่วนกลาง

(สำเนา)

ครูท

ที่ ศธ 0704 / 25583

กรมวิสามัญศึกษา

1 ธันวาคม 2513

เรื่อง กรอกแบบสอบถาม

เรียน ครูใหญ่อาหารยใหญ่ โรงเรียน

อ้างถึง หนังสือที่ ศธ 0704 / 22591 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2513

ตามหนังสืออ้างถึง ได้ขอความร่วมมือจากโรงเรียนกรอกแบบ
สอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยและขอให้ส่งถึงกรมภายในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2513 นั้น
บัดนี้ กองโรงเรียนรัฐบาลยังมิได้รับแบบสอบถามของโรงเรียนคืนไป จึงใคร่ขอความกรุณาให้
ดำเนินการด้วยโดยเร็ว และส่งคืนถึงกองโรงเรียนรัฐบาลภายในวันที่ 10 ธันวาคม 2513 ขอ
ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

สุวัจน์ กาญจนะวลิต

(นายสุวัจน์ กาญจนะวลิต)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองโรงเรียนรัฐบาล

แผนกโรงเรียนส่วนกลาง

ประวัติผู้เขียน

นายไพโรธ เลิศพิริยกุล เกิดวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2483 ต. บัวลาย อ. บัวใหญ่ จ. นครราชสีมา สำเร็จชั้นมัธยมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2502 (สมัครสอบ) เข้าเรียนต่อโรงเรียนวัดบพิตรพิมุข แผนกภาษาต่างประเทศ ได้รับประกาศนียบัตร อาชีวศึกษาสูงแผนกภาษาต่างประเทศ พ.ศ. 2505 และในปีเดียวกันสำเร็จเตรียมอุดม แผนกอักษรศาสตร์ (สมัครสอบ) จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน ได้รับปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) พ.ศ. 2509 และเข้ารับราชการเป็นอาจารย์ที่ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ กรมการฝึกหัดครู

พ.ศ. 2512 สอบเข้าศึกษาปริญญาโทต่อ ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร โดยเลือกเรียนวิชา ภาษาและวรรณคดีไทย ได้รับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) พ.ศ. 2514 และกลับไปรับราชการ ณ สังกัดเดิม